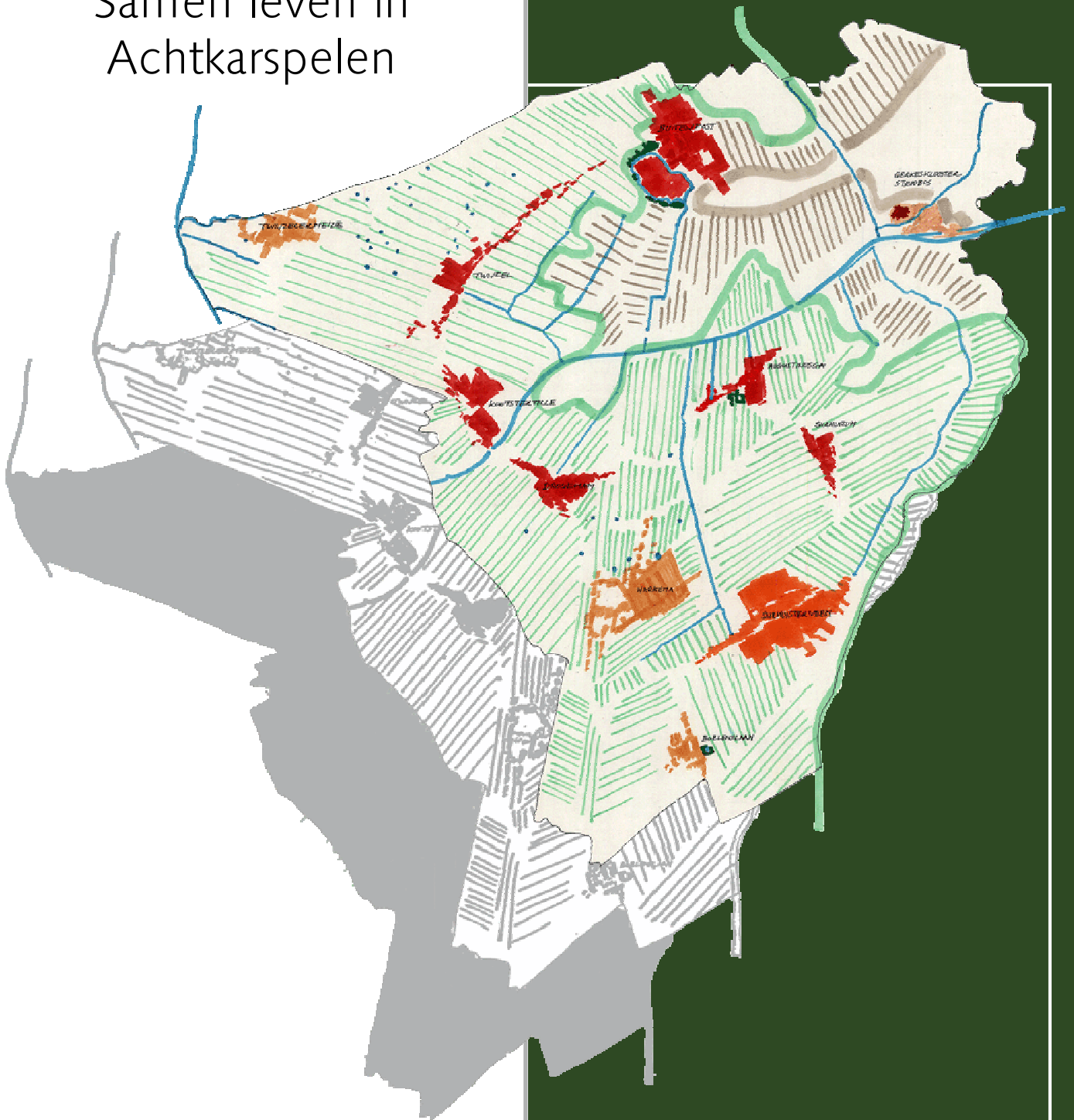

Structuurvisie

Samen leven in Achtkarspelen

Gemeente Achtkarspelen

Structuurvisie Achtkarspelen

Samen leven in Achtkarspelen

Inhoud

Rapport

2 januari 2013

Projectnummer 005.00.01.13.04

VASTGESTELD OP 24 JANUARI 2013

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Huidige situatie in de gemeente	7
3	Trends	21
4	Samenleven	25
5	Wonen	31
6	Werken	37
7	Voorzieningen	41
8	Recreatie en toerisme	45
9	Mobiliteit	49
10	Natuur, landschap en milieu	53
11	Beleid per dorp	57
11.1	Augustinusga/Stynsgea	59
11.2	Boelenslaan/Boelensloane	61
11.3	Buitenpost/Bûtenpost	65
11.4	Drogeham/Droegeham	69
11.5	Gerkesklooster - Stroobos/Gerkeskleaster - Strobos	71
11.6	Harkema/De Harkema	75
11.7	Kootstertille/Koatstertille	79
11.8	Surhuisterveen/Surhústerfean	83
11.9	Surhuizum/Surhuzum	87
11.10	Twijzel/Twizel	89
11.11	Twijzelerheide/Twizelerheide	93
12	Milieu	97
13	Uitvoering	103
13.1	Wonen	104
13.2	Werken	105
13.3	Voorzieningen	106
13.4	Recreatie en toerisme	107
13.5	Mobiliteit	108
13.6	Natuur, landschap en milieu	109

Bijlagen

Inleiding

De gemeente Achtkarspelen wil beschikken over een structuurvisie. Een structuurvisie volgens de nieuwe Wro die vooruitblijkt naar de komende 15 à 20 jaar en die vooral gaat over de kernen. Een visie die samenbindt en enthousiasmeert; die als kapstok en kader fungeert en die gedragen wordt, zowel binnen als buiten het gemeentehuis. De visie gaat over alle ruimtelijke ordeningsthema's, maar wel met het oog op een aangenaam Achtkarspelen; een aangename samenleving.

WAAROM EEN
STRUCTUURVISIE?

Het tot stand komen van de visie wordt gedaan in 4 stappen die in het onderstaande schema zijn weergegeven.

HOE KOMT DE VISIE
TOT STAND?

Fasen	Produkten	Procedure
1.Starten	Quickscan Prikkelende vragen en ideeën Agenda voor de structuurvisie	Bepalen kaders
2.Afwegen	Concept structuurvisie met keuzemogelijkheden Antwoordnota o + i	Overleg en inspraak
3.Vormen	Ontwerp structuurvisie Antwoordnota zienswijzen	Ter visie legging
4.Fijnslijpen	Structuurvisie	Vaststelling

Het voorliggende document is de ontwerp-structuurvisie. Nadat een quickscan is opgesteld, waarin de kerninformatie van de gemeente is samengevat, heeft een brainstormavond plaatsgevonden met ambtenaren en raadsleden en een avond met verenigingen van plaatselijk belang, handelsverenigingen en vertegenwoordigers van sleutelorganisaties. Uit deze sessies is naar voren gekomen waar de sterke en zwakke kanten van de gemeente liggen. Ook is verkend waar zich kansen en bedreigingen voordoen in het licht van de trends en ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. De uitkomsten van deze brainstormsessies zijn in het overzicht van bijlage 1 weergegeven.

Brainstormsessie als aftrap voor de structuurvisie

Op basis van de verzamelde informatie kon de concept-structuurvisie worden opgesteld. In deze visie is een koers uitgezet voor de thema's samenleving, wonen, werken, voorzieningen, toerisme en recreatie, mobiliteit en natuur, landschap en milieu. Dit gebeurde in de vorm van doelstellingen per thema die zijn uitgewerkt in concrete beleidsuitgangspunten en projecten. Bij deze uitwerking zijn varianten opgenomen. De varianten hadden vooral te maken met de mate waarin ingespeeld zou moeten worden op trends en ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. Hoe hard komen deze ontwikkelingen op ons af? Hoe zullen burgers en bedrijven zelf reageren? En in welke mate moeten we op deze ontwikkelingen voorbereid zijn? Per thema was onderscheid gemaakt tussen een basisvariant en een meer ambitieuze variant die sterker reageert op trends en ontwikkelingen.

Het beschreven beleid is via dorpsbezoeken met bewoners besproken (dorpenronde begin 2010). Ook de vertegenwoordigers van plaatselijk belang, handelsverenigingen en sleutelorganisaties zijn weer bij deze discussie uitgenodigd. De uitkomsten van de dorpsbezoeken en het overleg en de inspraak zijn meegenomen bij het opstellen van de voorliggende ontwerp-structuurvisie. De beantwoording van het overleg en de inspraak is opgenomen in een zelfstandige antwoordnota overleg- en inspraakreacties Structuurvisie Achtkarspelen. Hierin vindt u ook het verslag van de dorpenronde en de zaken die vanwege deze dorpenronde zijn aangepast.

De ontwerp-structuurvisie is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 gaat over de huidige situatie in de gemeente voor wat betreft bevolking en woningbouw, bedrijven en werkgelegenheid, voorzieningen, recreatie en toerisme, veiligheid en netwerken en landschap en natuur.
- Hoofdstuk 3 gaat in op de te verwachten trends en de bepaling van zwakke en sterke punten van de gemeente mede naar aanleiding van die trends.
- In hoofdstuk 4 wordt het samenbindende thema samenleven toegelicht. Dit thema is de basis voor alle andere thema's die u aantreft in de hoofdstukken 5 tot en met 10.
- In hoofdstuk 11 is het beleid verwoord per kern.
- Hoofdstuk 12 geeft de randvoorwaarden voor wat betreft het milieu.
- In hoofdstuk 13 treft u vervolgens het uitvoeringshoofdstuk aan.

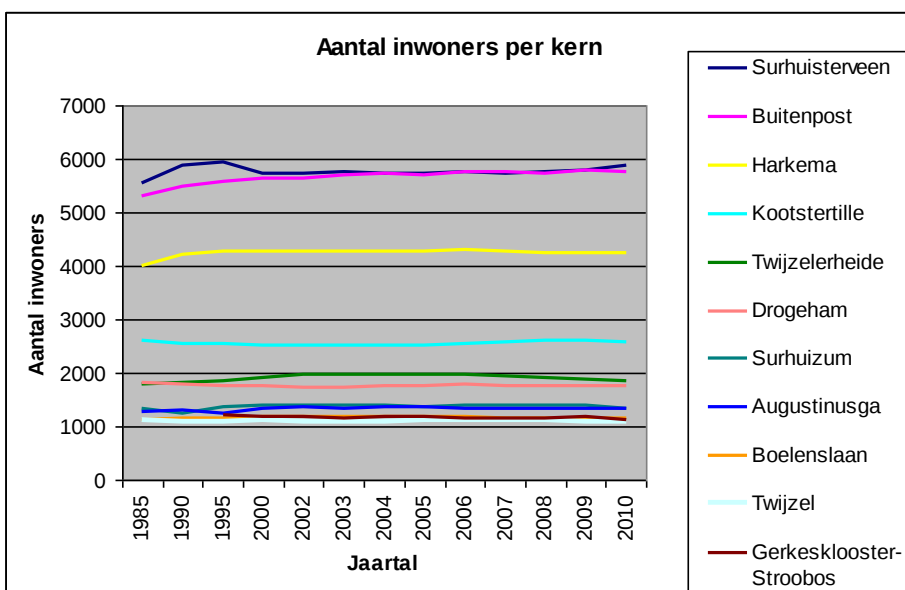
Huidige situatie in de gemeente

Bevolking en woningbouw

Achtkarspelen telde per 1 januari 2012 28.091 inwoners. Waar in de 80'er en 90'er jaren van de vorige eeuw het aantal inwoners nog langzaam toenam, is het aantal over de afgelopen jaren nagenoeg constant gebleven. Ook in de elf kernen (waarbij Gerkesklooster en Stroobos als één kern worden beschouwd) is in de afgelopen 10 jaren het inwonertal nagenoeg constant gebleven, terwijl eerder vaak sprake was van een toename. In de onderstaande grafiek is het aantal inwoners per kern in de periode 1985-2010 weergegeven. Hoewel de kernen in omvang sterk variëren, is van elke kern het inwonertal betrekkelijk constant gebleven. Opvallend is de splitsing tussen de grote kernen zoals Buitenpost en Surhuisterveen met bijna 6.000 inwoners en de kernen kleiner dan 2.000 inwoners en minder. Harkema en Kootstertille liggen hier qua omvang met respectievelijk ruim 4.200 en ruim 2.500 inwoners als enige tussenin.

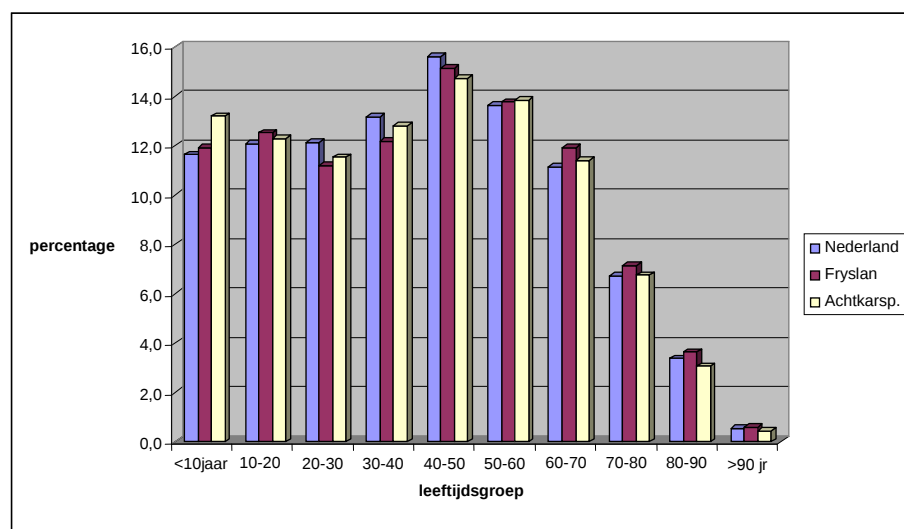
BEVOLKING

Bron: CBS en gemeente Achtkarspelen

De gemeente is qua bevolkingsopbouw in grote lijnen vergelijkbaar met het provinciaal en het landelijk gemiddelde. Dit is weergegeven in de volgende grafiek. Er is echter in Achtkarspelen over de afgelopen jaren sprake van een sterkere vergrijzing van de bevolking. Wel ligt het aantal kinderen in de gemeente nog iets hoger dan het gemiddelde in Fryslân. In de leeftijdscategorie 20 tot 30 ligt het aantal inwoners lager dan het landelijk gemiddelde. Dit is onder meer verklaarbaar door de beperkte aanwezigheid van hoger beroepsonderwijs in de gemeente. De omvang van de bevolking in de leeftijd 20 tot 60

(potentiële beroepsbevolking) ligt met 53% iets onder het landelijk gemiddelde en is nagenoeg gelijk aan het Friese gemiddelde. Het aandeel van de bevolking in de leeftijd tot 40 jaar ligt echter in Achtkarspelen bijna een procent hoger dan het Friese gemiddelde. De (potentiële) beroepsbevolking in de gemeente is daarmee relatief even groot, maar in leeftijd jonger dan het Friese gemiddelde. Het aantal ouderen in de leeftijd van 60 jaar en ouder ligt in de gemeente lager dan het landelijk en het Friese gemiddelde.

Bron: CBS 2011

Het gemiddeld besteedbaar inkomen ligt lager dan zowel het landelijke als het Friese gemiddelde. In de regio kan de gemeente wat betreft het gemiddelde inkomen echter goed meekomen. Het aantal huishoudens in de gemeente dat een uitkering (werkloosheid, bijstand, arbeidsongeschikt) als hoofdkomen heeft, ligt relatief hoog.

Tabel: Overzicht hoofdbron van inkomsten en gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden (2008)

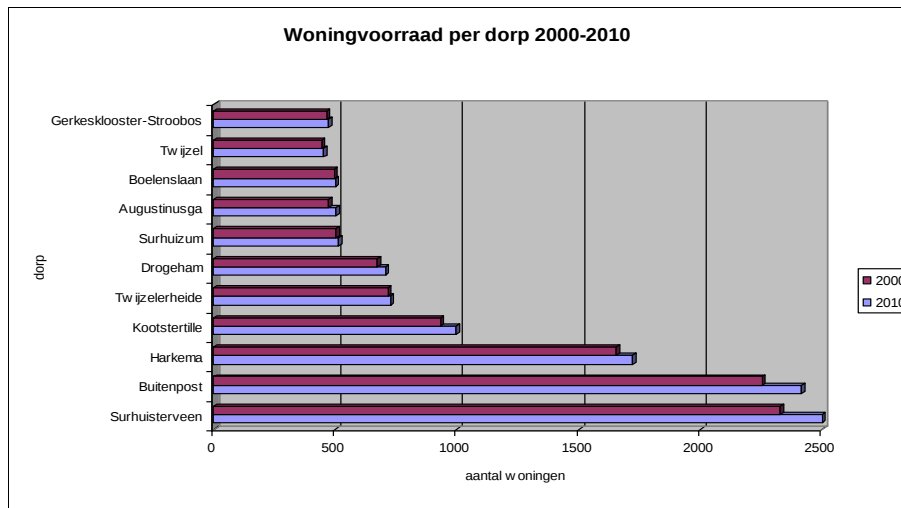
	Loon	Winst	Werkloosheid, bijstand, arbeidsongeschikt	Pensioen	Gemiddeld (absoluut €) 2008
Nederland	54,7%	10,0%	9,0%	24,7%	32.800
Friesland	51,1%	11,8%	8,8%	26,7%	30.600
Achtkarspelen	50,9%	11,6%	9,8%	25,0%	30.400
Dantumadeel	50,7%	12,0%	8,0%	28,0%	31.600
Dongeradeel	50,5%	12,1%	10,1%	27,3%	31.600
Kollumerland c.a.	51,0%	13,7%	7,8%	25,5%	30.100
Tytsjerksteradiel	52,0%	12,0%	7,0%	29,0%	32.900

Bron: CBS 2009

WONINGVOORRAAD

Op 1 januari 2012 telde de gemeente 11.586 woningen. Daarvan is circa 70% een koopwoning en 30% een huurwoning. Het percentage huurwoningen ligt lager dan het Friese gemiddelde. Van deze huurwoningen ligt het aandeel goedkope huur wel hoger dan gemiddeld.

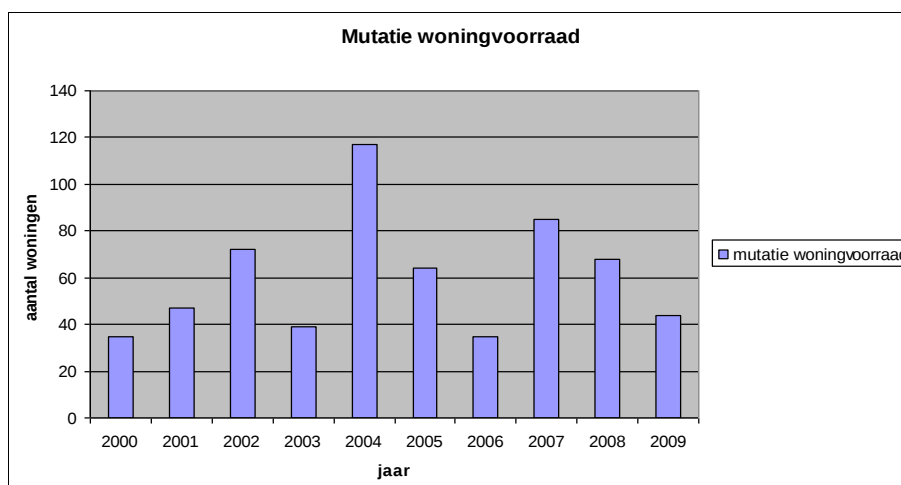
Het aantal woningen in de gemeente neemt gestaag, maar langzaam toe. Sinds 2000 is het aantal woningen met 5,7% gestegen. De toename van het aantal woningen ligt iets onder het Friese gemiddelde dat in deze periode op 6,7% ligt. De gemiddelde woningbezetting in de gemeente is 2,43. De gemiddelde woningbezetting in Fryslân ligt met 2,30 personen per woning iets (6%) lager.

Bron: Fryslân in cijfers, gemeente Achtkarspelen

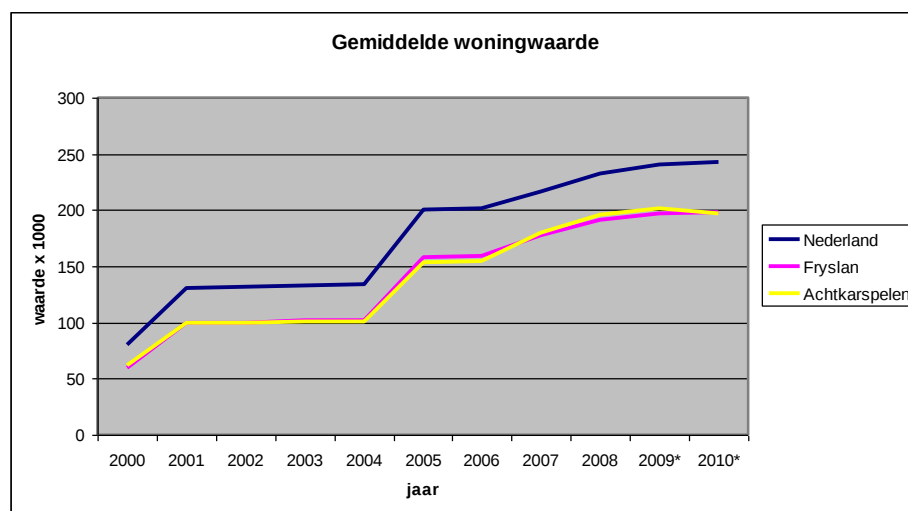
Van de 572 gebouwde woningen in de periode 2000-2010 zijn er circa 335 in Surhuisterveen en Buitenpost gebouwd (58%). De twee grootste kernen hebben daarmee een groot aandeel in de woningbouw: hier woont 42% van de bevolking van de gemeente. Er werden relatief weinig woningen in de 5 kleinere kernen gebouwd: hier kwam 11% van de woningbouw terecht, terwijl hier 21% van de bevolking woont.

Jaarlijks werden er in de afgelopen 10 jaar gemiddeld ruim 50 woningen in de gemeente gebouwd. In de jaren 2004 en 2007 was de toename van de woningvoorraad groter, maar daarna is deze onder invloed van de economische crisis weer afgenomen. Dit is in lijn met de landelijke ontwikkelingen.

Bron: CBS 2011

De WOZ-waarde van de woningen is in de afgelopen 10 jaren sterk gestegen. De gemiddelde woning in de gemeente kostte in 2000 circa € 62.000 tegen € 197.000 in 2010. De stijging van de woningwaarde loopt in de pas met het Friese gemiddelde. Na jaren van stijging trad in 2010 voor het eerst in de gemeente een daling van de gemiddelde woningwaarde op (van € 202.000 naar € 197.000). In Fryslân als geheel nam in dat jaar de woningwaarde nog iets toe (van € 197.000 naar € 198.000). Hoewel de woningen in de gemeente gemiddeld goedkoper zijn dan landelijk, is de stijging van de waarde in de afgelopen 10 jaren procentueel hoger geweest.

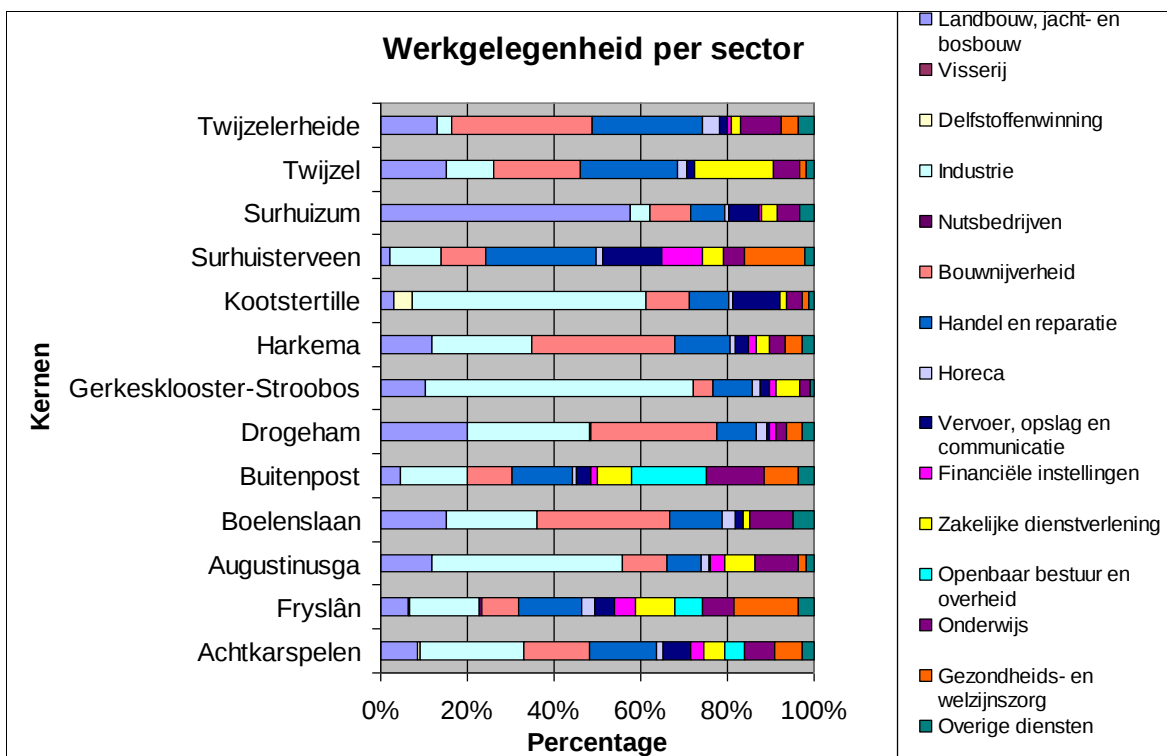

* schatting

Bron: CBS 2011

Bedrijven en werkgelegenheid

Van de werkzame personen in de gemeente werkt 55% buiten de gemeente (bron: CBS 2008). Van de werkgelegenheid in de kernen is in de onderstaande figuur een weergave gegeven.

Bron: Provincie Fryslân

Opvallend is de werkgelegenheid in de sector Industrie in de kernen Gerkesklooster-Stroobos, Kootstertille, Drogeham, Boelenslaan en Augustinusga. Minstens even opvallend is het grote aandeel van werkgelegenheid in de sector Bouwnijverheid. Ten opzichte van het Friese gemiddelde blijft met name de werkgelegenheid in de Gezondheids- en welzijnszorg en Horeca achter.

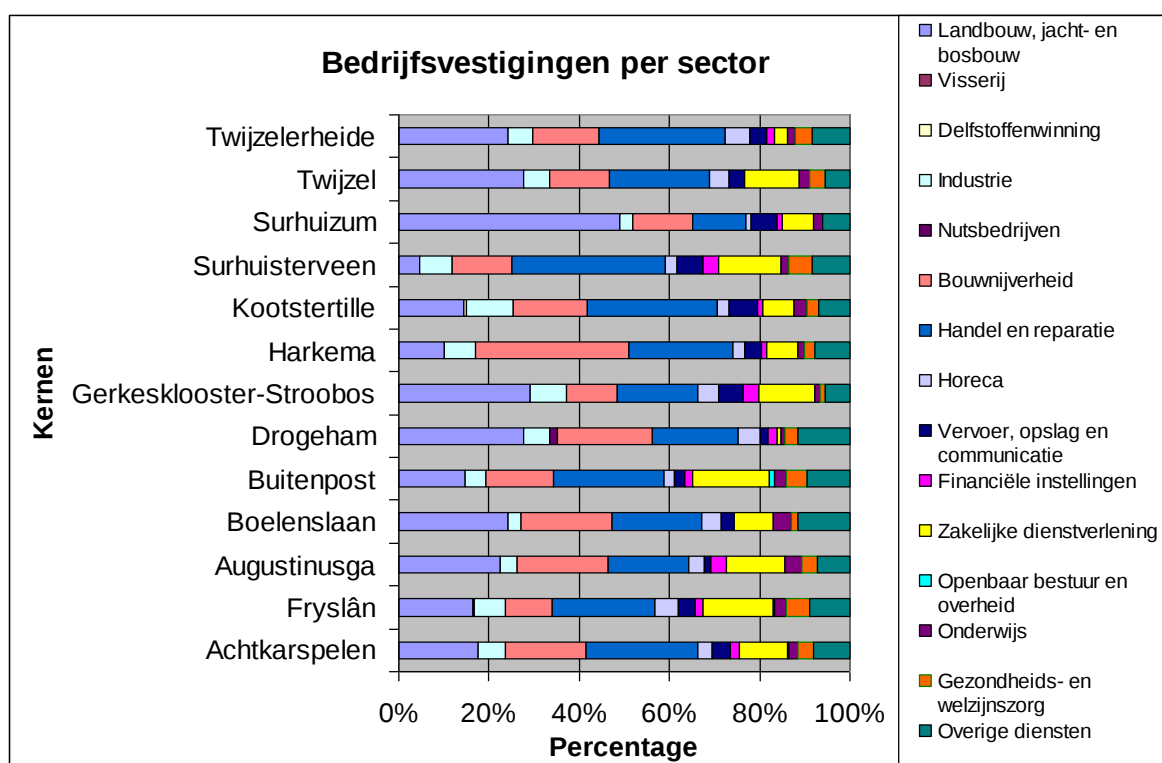
In de volgende tabel is het absolute aantal bedrijfsvestigingen per kern weer-gegeven. Surhuisterveen komt naar voren als kern met het grootste aantal bedrijfsvestigingen.

Tabel: Aantal arbeidsplaatsen en bedrijfsvestigingen per kern (2008)

□	Werkgelegenheid (abs)	Vestigingen (abs)
Augustinusga	294	84
Boelenslaan	183	70
Buitenpost	1903	312
Drogeham	462	105
Gerkesklooster-Stroobos	382	89
Harkema	825	228
Kootstertille	878	146
Surhuisterveen	1657	373
Surhuizum	214	100
Twijzel	204	90
Twijzelerheide	267	108
Achtkarspelen	7269	1705

Bron: Provincie Fryslân

Als het aantal bedrijven wordt beschouwd, valt op dat juist de sector Industrie met een grote werkgelegenheid een relatief laag aantal bedrijven kent. Het gaat met andere woorden in deze sector om grote bedrijven. Het aantal bedrijven in de sectoren Bouwnijverheid en Zakelijke dienstverlening is hoog. Het gaat bij de laatste vooral om kleine bedrijven, omdat de werkgelegenheid in de sector Zakelijke dienstverlening relatief laag is.

Bron: Provincie Fryslân

De werkloosheid ligt in de gemeente hoger dan het landelijk en provinciaal gemiddelde. Het werkloosheidspercentage is hoog vergeleken met de andere gemeenten in Noordoost Fryslân. Het werkloosheidspercentage is sinds 2007 met 50% gestegen (landelijk 26%).

Tabel: Percentage niet werkende werkzoekenden (%), 2011

Gemeente	perc. niet werkende werkzoekenden
Achtkarspelen	9,7
Dantumadeel	9,8
Dongeradeel	8,8
Kollumerland c.a.	7,9
Tytsjerksteradiel	6,1
Fryslân	7,7
Landelijk gemiddelde	6,3

Bron: UWV 2011

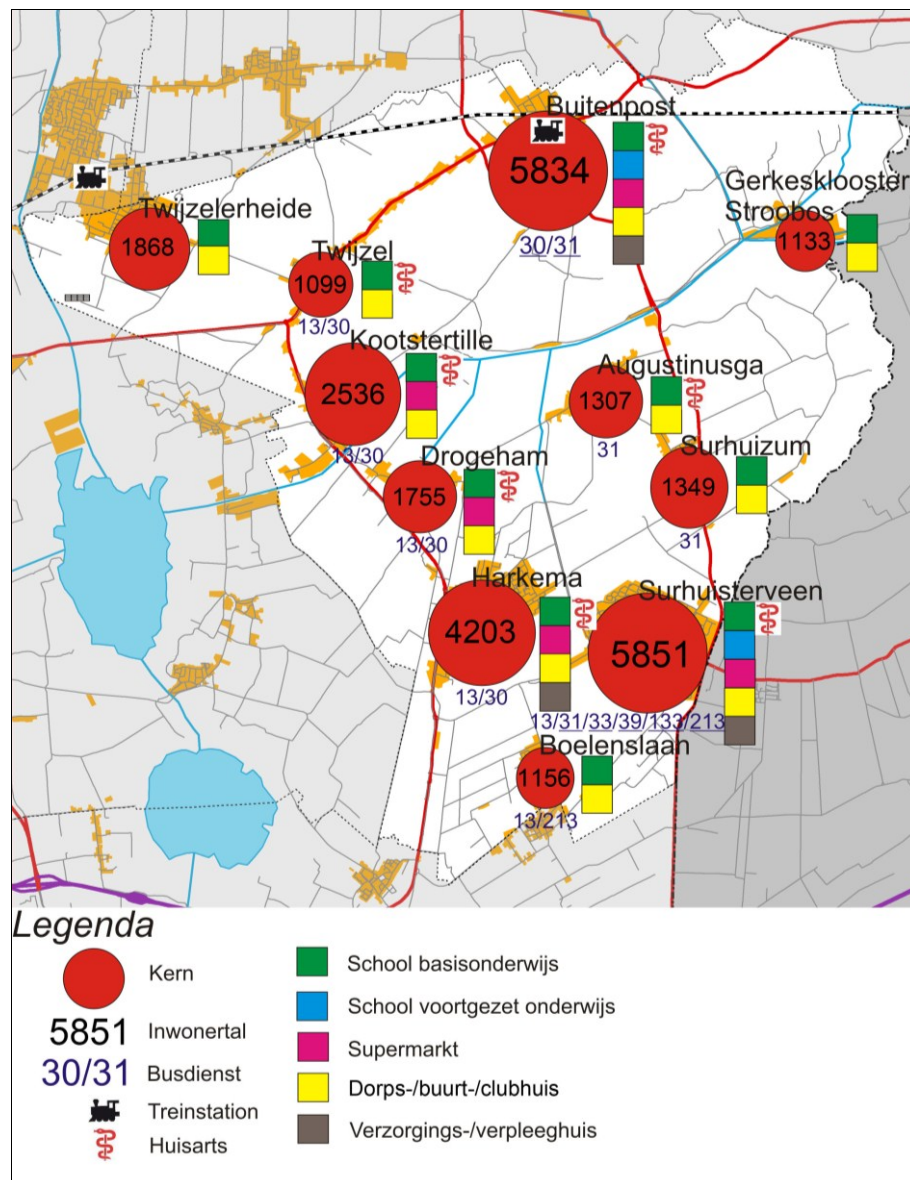
Voorzieningen

De kernen in de gemeente kennen een relatief hoog voorzieningenniveau. Een belangrijke factor voor de aantrekkelijkheid van een dorp als woonplaats is onder andere de aanwezigheid van:

- een basisschool;
- een supermarkt;
- openbaar vervoer (treinstation of frequente busverbinding);
- zorg (woonzorgcentrum, verzorgingshuis of huisarts).

In het navolgende zijn met name deze voorzieningen aangegeven. Voor een eventuele combinatie van voorzieningen kan een dorps-, buurthuis of verenigingsgebouw veelal een spilfunctie vervullen. Daarom zijn ook deze voorzieningen geïnterpreteerd. In de onderstaande afbeelding is voor de kernen weergegeven of onderwijsvoorzieningen, zorgvoorzieningen, een supermarkt, een dorps-/buurthuis en openbaarvervoer aanwezig zijn. Deze voorzieningen zijn tevens gekoppeld aan de omvang van de kernen. De vier grootste kernen hebben voorzieningen op de vier genoemde basiscomponenten. In iedere kern zijn één of meerdere basisscholen aanwezig.

Hoewel deze niet op de afbeelding zijn weergegeven, kan worden opgemerkt dat ook in iedere kern één of meerdere kerk(en) aanwezig is/zijn.

Bron: o.a. gemeentegids gemeente Achtkarspelen 2012

Recreatie en toerisme

Het voorzieningenaanbod op het gebied van toerisme en recreatie in de gemeente is veelal kleinschalig. De Kruidhof in Buitenpost kent een bovenlokale functie. In Harkema is het Themapark/Open luchtmuseum 'De Spitkeet' aanwezig. Binnen de gemeente zijn pingoruïnes aanwezig die als onderdeel van een wandel- of fietstocht bezocht kunnen worden. Verspreid zijn er mogelijkheden tot oeverrecreatie en er zijn (historische) wandel- en fietspaden die door het nationaal landschap de 'Noardlike Fryske Wâlden' voeren. Ook beschikt de gemeente in het nationaal landschap over goed aangegeven ruiter- en menpadenroutes. De rustige paden en wegen in de gemeente zijn onderdeel van het landelijke 'fietsknooppuntensysteem'. Het knooppuntensysteem vormt een betrekkelijk nieuw fenomeen. Het systeem is gebaseerd op een fijnmazig netwerk van rustige paden en wegen, die bij elkaar komen in genummerde knooppunten. Elk knooppunt heeft een eigen nummer. Tussen knooppunten

lopen verbindingroutes die in twee richtingen doorlopend zijn bewegwijzerd met zogenoemde tracéborden. Op het knooppunt zelf geeft een knooppuntbord of infopaneel de keuzemogelijkheden weer.

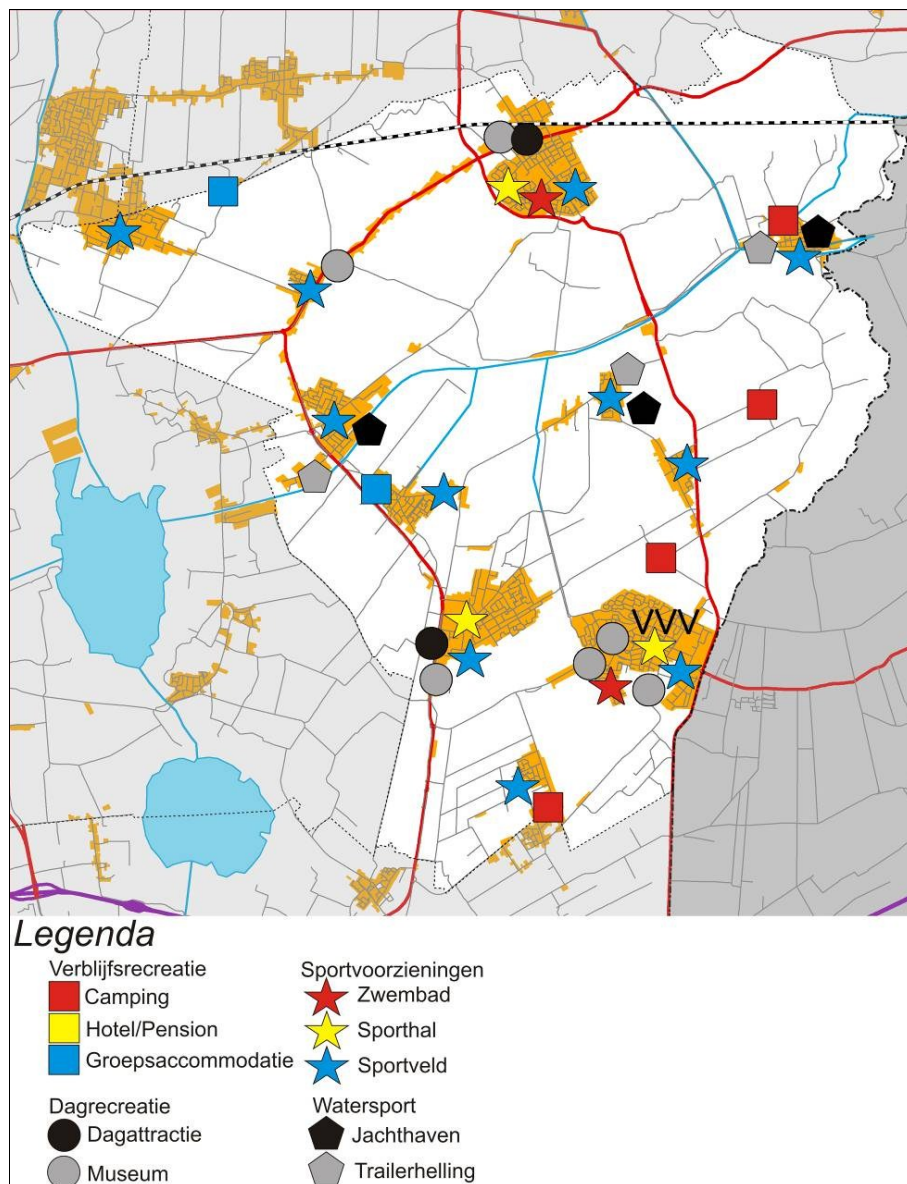
Hieronder volgt een aantal wandel- en fietsroutes die geheel of gedeeltelijk door Achtkarspelen lopen:

- het Zevenwoudenpad; een lange afstandswandelroute door de Wâlden in het zuidelijk deel van Achtkarspelen;
- het Kerspelpaad; een ANWB fietsroute die geheel binnen de gemeentegrenzen blijft;
- het Ommetje De Mieden; een fietsroute van Staatsbosbeheer;
- de Fries-Groningse Heideroute; een 40 km lange fietsroute;
- de Molenerf loop-/wandelroute; een 4,5 km lange wandelroute langs de groen- en waterstructuren van Buitenpost;
- een 18 km lange fietsroute samengesteld ter gelegenheid van de afronding van de ruilverkaveling Twijzel - Buitenpost.

Enkele mooie korte fietsverbindingen over openbare weg en fietspaden zijn:

- het Swaddepaed bij Twijzelerheide;
- het pad 'De njoggen âlde mantsjes' van Twijzel naar de Alde Dyk;
- het fietspad van Buitenpost via het Paradyske naar Kollum;
- het fietspad langs de Feanster Feart (tussen Harkema en Surhuisterveen);
- het Langpaed van Surhuizum naar Reaskuorre;
- de Koaisreed bij Surhuizum;
- de Mûntsegroppe bij Harkema;
- het fietspad door Egypte bij Buitenpost.

In de navolgende kaart is een overzicht van de in en nabij de kernen aanwezige voorzieningen gegeven.

Bron: Recreatiekaart Fryslân en gemeentegids Achtkarspelen

Veiligheid

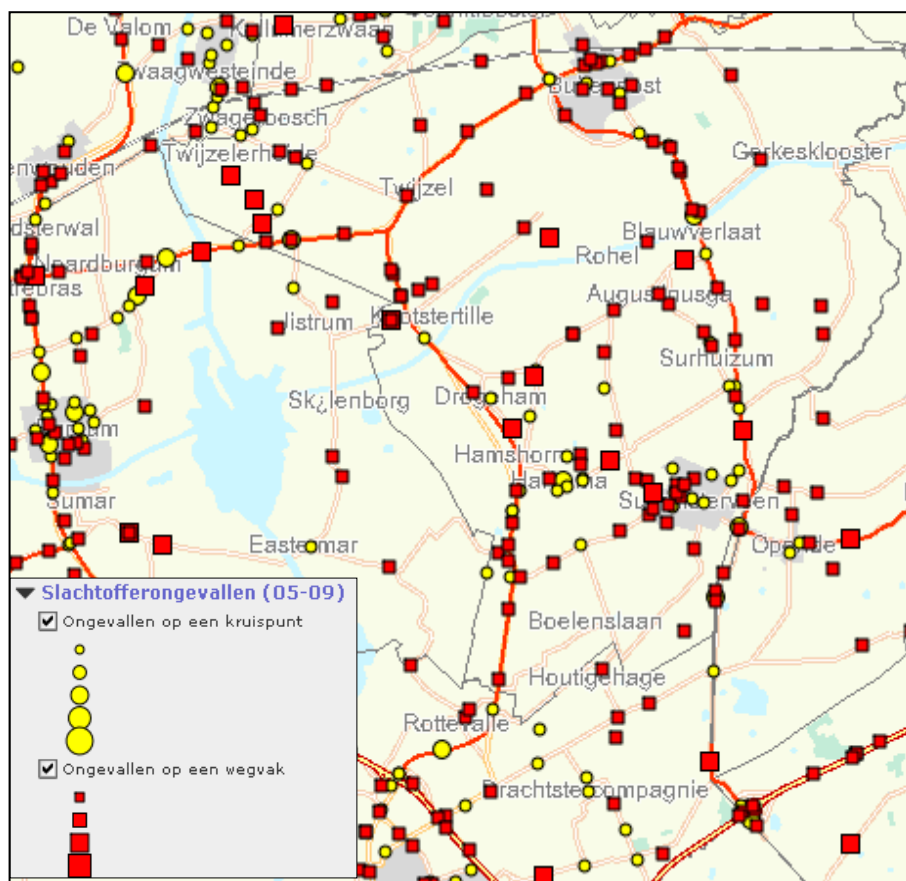
De gemeente Achtkarspelen is in vergelijking met het landelijk gemiddelde op het gebied van openbare orde en veiligheid een veilige gemeente. De gemeente loopt daarmee in de pas met andere plattelandsgemeenten.

Tabel: Misdrijven en delicten in gemeenten in 2011 (per 1.000 inwoners)

	Aantal misdrijven	Waarvan vermogensmisdrijven	Waarvan geweldsmisdrijven	Waarvan vernielingen	Overig
Achtkarspelen	33,2	13,3	3,7	9,2	7,0
Dantumadeel	22,5	10,0	3,1	5,4	4,0
Dongeradeel	32,9	13,6	3,7	8,7	6,9
Kollumerland c.a.	25,9	10,8	3,1	7,0	5,0
Tytsjerksteradiel	31,3	14,9	3,9	6,9	5,6
Landelijk gemiddelde	71,6	42,6	6,7	10,9	11,4

Bron: CBS 2012

In de onderstaande figuur zijn de locaties weergegeven waar ongevallen met slachtoffers zijn geregistreerd. De wegen buiten de bebouwde kom vallen in negatieve zin op.

Bron: www.verkeersmonitor.nl (periode 2000-2010)

Netwerken

Achtkarspelen wordt doorsneden door het Prinses Margrietkanaal. Net als de nabijgelegen A7 is dit een transportader van (inter)nationaal belang. De Wâldwei vormt op regionaal niveau een belangrijke verbinding. De aanleg van de Centrale As, die een verbinding tot stand brengt tussen Dokkum en de Wâldwei (ter hoogte van Nijega), vormt een belangrijk speerpunt van het Sociaal Economisch Masterplan Noordoost Fryslân ('Netwerk Noordoost'). De leefbaarheid

binnen en de sociaaleconomische ontwikkeling van deze regio kan hierdoor aanzienlijk gestimuleerd worden.

De wegen Groningen-Leeuwarden (N355), Kootstermolen-Drachten (N369) en Lutkepost-A7 (N358) vormen verbindingen met het nationale hoofdwegenet. Deze doorgaande wegen, die op de bijgevoegde netwerkkaart zijn weergegeven, kennen een hoge verkeersintensiteit. De kernen Buitenpost en Twijzelerheide, grenzend aan De Westereen, kennen een goede verbinding met het landelijk openbaar vervoer via de spoorlijn Leeuwarden-Groningen.

Bron: www.verkeersmonitor.nl (periode 2000-2010)

Het landschap en de ecologische hoofdstructuur

HET LANDSCHAP

Achtkarspelen is een plattelandsgemeente, grotendeels gelegen in het nationaal landschap 'De Noardlike Fryske Wâlden'. Lange smalle percelen, ooit veroverd op het veenmoeras, worden begrensd door dykwallen en elzensingels. Daartussen liggen verspreid in dit dekzandlandschap plassen water, dobben, die vaak worden gebruikt als drinkplaats voor het vee, en pingoruïnes, overblijfselen uit de ijstijd. Nergens in ons land is dit strokenpatroon, met een

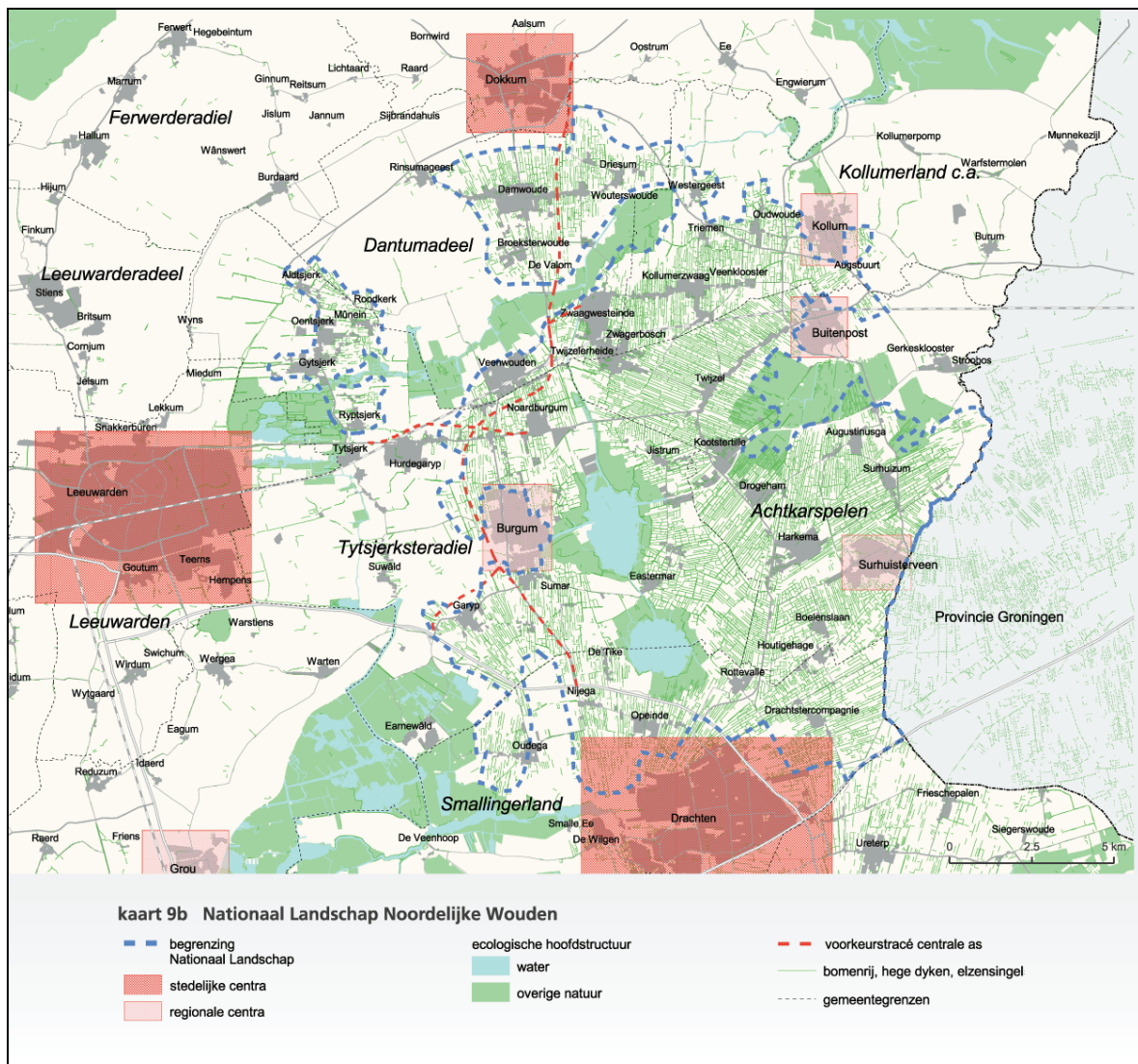
dergelijke dichtheid, zo gaaf bewaard gebleven als hier. Het kerngebied ligt tussen Buitenpost en Eastermar (Tytsjerksteradiel). Onder invloed van de voormalige Lauwerszee heeft het gebied rond Gerkesklooster en Stroobos een iets ander voorkomen. Dit gebied heeft een kleibovengrond, is opener en kent restanten van voormalige prielen en slenkbeddingen (microreliëf en slotenpatroon). Dit gedeelte van de gemeente ligt buiten het Nationaal Landschap.

De Noardlike Fryske Wâlden bestrijken de noordwestelijke helling van het Drents Plateau. Dit bestaat uit een basis van keileem, waarop dekzanden zijn afgezet. Deze zandgronden zijn plaatselijk onderbroken door laagveen. Vergeleken met de kleistreken kwamen de schrale zandgronden laat tot ontwikkeling en waren zij dunbevolkt. Vanaf 900 n Chr. is men begonnen met de (her)ontginning van dit gebied. In lange smalle stroken ging men het veen te lijf. Op de perceelgrenzen werden bomen geplant, of kwamen de elzen spontaan op in de slootkant. Een systeem van evenwijdig lopende en dicht op elkaar liggende wijken ontstond, waarover turf werd afgevoerd. De tussengelegen lagere, boomloze gebieden werden hier mieden genoemd. In het gebied komen ook pingoruïnes voor. Zo'n overblijfsel van een pingo is een herinnering aan een ondergrondse ijsmassa die zich aan het einde van de ijstijd naar boven heeft gewerkt en daarbij de grond omhoog heeft gedrukt. Op den duur is de grond er van afgegleden en na het smelten van het landijs bleef een meertje, omgeven door een aarden wal, over: de pingoruïne. Tussen Twijzelerheide en Harkema is een concentratie van deze aardkundige verschijnselen. Juist op de aarden ringwal rond deze pingoruïnes worden vaak prehistorische bewoningssporen en in de kern paleobotanische informatie aangetroffen.

Op de volgende kaart is de landschappelijke situatie in de gemeente weergegeven. In hoofdstuk 11 wordt de karakteristiek van de kernen per dorp beschreven.

Binnen de gemeente Achtkarspelen zijn delen gelegen van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Het gaat hier om de gebieden Drogehamstermieden, Twijzelermieden, Polder Rohel, Surhuizumermieden en IJzermieden. In de PEHS wordt prioriteit gegeven aan behoud en versterking van ecologische functies. In het streekplan zijn Relatienota- en natuurontwikkelingsgebieden (onder andere EHS) ruimtelijk begrensd.

DE ECOLOGISCHE
HOOFDSTRUCTUUR

Kaartbeeld Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden met daarin de ecologische hoofdstructuur (Bron: Provinsje Fryslân, 2006)

Trends 3

De voorliggende structuurvisie ontstaat in een volstrekt andere tijd dan het vorige structuurplan; een tijd van verwachte krimp. Een tijd waarin er minder economische dragers zullen zijn voor toekomstplannen. Dit betekent dat de insteek van de structuurvisie ook anders is. Er zullen minder plannen op de kaart komen. Het zal gaan om kwaliteit boven kwantiteit!

De bevolkingsomvang en samenstelling gaan veranderen. Achtkarspelen behoort tot de anticipeerregio Noordoost Fryslân. De anticipeerregio's hebben nu nog niet met een substantiële en structurele bevolkings- en/of huishoudensdaling te maken, maar moeten zich in toenemende mate in hun beleid gaan instellen op deze demografische ontwikkeling. Ook in de periode tot en de jaren na 2020 moet het in alle kernen die tot de gemeente Achtkarspelen behoren aangenaam wonen, werken en recreëren zijn.

De gemeente zal juist nu de initiatieven uit de markt moeten stimuleren. Daar waar een plan ontstaat, is energie aanwezig; energie die gebruikt kan worden om kleine verbeteringen van de grond te krijgen, om winst te boeken voor de samenleving op één of meerdere beleidsterreinen. De gemeente zal de richting bepalen en de kaders bieden en op strategische punten het voortouw nemen. Dat is waar deze structuurvisie over gaat.

In het navolgende wordt ingegaan op de trends. Wat is er aan de hand en in hoeverre speelt het in de regio waarin Achtkarspelen ligt, en in de gemeente zelf?

Volgens de prognoses zal de bevolking van Nederland tot 2038 toenemen tot 17,5 miljoen inwoners (bron: Verkenning Rijksagenda Krimp en Ruimte, juni 2009). Daarna zal de bevolkingsomvang in het geheel gaan afnemen. De stijging in de komende 25 jaar wordt veroorzaakt door de hogere levensverwachting en de komst van immigranten. Een aantal gebieden in Nederland, en dan met name de randen van het land, hebben nu of in de zeer nabije toekomst al te maken met bevolkingsdaling. Het dalende vruchtbaarheidscijfer - het feit dat er gemiddeld per vrouw steeds minder kinderen worden geboren - wordt genoemd als de belangrijkste oorzaak. Om een bevolking constant te houden, is een vruchtbaarheidscijfer van 2,1 nodig.

BEVOLKINGSDALING

De verandering is de omvang en samenstelling van de bevolking wordt het eerst gemerkt in de beroepsbevolking, daarna in het inwonertal en in derde instantie ook in de woningvoorraad. In de notitie regionale woningbouwafspraken van Gedeputeerde Staten van Fryslân uit 2008 wordt aangegeven dat de regio Noordoost er rekening mee moet houden dat de woningbehoefte in de

SITUATIE REGIO

regio na 2017/2018 gaat afnemen. Tot die tijd bestaat er vooral vanwege de gezinsverdunding nog een groeiende behoefte aan woningen.

VERGRIJZING	Door de afname van de natuurlijke aanwas en de toename van de levensverwachting vergrijst Nederland. In 2008 waren er 2,4 miljoen 65 ⁺ -ers op een bevolking van 16,4 miljoen inwoners (15%). Het CBS verwacht dat dit aantal in 2025 is gestegen tot 3,6 miljoen op een bevolking van 17,2 miljoen inwoners (21%).
SITUATIE REGIO	In de regio Noordoost is de vergrijzing sterker dan het Friese gemiddelde. Echter het aandeel 65⁺-ers in Achtkarspelen ligt op dit moment juist lager dan het landelijke en Friese gemiddelde. De gemeente vergrijst, maar de Ausgangssituatie is door de relatief jonge bevolking verhoudingsgewijs gunstig. Wat betekent vergrijzing? Een hogere levensverwachting is een mooi gegeven. Echter voor de maatschappij is een groter aantal ouderen een belangrijke verandering. De verhouding werkenden - niet-werkenden zal veranderen, het beroep op zorgvoorzieningen zal toenemen, maar ook de beschikbare vrije tijd van mensen neemt toe. Ouderen stellen andere eisen aan hun woon- en leefomgeving. Dit biedt ook kansen.
MOBILITEIT	Een trend die al geruime tijd speelt maar nog steeds gaande is, is onze toenevende mobiliteit. In ons land wonen circa 16,5 miljoen inwoners die de beschikking hebben over circa 7,5 miljoen auto's. Al jaren groeit het aantal auto's harder dan het aantal inwoners van ons land. In vergelijking met het verleden beschikken meer ouderen over een rijbewijs en een auto. De huidige en toekomstige 65⁺-er is duidelijk mobieler dan deze in het verleden is geweest. Wij zijn mobiele consumenten en afnemers van diensten. Daardoor zijn wij in staat keuzes te maken. Dit doen wij volop; zowel op het gebied van commerciële voorzieningen als op het gebied van bijvoorbeeld zorg. Deze keuzes zijn een belangrijke factor in de schaalvergroting die op veel terreinen optreedt. Deze keuzes noodzaken ook tot een afgewogen aanbod van voorzieningen en diensten met de juiste balans tussen enerzijds afstand en bereikbaarheid en anderzijds kwaliteit of specialisme.
SITUATIE REGIO	Ook in Achtkarspelen spelen de bovengenoemde ontwikkelingen. Bijzonder is daarbij dat de kernen in de gemeente vaak op relatief korte afstand van elkaar zijn gesitueerd. Plaatsen als Surhuisterveen en Harkema, Harkema en Drogeham, Drogeham en Kootstertille, en Kootstertille en Twijzel liggen van dorpsrand tot dorpsrand minder dan 1,5 kilometer van elkaar.
HET DIGITALE TIJDPERK	Ook digitalisering is een trend die een steeds belangrijker stempel drukt op onze samenleving. Kijken wij 15 jaar terug in plaats van vooruit, dan bevinden we ons in een emailloze tijd en een tijd waarin mobiele bereikbaarheid was voorbehouden aan bepaalde beroepen, zoals die van een huisarts of een taxi-chauffeur.

Het digitaal verzorgen van diensten, het winkelen via internet, het werken op afstand zijn zeker zaken die in de komende periode aan populariteit zullen winnen.

De regio zal meegaan in deze trends en zich op dit punt niet van andere delen van ons land onderscheiden.

SITUATIE REGIO

Doordat ten gevolge van de krimp minder woon- en werk gebied zal worden ontwikkeld, vervalt ook een bron van inkomsten voor de overheden. Daarbij komt dat de uitkeringen uit het gemeentefonds afnemen.

MINDER MIDDELEN
OVERHEDEN

Achtkarspelen zal hier zeker ook mee te maken krijgen, omdat de gemeente deel uitmaakt van een anticipeerregio waarin krimp wordt voorspeld. Ook in de afgelopen periode heeft de gemeente al te maken gehad met afnemende bouwstromen.

SITUATIE REGIO

Het wordt steeds moeilijker om de accommodaties die de gemeente in de dorpen beheert in stand te houden.

Energieopwekking vindt plaats uit verschillende bronnen; hernieuwbare bronnen en fossiele bronnen. Hernieuwbare energiebronnen herstellen zich na verloop van tijd en gaan niet snel verloren. Fossiele energiebronnen dreigen op termijn op te raken. Tegenwoordig zijn er al veel hernieuwbare energiebronnen bekend en beschikbaar, zoals zonne-energie, windenergie en waterkracht. Het grootste deel van onze energie wordt echter gewonnen uit de fossiele brandstoffen. Deze bronnen beginnen sneller en sneller op te raken, hetgeen de energieprijzen doet stijgen, tot een niveau waarop het economisch niet langer rendabel is.

ENERGIE EN KLIMAAT

Door de groei van de energievraag en het gebruik van fossiele brandstoffen stijgt de uitstoot van broeikasgassen. De gevolgen daarvan zijn bekend: onze zeespiegel stijgt, het weer wordt grilliger, natter en warmer. Gebruik van fossiele brandstoffen in industrie en verkeer zijn de belangrijkste veroorzakers van het versterkte broeikaseffect. Maar vlak hierbij bijvoorbeeld de veehouderij ook niet uit en de CO₂-emissie vanuit woningen (beide goed voor zo'n 9%).

Energie- en klimaatproblemen spelen zich af op wereldniveau. De situatie in Achtkarspelen is in verhouding tot andere delen van ons land alleen gunstiger vanwege de lagere bevolkingsdichtheid en het landelijke karakter van de gemeente.

SITUATIE REGIO

Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk is gesteld, geven de trends van deze tijd aanleiding voor nieuwe accenten:

WAT BETEKENEN DE
TRENDS VOOR DE
STRUCTUURVISIE

- Plannen uit de markt optimaal gebruiken om verbeteringen tot stand te brengen en winst te boeken voor de samenleving op een of meerdere beleidsterreinen;
- Op strategische punten het voortouw nemen om de dynamiek in de gemeente te behouden;

- Inspelen op de andere eisen die een vergrijzende bevolking aan het woon- en leefklimaat stelt;
- Inzetten op een zo evenwichtig mogelijke bevolkingsopbouw door ook voor de categorie tot 45 jaar een aantrekkelijke woon- en werkgemeente te zijn;
- Samenwerken tussen accommodaties/functies en tussen kernen om het voorzieningenniveau op peil te houden;
- Benutten kansen digitale toepassingen om voorzieningen bereikbaar te houden;
- Versterken van het profiel van de gemeente op het gebied van duurzaamheid.

S a m e n l e v e n

4

In Achtkarspelen staat het op een prettige manier met elkaar leven voorop. De inwoners zijn vooral te spreken over de sterke sociale samenhang binnen de dorpen en voelen meestal een duidelijke band met het eigen dorp. Door de voorspelde krimp, het toenemende aantal ouderen en het wegtrekken van de jongeren vreest men dat de kwaliteit van het leven in de dorpen verder onder druk komt te staan. Dit is het belangrijkste dat uit de brainstormavonden met ambtenaren, raadsleden en verenigingen van plaatselijk belang, handelsverenigingen en vertegenwoordigers van sleutelorganisaties naar voren kwam. Het gaat om het samenleven, om het met elkaar wonen en leven in dorpen. Dit vindt u in bijlage 1 terug in de samenvatting van de SWOT-analyse¹ die tijdens de brainstormavonden is gemaakt. Het centrale thema voor deze Structuurvisie is dan ook 'samen leven'. Ook in de periode tot en de jaren na 2020 moet het in alle kernen die tot de gemeente Achtkarspelen behoren aangenaam wonen, werken en recreëren zijn.

HET VERBINDENDE THEMA

Samenleven is het verbindende thema in de structuurvisie

In deze visie heeft het gemeentebestuur aan de hand van de thema's wonen, werken, voorzieningen, recreëren, mobiliteit, natuur, landschap en milieu een koers uitgezet voor de komende 15 á 20 jaar. Een koers die is gebaseerd op de kennis van vandaag. Een koers die gaandeweg ongetwijfeld bijstelling behoeft. Een koers gericht op een aangenaam Achtkarspelen; een aangename samenleving.

DOORWERKING IN ANDERE
THEMA'S

In het navolgende zijn de doelstellingen per thema kort en nog tamelijk abstract benoemd. Meer uitgewerkt treft u de thema's aan in de hoofdstukken 5 tot en met 10.

THEMA'S

¹ SWOT-analyse: in een SWOT-analyse wordt gekeken naar de sterke en zwakke punten (in dit geval van de gemeente) en de kansen en bedreigingen die door trends en ontwikkelingen op ons af komen.

Wonen (uitgewerkt in hoofdstuk 5): ‘Achtkarspelen, een fijne plek om te wonen’

Achtkarspelen wil zich verder ontwikkelen als aantrekkelijke woongemeente. Er moeten voldoende woningen worden gebouwd om de voorspelde vraag op te vangen en vooral ook voldoende woningen in de verschillende segmenten en voor de verschillende doelgroepen. In Achtkarspelen moet je een volledige wooncarrière door kunnen maken; van starterswoning, via gezinswoning naar seniorenwoning of naar een levensloopgeschikte woning dan wel een woning met zorg. Voor zover mogelijk geldt dit ook op de schaal van het dorp. Dit bevordert de aantrekkelijkheid van de gemeente als woongemeente voor bestaande inwoners en voorziet in de behoefte om in de eigen kern te blijven wonen.

Voor zover er woningbouw mogelijk is, moet deze vooral benut worden voor strategische toevoegingen aan de voorraad. Categorieën woningen die schaars zijn of woningen die de gewenste doorstroming op gang brengen, zijn een prioriteit. Door een goed op de vraag afgestemd aantrekkelijk woningaanbod wordt mede ingespeeld op de wensen van mensen in de leeftijdscategorie tot 45 jaar en kan deze leeftijdscategorie zoveel mogelijk vastgehouden worden binnen de gemeente.

Doelstellingen op het gebied van werkgelegenheid, voorzieningen, recreatie en toerisme en mobiliteit, natuur, landschap en milieu ondersteunen de aantrekkelijkheid van de gemeente als woongebied voor zowel bestaande als nieuwe inwoners. Behoud en versterking van het waardevolle landschap en behoud van het dorpse karakter van de kernen is een troef om bestaande en nieuwe bewoners aan de gemeente te binden. In dit kader is de marketing, het onder de aandacht brengen van de gemeente als woongemeente, een specifiek punt waaraan meer aandacht kan worden besteed. Samenwerking op dit gebied met de regio, maar ook op het gebied van afstemming van aanbod en fasering, is nodig om concurrentie te voorkomen.

De doelstellingen voor het thema wonen:

- Aantrekkelijke woongemeente;
- Mogelijkheid voor een gehele wooncarrière in Achtkarspelen en zo mogelijk ook per kern (voldoende woningen in de verschillende segmenten en voor verschillende doelgroepen);
- Een goed op de vraag afgestemde woningvoorraad (vooral gericht op starters en senioren);
- Extra inzet op een woningvoorraad die aantrekkelijk is voor de categorie tot 45 jaar;
- Groei optimaal benutten;
- Bovenevenredig inzetten op realisering woonfunctie in de regionale centra Buitenpost en Surhuisterveen met het oog op behoud van de verzorgende functie van deze kernen;
- Extra aandacht voor marketing en afstemming op de regio.

Werken (uitgewerkt in hoofdstuk 6): ‘Achtkarspelen maakt zich sterk voor werk!’

In Achtkarspelen is het aangenaam werken en aangenaam ondernemen. Werk is een belangrijke basis voor het behouden van een evenwichtige bevolkingsopbouw en samenleving. Het is daarbij belangrijk om in werk te voorzien voor verschillende sectoren en doelgroepen. Ook hier is één van de doelen om de leeftijdscategorie tot 45 jaar zoveel mogelijk aan de gemeente te binden.

Er wordt ingezet op het aantrekken van aanvullende werkgelegenheid (zakelijke dienstverlening en zorg), het benutten van kansen (toerisme en recreatie) het, voor zover mogelijk binnen de regionale afspraken, faciliteren van uitbreidingsruimte voor de traditioneel voorkomende bedrijvigheid en het faciliteren van initiatieven voor thuiswerkers. Bij het aanbod van bedrijventerrein wordt, binnen de mogelijkheden van het beleid van hogere overheden en de afspraken in de regio, aangesloten bij de belangstelling vanuit de markt. Er is een positieve grondhouding voor kleine en grote initiatieven uit de markt die de werkgelegenheid kunnen versterken.

De gemeente wil enkele strategische projecten in de zones Harkema-Surhuisterveen (HS), Prinses Margrietkanaal (PM) en Buitenpost-Kollum (BK) tot stand brengen om werkgelegenheid en economische groei te stimuleren.

Tot slot staat de gemeente een verbeterde toegang tot digitale voorzieningen voor; zowel in de dorpen als op bedrijventerreinen.

De doelstellingen voor het thema werken:

- Achtkarspelen is een aantrekkelijke gemeente om te ondernemen en te werken;
- Er is een positieve grondhouding voor initiatieven uit de markt;
- Inzetten op realisering werkfunctie in de regionale centra Buitenpost en Surhuisterveen met het oog op behoud van de verzorgende functie van deze kernen;
- Bij het aanbieden van bedrijfsterrein wordt voor zover mogelijk aangesloten bij de belangstelling uit de markt;
- Realisering van strategische projecten in de HS, PM en BK zones als aanjager voor de economie;
- Achtkarspelen biedt een brede werkgelegenheid. Te versterken accenten daarbinnen zijn de zakelijke dienstverlening en de zorg;
- De mogelijkheden voor toerisme en recreatie worden benut;
- Extra inzet op werkgelegenheid in groeisectoren die helpen mensen in de leeftijdscategorie tot 45 jaar aan de gemeente te binden;
- Verbeterde toegang tot digitale voorzieningen in dorpen en op bedrijventerreinen.

Voorzieningen (uitgewerkt in hoofdstuk 7): ‘Achtkarspelen is trots op zijn voorzieningen’

Achtkarspelen zet in op behoud van een breed aanbod aan voorzieningen dat zo goed mogelijk bereikbaar is voor de verschillende bevolkingscategorieën. Deze bereikbaarheid is van groot belang voor de aantrekkingskracht van Achtkarspelen als woongemeente, het lichamelijk en geestelijk welbevinden en

voor de binding van bestaande bewoners met hun woonomgeving. Het gaat hier om commerciële voorzieningen, onderwijs, zorg, sport en cultuur.

In alle kernen is minimaal een ontmoetingsplek (bijvoorbeeld dorps huis of verenigingsgebouw), sport- of speelveld en een school aanwezig. Deze voorzieningen zijn voor de betrokkenheid van bewoners bij elkaar van groot belang. Daar waar voorzieningen onder druk komen te staan, wordt gezocht naar combinaties van functies die besparingen opleveren aan de kostenkant.

Om in de regionale centra de verzorgende functie te kunnen veiligstellen, kan in deze kernen bovenevenredig worden ingezet op realisering van woon- en werkfuncties. Ook andere centra worden waar nodig versterkt (Harkema en Kootstertille) om de aantrekkingskracht als centrum/winkelgebied te vergroten.

Binnen het onderwijs wordt in de zone Buitenpost-Kollum gestreefd naar een concentratie van onderwijsinstellingen. Dit gebeurt mede om de gezinnen met oudere kinderen naar Achtkarspelen te trekken en aan Achtkarspelen te binden.

De doelstellingen voor het thema voorzieningen:

- Behoud van een breed aanbod aan voorzieningen dat zo goed mogelijk bereikbaar is voor de verschillende bevolkingsgroepen;
- In alle kernen minimaal een ontmoetingsplek, sport- of speelveld en school;
- Met het oog op behoud van het voorzieningenniveau streven naar clustering/combinaties van voorzieningen waar dat nodig is, zowel binnen dorpen als binnen combinaties van dorpen;
- Bovenevenredig inzetten op realisering woon- en werkfuncties in de regionale centra Buitenpost en Surhuisterveen met het oog op behoud van de verzorgende functie van deze kernen;
- Opwaardering centra;
- Versterking onderwijsvoorzieningen in zone Buitenpost-Kollum;
- Verbreding aanbod door bijv. onderzoek mogelijkheden propedeuse Buitenpost-Kollum en vakopleiding Harkema.

Toerisme en recreatie (uitgewerkt in hoofdstuk 7): 'In Achtkarspelen is het aangenaam vertoeven'

In Achtkarspelen is het weldadig vertoeven in een afwisselend landschap. Het doel is om deze kracht beter ervaarbaar en beleefbaar te maken voor de eigen inwoners, en met het oog op de werkgelegenheid en het behoud van het voorzieningenniveau, ook voor bezoekers. Ook natuureducatie speelt daarin een rol.

Uitbreiding van sterke voorzieningen die er al zijn, zoals de Kruidhof in Buitenpost, worden positief benaderd. Het samenwerken met de regio bij het vermarkten en bij de afstemming van netwerken in de Noardlike Fryske Wâlden is uitgangspunt om de omgeving zo krachtig mogelijk neer te zetten en daarmee de ondernemers in de sector te ondersteunen.

Er wordt ingezet op behoud en ontwikkeling van het waardevolle landschap dat op een goede manier ontsloten wordt voor toeristen en recreanten en waarin kleinschalige initiatieven in de sfeer van toerisme en recreatie worden ondersteund. Het is gewenst dat op het publiek gerichte horecavoorzieningen gelijke tred houden met (de stimulering van) ontwikkelingen in de dagrecreatieve sector.

De doelstellingen voor het thema toerisme en recreatie:

- Het beter beleefbaar en erfahrbaar maken van het prachtige landschap;
- Het verbeteren van de kennis van de natuur (natuureducatiecentrum);
- Het samenwerken met de regio met name bij het vermarkten en bij de afstemming van netwerken in de Noardlike Fryske Wâlden;
- Het versterken van dagrecreatieve netwerken;
- Het ondersteunen van initiatieven in de sfeer van toerisme en recreatie;
- Het streven naar een evenwichtige balans tussen horecavoorzieningen en dagrecreatieve mogelijkheden.

Mobiliteit (uitgewerkt in hoofdstuk 9): 'In Achtkarspelen kom je veilig waar je wezen moet'

De gemeente wil de bereikbaarheid van woon- en werklocaties en voorzieningen voor de verschillende doelgroepen zo goed mogelijk ondersteunen.

Dit kan met openbaar vervoer. Er vindt een opwaardering plaats van het stationsgebied Buitenpost waarmee de functie als transferium beter tot zijn recht komt en de bereikbaarheid van de gemeente per trein wordt bevorderd. De gemeente zet zich in het overleg met vervoerbedrijven in voor behoud en verbetering van het aansluitende openbare vervoer naar de kernen.

De gemeente ondersteunt initiatieven voor inventief kleinschalig vervoer van bijvoorbeeld ouderen en kinderen naar voorzieningen in nabijgelegen grotere kernen.

Achtkarspelen zet zich voorts in voor een veilig en doelmatig netwerk van wegen en paden. Als meest recent voorbeeld kan de aanleg van de zuidoostelijke rondweg rond Buitenpost en de oostelijke ontsluiting van bedrijventerrein De Swadde worden genoemd. Voor nieuwe plannen, zoals een zuidelijke rondweg om Surhuisterveen, moet een afweging worden gemaakt van prioriteiten en financieringsmogelijkheden. Voor zover er gelden zijn om wegen aan te leggen of herin te richten zouden deze, uit het oogpunt van mobiliteit, uit moeten gaan naar de verbetering van wegen waar bereikbaarheids-, leefbaarheids- of veiligheidsproblemen aanwezig zijn. Voor het fietspadennetwerk beschikt de gemeente over een fietspadenplan. Dit plan zal geactualiseerd worden, waarbij tevens een verbreding zal plaatsvinden naar voet-, ruiter- en menroutes.

De doelstellingen voor het thema mobiliteit:

- Een veilig en doelmatig netwerk van wegen en paden;
- Uitvoering bestaande verbeteringsplannen aan het wegennet;
- Prioriteren en financieel afwegen van overige plannen op basis van bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid;

- Actualiseren en uitvoeren van het fietspadenplan (in verbrede vorm);
- Ondersteunen van de bereikbaarheid van woon- en werkfuncties en voorzieningen voor alle doelgroepen;
- Opwaardering van het stationsgebied Buitenpost;
- Aandringen op optimalisering van de spoorverbinding Groningen-Leeuwarden en aansluitend openbaar vervoer vanaf het station in Buitenpost;
- Ondersteuning initiatieven inventief kleinschalig openbaar vervoer.

Landschap, natuur en milieu (uitgewerkt in hoofdstuk 10): ‘In Achtkarspelen ben je in een bijzonder waardevol gebied en een schone en veilige omgeving’

Achtkarspelen koestert de waarden op het gebied van landschap en natuur, als een belangrijke basis voor de aantrekkingskracht van de gemeente. Nieuwe ontwikkelingen zijn mogelijk en wenselijk, want Achtkarspelen wil geen museum zijn. Met werk kun je werk maken. Nieuwe ontwikkelingen zullen dus afgestemd moeten zijn op de landschappelijke en natuurlijke waarden en dienen deze zo mogelijk te versterken.

Achtkarspelen zet zich in voor een schone en veilige omgeving. Hiervoor wordt onder meer zorggedragen door aandacht voor de inrichting van de openbare ruimte en door toepassing van de wet- en regelgeving op dit gebied (zie hoofdstukken 9 en 12 van deze structuurvisie).

Ook wil Achtkarspelen problemen zo min mogelijk afwentelen op toekomstige generaties. Daarom zet de gemeente in op versterking van haar duurzaamheidsprofiel. Op het gebied van milieu noodzaakt het tijdperk waarin wij leven tot een bewuste omgang met energie, grondstoffen en afvalstoffen. Het een en ander is uitgewerkt in de beleidsnotitie ‘Duorsum yn de Wâlden’. In hoofdstuk 10 worden de belangrijkste punten uit deze notitie toegelicht.

De doelstellingen voor het thema landschap, natuur en milieu:

- De landschappelijke en natuurlijke waarden worden gekoesterd;
- Ontwikkelingen zijn mogelijk en wenselijk en worden als kans gebruikt om de bestaande waarden zo mogelijk te versterken;
- Inzet op een schone en veilige omgeving;
- Inzet op versterking van het duurzaamheidsprofiel;
- Nastreven van de ambities en uitvoeren van de geplande stappen uit de beleidsnotitie ‘Duorsum yn de Wâlden’.

Wonen 5

De doelstellingen voor het thema wonen:

- Aantrekkelijke woongemeente;
- Mogelijkheid voor een gehele wooncarrière in Achtkarspelen en zo mogelijk ook per kern (voldoende woningen in de verschillende segmenten en voor verschillende doelgroepen);
- Een goed op de vraag afgestemde woningvoorraad;
- Extra inzet op een woningvoorraad die aantrekkelijk is voor de categorie tot 45 jaar;
- Groei optimaal benutten;
- Duurzame kwaliteit van woningen en woonomgeving bevorderen;
- Extra aandacht voor marketing en afstemming op de regio.

Wonen

Achtkarspelen wil zich verder ontwikkelen als aantrekkelijke woongemeente. Er moeten voldoende woningbouwmogelijkheden komen om de voor de komende jaren voorspelde woningvraag op te vangen. Deze woningvraag zal vooral benut moeten worden voor strategische toevoegingen aan de voorraad. Het woningbouwbeleid zal zich dan ook vooral richten op de categorieën woningen die schaars zijn of die de gewenste doorstroming op gang brengen. In de lijn van het provinciaal beleid gaat het dan concreet om het zorgdragen voor de beschikbaarheid van voldoende betaalbare woningen en woningen geschikt voor starters en senioren. Deze ambitie beperkt zich niet alleen tot het bouwen van nieuwe woningen maar geldt voor de gehele gemeentelijke woningvoorraad.

De provincie heeft met de NOFA-regio afspraken gemaakt voor de periode 2008 t/m 2015. Vertrekpunt voor deze afspraken vormen de meest recente provinciale bevolkings- en woningbouwprognoses voor de regio Noordoost. Voor Achtkarspelen is sprake van een basisprogramma van 435 woningen. Het maximumprogramma voor buitenstedelijke uitbreiding bedraagt 261 woningen. Overeengekomen is dat binnen de bebouwde kom meer dan het resterende deel van 174 woningen gerealiseerd mag worden (het binnenstedelijk plafondloos bouwen). Vanuit deze afspraken komen we tot het volgende algemene beleid.

Bij de toevoeging van woningen aan de woningvoorraad wordt er vooral op gelet dat er sprake is van een juiste afstemming tussen behoefte en aanbod waarbij duurzaamheid en levensloopgeschiktheid belangrijke factoren zijn. Nadruk ligt hierbij op de bouw van (betaalbare) woningen en woningen voor starters en senioren.

VRAAGGESTUURD

GROEI OPTIMAAL BENUTTEN	De gemeente wil de resterende groei optimaal benutten/faciliteren. Ambitie is om de toevoeging van de woningbouw aantallen in de eerste jaren dan ook minimaal in de pas te laten lopen met de prognose voor de woningbehoefte.
TOEGEVOEGDE WAARDE	Nieuwbouw moet een toegevoegde waarde hebben. Het is zaak nieuwe woningbouwplannen vooral plaats te laten vinden op locaties waardoor een functionele, milieukundige en/of ruimtelijke verbetering ontstaat.
OUDEREN EN ZORG	Ook voor ouder wordende bewoners van Achtkarspelen moet voldoende woningaanbod aanwezig zijn met waar dat nodig is ook zorg. De aanwezigheid van verzorgingshuizen in de gemeente is voor zorgbehoevende ouderen een gunstige factor. In aanvulling daarop worden kansen gezien voor woonzorgcentra in de regionale centra en in het op twee na grootste dorp Harkema. In de overige kernen waar voorzieningen onder druk staan, is het belangrijk dat er dienstencentra of zorgposten functioneren. Toepassing van ICT kan afstanden 'verkleinen' en domotica kan de zelfredzaamheid van ouderen vergroten. Het streven is om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig in hun huis te laten wonen. Initiatieven op het gebied van woningaanpassing zullen worden gestimuleerd.
AFSPRAKEN RESPECTEREN	Initiatieven waarover al harde afspraken zijn gemaakt, worden doorgezet. De inzet van het buitenstedelijk richtgetal van 261 woningen ligt grotendeels al vast. Daar waar nog ruimte is voor sturing zet de gemeente in op een zo goed mogelijke beantwoording van de volkshuisvestelijke vraag. Hierbij wordt vooral ingezet op de bouw van duurzame woningen, levensloopgeschikte woningen en woningen voor starters.
STERKE REGIONALE CENTRA	De voorspelde daling van de bevolking zet het voorzieningenniveau onder druk. De concentratie van wonen en werken in de grote kernen kan het draagvlak voor voorzieningen in de toekomst versterken. Daarmee wordt (zo veel mogelijk) gewaarborgd dat voorzieningen binnen de gemeente blijven. Inzet is een ten opzichte van de overige kernen binnen de gemeente meer dan evenredige groei in de regionale centra op het gebied van de toename van de woningvoorraad.
MARKETING	Meer dan in het verleden zal aandacht worden besteed aan marketingbeleid. Achtkarspelen wordt 'op de kaart gezet' als een gemeente waarin bijzonder goed gewoond (gewerkt en gerecreëerd) kan worden. Er is een campagne gestart voor het vermarkten van de regio NOF onder de titel 'Dwaande yn Noardeast Fryslân'. In dit kader wordt ook aandacht aan de woonkwaliteiten van de gemeente besteed. In eerste instantie richt de campagne zich hoofdzakelijk op recreatie en toerisme.
AANDACHT VOOR DE BESTAANDE WONINGVOORRAAD	Ingezet wordt op het in overleg met de strategische partners op peil houden en waar nodig/mogelijk versterken van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad. Er zal volop aandacht moeten zijn voor de bestaande voorraad omdat de huidige voorraad voor het grootste deel de woonwensen van de huidige

en toekomstige bevolking moet bedienen. Punt van aandacht hierbij is het grote deel van de senioren dat in een koopwoning woont en heeft aangegeven een verhuishwens te hebben. Door middel van het wonen met zorg en de stimulering van de toepassing van domotica, kan de bestaande woningvoorraad voor deze senioren in een groot deel van de wensen voorzien. Hierbij draait het om moderne technologieën die het mogelijk maken afstanden op een virtuele manier te overbruggen. Door middel van het project Vital Rural Area (een internationaal project waarin de gemeente samen met de andere NOFA gemeenten participeert) is hiermee gestart. Overigens moet het belang van persoonlijke contacten hierbij niet uit het oog worden verloren.

Naast verbetering is aanpassing (transformatie) van de bestaande woningvoorraad noodzakelijk. Hierbij kan gedacht worden aan sloop en herbouw van woningen, het samenvoegen van woningen en andere ingrepen (bijvoorbeeld het ombouwen van rijenwoningen naar twee-onder-een-kappers). Transformatie vindt plaats met het oog op een gezonde woningmarkt (bouwen voor doelgroepen met het oog op zorgvoorzieningen en doorstroming) en/of milieuwinst (duurzaam bouwen). Dit kan bijvoorbeeld plaatsvinden op die plekken waar verouderde woningen aanwezig zijn; ofwel op dezelfde locatie ofwel op een ruimtelijk betere locatie. Hierop zijn de woningbouwafspraken van het binnenstedelijk bouwen van toepassing (binnenstedelijk plafondloos bouwen). Aandachtspunt is het bouwen voor de minder draagkrachtigen.

TRANSFORMATIE

Het bieden van bouwmogelijkheden kan ook een impuls zijn voor ruimtelijke of milieukundige verbeteringen. Dit geldt binnen kernen in gevallen waarin storende bedrijfsbebouwing of milieuhinderlijke bedrijven worden vervangen door woningen. Dergelijke locaties zijn in de voorliggende structuurvisie aangegeven.

Dit geldt ook voor het buitengebied waar de zogenaamde ruimte voor ruimte-regeling kan worden toegepast en waarmee mogelijkheden tot compenserende woningbouw bestaan. De basisregeling hiertoe voorziet er in dat bij afbraak van minimaal 1.000 m² aan beeldverstorende overtollige bedrijfsbebouwing een bouwrecht kan worden geboden voor één extra woning bij dorpen of bestaande bebouwingsconcentraties. In bijzondere gevallen is de bouw van een woning op de locatie van de te slopen overtollige beeldverstorende bedrijfsbebouwing mogelijk als daarmee een extra kwaliteitsimpuls kan worden gegeven. In dergelijke situaties wordt uitgegaan van de bouw van één woning als minimaal 1.500 m² beeldverstorende bedrijfsbebouwing wordt gesloopt. Dit is verder uitgewerkt in de plannen voor het buitengebied.

De gemeente wil in samenwerking met betrokken partners de duurzame kwaliteit van de woningen en de woonomgeving bevorderen. Dit uit zich in duurzame stedenbouw en duurzaam bouwen en verbouwen. Daar waar nieuwe projecten worden ontwikkeld, wordt dit nagestreefd door het geven van het goede voorbeeld, door het geven van voorlichting en het uitdagen van marktpartijen om te komen met duurzame oplossingen. Bijkomende effecten zijn

DUURZAAMHEID

dat dit ook een doelgroep, die bewust voor duurzaamheid kiest, kan aantrekken en dat de woonlasten voor (potentiële) inwoners van de gemeente worden beperkt.

STIMULERINGSREGELING
DUURZAAMHEID

Voor wat betreft het verbouwen heeft de gemeente een stimuleringsregeling (duurzaamheidslening) ontwikkeld voor ombouw van woningen naar duurzame woningen. Doel hiervan is om te komen tot een hoger aandeel duurzame woningen. Nevendoel is om de werkgelegenheid in de door de crisis (korte termijn) en afnemende woningbehoefte (lange termijn) getroffen bouwsector te stimuleren. Verder is gemeente in gesprek met woningcorporaties als het gaat over duurzaamheid bij zowel de bouw van nieuwe woningen, herstructurering als regulier onderhoud (renovatie).

WONEN ALS
ECONOMISCHE IMPULS

De gemeente beschouwt wonen in het algemeen als potentiële economische impuls. De beleidshorizon van de structuurvisie reikt verder dan die van de regionale woningbouwafspraken. Vooral in de zones Harkema-Surhuisterveen en Kollum-Buitenpost ziet de gemeente mogelijkheden voor bestaande en nieuwe initiatieven. Gedacht kan worden aan een zuidelijke woonbuurt bij Surhuisterveen, de afronding van het plangebied Vierhuisterweg in Surhuisterveen en het plangebied Lutkepost in Buitenpost ter ondersteuning van de regionale centra. Tevens wordt de ontwikkeling van nieuwe woonconcepten als kans gezien voor het op peil houden van de sociaal economische kracht.

BIJZONDERE VORMEN
VAN WONEN

Een bijzondere vorm van wonen is het wonen op woonboten. De gemeente oriënteert zich op geschikte locaties voor woonboten binnen haar gemeentegrenzen. Een van de locaties is een locatie aan de oostelijke dorpsrand van Gerkesklooster-Stroobos. Voor deze locatie is inmiddels een ligplaatsenkaart vastgesteld.

AFSTEMMING

De woningmarkt strekt verder dan de gemeente alleen. In een ontspannen woningmarkt, waarin het aanbod ruim is, is de kans op concurrentie tussen buurgemeenten groot. Vooral een situatie dat in aanpalende gebieden op hetzelfde moment soortgelijke nieuwbouwprojecten gereed komen moet worden voorkomen. Afstemming van het woningbouwprogramma en de fasering hiervan zowel binnen de gemeente als met de buurgemeenten is noodzakelijk.

Toepassing domotica

Bouw van starterswoningen

Impressie plannen stations-
gebied Buitenpost

Mogelijkheden beroep of
bedrijf aan huis

De doelstellingen voor het thema werken:

- Achtkarspelen is een aantrekkelijke gemeente om te ondernemen en te werken;
- Er is een positieve grondhouding voor initiatieven uit de markt;
- Inzetten op realisering werkfunctie in de regionale centra Buitenpost en Surhuisterveen met het oog op behoud van de verzorgende functie van deze kernen;
- Bij het aanbieden van bedrijfsterrein wordt voor zover mogelijk aangesloten bij de belangstelling uit de markt;
- Realisering van strategische projecten in de HS, PM en BK zones als aanjager voor de economie;
- Achtkarspelen biedt een brede werkgelegenheid. Te versterken accenten daarbinnen zijn de zakelijke dienstverlening en de zorg;
- De mogelijkheden voor toerisme en recreatie worden benut;
- Extra inzet op werkgelegenheid in groeisectoren die helpen mensen in de leeftijdscategorie tot 45 jaar aan de gemeente te binden;
- Verbeterde toegang tot digitale voorzieningen in dorpen en op bedrijventerreinen.

Werken

De visie van de gemeente Achtkarspelen is ingebed in de regionale visie van het Sociaal Economisch Masterplan Noordoost Fryslân. In deze visie wordt ingezet op wonen en werken in netwerken. De voor deze structuurvisie relevante doelstellingen luiden als volgt:

BELEID INGEBED IN REGIO

- De regio is in de toekomst zowel langs weg, spoor, water als digitaal uitstekend ontsloten en verweven met de stedelijke netwerken in Noord-Nederland en de rest van de wereld;
- De regio beschikt in de toekomst over een aantal sterke clusterkernen met een compleet pakket aan voorzieningen en bedrijfslocaties. Voor Achtkarspelen is de aanwijzing van Kollum-Buitenpost en Harkema-Surhuisterveen als clusterkern van belang. Daarnaast staat de regio bekend om haar fraaie landelijke woonmilieus en uitstekende mogelijkheden om wonen en werken te combineren;
- Het landschap wordt, met oog voor behoud van de ecosystemen, optimaal ontsloten voor recreatie en toerisme;
- Er worden strategische netwerken en combinaties gevormd door bedrijven uit de regio;
- Ondernemers, onderwijs en overheid slaan de handen ineen ter verkrijging van voldoende vaklui en hoger opgeleiden;

- Er wordt ingezet op duurzame ketens tussen bedrijven en instellingen;
- Noordoost Fryslân wordt in zijn gevarieerdheid als samenhangende regio gepromoot.

REGIONALE AFSPRAKEN EN TOEPASSING VAN DE SER LADDER

Om te voorkomen dat er een te grote voorraad ontstaat van bedrijventerreinen en om te bewerkstelligen dat de vraag en het aanbod van bedrijventerrein in de regio onderling wordt afgestemd, is een Convenant opgesteld over Bedrijventerreinen in Noordoost Fryslân. Het convenant tussen de oorspronkelijke NOFA-gemeenten, aangevuld met de gemeente Tytsjerksteradiel en de provincie Fryslân, is gebaseerd op de toepassing van de SER-ladder (eerst hergebruik van bedrijventerrein, dan meervoudig ruimtegebruik, dan uitbreiding). Over het bedrijventerrein bij Surhuisterveen en de ontwikkeling van Westkern/Skûlenboarch zijn reeds afspraken gemaakt. Ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen elders is, mede door de voorspelde geringe vraag, niet meer aan de orde. Voor lokaal gebonden bedrijven met een verplaatsings- of vestigingsvraag blijft in principe de mogelijkheid bestaan deze vraag lokaal op te vangen, mits de noodzaak daartoe is aangetoond.

VOLDOEN AAN BEHOEFTE EN INZET OP CLUSTERKERNEN

In Achtkarspelen is in bestaande of in ontwikkeling zijnde bestemmingsplannen nog ruimte aanwezig voor de vestiging van bedrijven. Dit geldt voor Kootstertille, Harkema, Buitenpost en Surhuisterveen. In samenwerking met de provincie Fryslân en de gemeente Tytsjerksteradiel zijn er plannen om grenzend aan Kootstertille Westkern bij Skûlenboarch een watergebonden oftewel 'nat' bedrijventerrein van circa 15 ha aan het Prinses Margrietkanaal te realiseren. Aan bedrijfslocaties aan diep vaarwater bestaat een duidelijke behoefte. Dit laatste geldt ook voor reguliere bedrijventerreinen waarvoor bij Surhuisterveen, op korte afstand van de A7, mogelijkheden worden gezien. Om in de directe vraag naar bedrijfsterrein te voorzien, wordt het bedrijventerrein Lauwerskwartier van Surhuisterveen met circa 5 ha uitgebreid. Dit zal voor de komende jaren voldoende zijn. Voor de periode daarna worden de mogelijkheden voor verdere uitbreiding met nog eens 5 ha onderzocht. Er is beperkt uitleg van bedrijventerrein voorzien in Buitenpost. De gemeente wil hier onder meer vestigingsmogelijkheden creëren voor bedrijven die op de bestaande locatie uit hun jasje groeien.

AANTREKKEN ZAKELIJKE DIENSTVERLENING EN ZORG

Daarnaast wil de gemeente haar positie op het gebied van zakelijke dienstverlening en zorg versterken. Voor wat betreft kantoren gaat het daarbij om vestigingen die passend zijn bij de schaal van de kernen. Buitenpost en Surhuisterveen komen in aanmerking voor kantoren tot 1.200 m², de overige kernen voor kantoren tot 600 m². Bij de ontwikkeling van kantoorlocaties zal aandacht worden besteed aan het monitoren van de vraag. In de praktijk zal dit betekenen dat gekeken wordt naar de concrete behoefte voor kantorenlocaties voordat de ontwikkeling in gang wordt gezet.

Onder andere met het oog op het aantrekken van werkgelegenheid in de zakelijke dienstverlening en zorg is een visie ontwikkeld voor het stationsgebied Buitenpost waarin zowel kantoren als uitbreidingsmogelijkheden voor een aan-

grenzend zorg-/seniorencomplex zijn opgenomen. De stationsgebiedsonwikkeling moet naast een stimulerende invloed op de versterking van de zakelijke dienstverlening in de gemeente ook leiden tot het beter benutten van het station op de lijn Leeuwarden-Groningen.

Ook eventuele uitbreidingsplannen voor de zorgvoorzieningen in andere kernen en initiatieven voor nieuwe zorgvoorzieningen zullen positief worden benaderd.

Naast zakelijke dienstverlening en zorg worden toerisme en recreatie als kansen gezien voor de stimulering van de lokale economie. In hoofdstuk 8 is dit nader uitgewerkt.

TOERISME EN RECREATIE

Nieuwe aandacht voor groeisectoren in de werkgelegenheid gaat samen met de zorg voor de werkgelegenheid waar Achtkarspelen van nature goed in vertegenwoordigd is. Dit geldt onder meer voor de landbouw. De landbouw is als sector voor de werkgelegenheid in de gemeente van groot belang. Bekend is dat binnen de landbouw schaalvergroting plaatsvindt en dat sommige bedrijven hierin niet willen of kunnen meegaan. In het nieuwe bestemmingsplan buitengebied zal het beleid voor agrarische bedrijven verder worden uitgewerkt. Zeker is dat hier aandacht zal worden besteed aan zowel schaalvergroting als omvorming of verbreding van agrarische bedrijven.

DE LANDBOUW BLIJFT EEN
BELANGRIJKE WERKGEVER

Voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid wordt ook samenwerking gezocht in de regio. Een onderdeel van het project Vital Rural Area is het versterken van het Midden- en Kleinbedrijf (MKB). Het MKB is één van de belangrijkste levensaderen op het platteland. Juist in plattelandsgebieden staat het MKB onder druk doordat het hier om kleine bedrijfjes gaat in traditionele sectoren. Innovatie heeft hier vaak een minder hoge prioriteit. Door te investeren in de gouden driehoek: Ondernemers, Onderwijs (inclusief kennisinstellingen) en Overheid is het doel het verder versterken van het MKB door innovatie. Het gaat daarbij om:

MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF

- Innovaties in bedrijfsleven;
- Brancheprojecten;
- Kennismaking met innovatie;
- Meetbare verbetering van beroepsvaardigheden van studenten/leerlingen;
- Verbeterde afstemming over opleiding/beroepseisen tussen onderwijs en bedrijfsleven;
- Geen student verlaat de opleiding zonder startkwalificatie;
- Creëren van een duurzame kennisbasis en leercirkel;
- Kennisuitwisseling met partners.

Voor initiatieven van beroepen aan huis en bedrijven aan huis is de standaardbenadering (in vigerende en in ontwikkeling zijnde bestemmingsplannen) binnen de gemeente als volgt:

BEDRIJVEN EN HET WONEN

- Binnen specifieke woongebieden en vanouds gemengde gebieden kunnen beroepen of bedrijven aan huis (niet vergunning- of meldingsplichtig

in het kader van de Wet milieubeheer) ontstaan voor zover ondergeschikt aan de woonfunctie;

- Binnen de vanouds gemengde gebieden en binnen de centrumgebieden kunnen via een omgevingsvergunning ook lichte bedrijfjes (bedrijven milieucategorie 1 en 2 of vergelijkbaar) ontstaan bij het wonen voor zover de verkeers- en milieusituatie dat toelaat.

In geval van structurele leegstand van woningen is de gemeente bereid om te onderzoeken of de mogelijkheden kunnen worden verruimd ten opzichte van wat regulier aan activiteiten op een woonlocatie is toegestaan.

DIGITALE VOORZIENINGEN

Zowel in dorpen als op bedrijventerreinen wil de gemeente werken aan een verbeterde toegang tot digitale voorzieningen. Het aanleggen van glasvezelkabels naar de bedrijventerreinen kan hieraan een bijdrage leveren.

DUURZAME BEDRIJFSVOERING

De gemeente wil een stimulerende rol vervullen bij kansen om aan de kostenkant van de bedrijfsvoering te besparen door een meer duurzame wijze van bedrijfsvoering. Op de bedrijventerreinen kan parkmanagement daarbij een verbindende schakel zijn.

De gemeente heeft met een aantal bedrijven een start gemaakt om een duurzame bedrijfsvoering en samenwerking tussen bedrijven te bevorderen (koplopersproject).

DUURZAAM OMGAAN MET BEDRIJFSGROND

De gemeente onderzoekt of er middelen zijn om langdurige leegstand van bedrijfspanden tegen te gaan. Dit doet de gemeente met het oog op een zo goed/duurzaam mogelijk gebruik van de ruimte en met het oog op het voorkomen van vervallen bedrijventerreinen en bedrijfspanden en ook woningen. De notitie 'Handhavingsbeleid vervallen en verpauperde panden' is vastgesteld en vormt hierbij het kader. Uit een eerste inventarisatie is gebleken dat er in de gemeente tientallen situaties aanwezig zijn waarbij het gaat om zowel in gebruik zijnde als leegstaande woningen en bedrijfspanden. Bij de aanpak van vervallen panden en terreinen worden die situaties als uitgangspunt genomen die door de dorpsbewoners zelf als problematisch worden ervaren. Voor bedrijventerreinen kan in aanvulling op de notitie gedacht worden aan een leegstandsbelasting, indien bedrijfspanden langer dan 3 jaar leeg staan en gesprekken met betrokkenen niet tot resultaat hebben geleid. Een dergelijke belasting kan een stimulerende werking hebben op het hergebruik van vrijkomend vastgoed.

RUIMTE VOOR FUNCTIE- VERANDERING

De gemeente zal zich in geval van structurele leegstand op bedrijventerreinen open opstellen ten aanzien van functieveranderingsmogelijkheden. De gemeente is bereid te onderzoeken of de mogelijkheden in die specifieke gevallen kunnen worden verruimd ten opzichte van wat regulier aan vervangende activiteiten op een bedrijfslocatie is toegestaan. Dit vraagt om maatwerk per aanvraag en per locatie.

V o o r z i e n i n g e n

De doelstellingen voor het thema voorzieningen:

- Behoud van een breed aanbod aan voorzieningen, dat zo goed mogelijk bereikbaar is voor de verschillende bevolkingsgroepen;
- In alle kernen minimaal een basisschool, een ontmoetingsplek en sport- of speelveld;
- Met het oog op behoud van het voorzieningenniveau streven naar clustering/combinaties van voorzieningen waar dat nodig is zowel binnen dorpen als binnen combinaties van dorpen;
- Meer dan evenredig inzetten op realisering van woon- en werkfuncties in de regionale centra Buitenpost en Surhuisterveen met het oog op behoud van de verzorgende functie van deze kernen;
- Opwaardering centra (herstructurering en herinrichting Buitenpost, herstructurering/centrumontwikkeling Harkema);
- Versterking onderwijsvoorzieningen in zone Buitenpost-Kollum;
- Verbreding aanbod, bijv. door onderzoek mogelijkheden propedeuse Buitenpost-Kollum en vakopleiding Harkema.

Voorzieningen

Het voorzieningenniveau binnen de dorpen is van groot belang voor de leefbaarheid. De voorzieningen staan echter onder druk als gevolg van teruglopende financiële mogelijkheden door onder andere schaalvergroting en krimp. Creativiteit van zowel de gemeente als de ondernemers en bewoners zal nodig zijn om een breed aanbod van voorzieningen zo goed mogelijk bereikbaar te houden. Samenwerking in en tussen de dorpen is daarbij van groot belang.

De ambitie is dat in alle dorpen ten minste een basisschool, een ontmoetingsplek en een sportplek aanwezig zijn. Bij een ontmoetingsplek kan gedacht worden aan een dorps huis, verenigingsgebouw, café, of sportkantine. Deze basisvoorzieningen zijn belangrijke pijlers voor een sociale en gemêleerde gemeenschap.

IEDER DORP EEN
BASISSCHOOL, EEN
ONTMOETINGSPLEK EN
EEN SPORTPLEK

Door maatschappelijke stages vanuit scholen kan getracht worden om voorzieningen die draaien op vrijwilligers overeind te houden. Zo kan het begeleiden van sportactiviteiten of het helpen in de kantine de plaatselijke sportclub ondersteunen. Ook kan worden bijgedragen aan de ouderen- en zorgvoorzieningen in de dorpen. De gemeente kan hierin een coördinerende rol vervullen.

ONDERSTEUNING VAN HET
VERENIGINGSLEVEN

Door middel van het project Vital Rural Area wordt gestart met het op een virtuele manier overbruggen van afstanden: ouderen die via de pc contact kunnen onderhouden met hun (klein)kinderen elders in het land, of thuiszorgwerkers die met

WELZIJN EN SERVICES
DOOR ICT

een virtueel loket snel kunnen bijpraten met een cliënt. Deze toepassingen kunnen helpen de leefbaarheid in kleine kernen te vergroten.

CLUSTERING EN SAMENWERKING

Getracht wordt om onderwijs, hulp- en welzijnsvoorzieningen, maatschappelijke en sportvoorzieningen binnen kernen zoveel mogelijk te clusteren. Ook koppelingen van voorzieningen met bijvoorbeeld huisvesting voor ouderen (woonzorgcomplex met medisch centrum of met dorps huis) is denkbaar. Voor de hand liggende combinaties zijn een dorps huis of school met uitleenpunt van de bibliotheek of een combinatie van scholen met kinderopvang. Dit gebeurt om de kwetsbaarheid te verkleinen en om zowel de gebouwde als onbebouwde ruimte meervoudig en dus efficiënter te gebruiken. Ook kan een onderlinge versterking van functies ontstaan.

Er zullen samenwerkingsverbanden tussen de dorpen ontstaan, waarbij voorzieningen onderling worden uitgewisseld. Doelstelling is dat voorzieningen goed bereikbaar zijn. Doordat veel dorpen dicht bij elkaar liggen, betekent dit niet automatisch dat alle voorzieningen in het dorp zelf aanwezig zijn. De samenwerkingsverbanden geven mogelijkheden tot specialisatie. Logische samenwerkingsverbanden vanwege de geografische ligging zijn aanwezig bij Boelenslaan en Houtigehage, Twijzelerheide, Zwagerbosch en De Westereen, Harkema en Surhuisterveen en Buitenpost en Kollum. Daar waar voorzieningen onder druk staan of vervanging van bebouwing aan de orde is, zal de gemeente in overleg treden met de betrokken instanties. Projecten voor koppeling van voorzieningen worden daarbij ondersteund.

Inzet is om in de lijn van het Rijksbeleid meer brede scholen te realiseren, het sport- en cultuuraanbod voor de jeugd uit te breiden en sportverenigingen te versterken. Hiervoor worden zogenoemde combinatiefunctionarissen ingezet die een combinatiefunctie vervullen. De combinatiefunctie is een structurele functie die de verbinding en samenwerking tussen de sectoren onderwijs, sport en cultuur versterkt, waardoor het aanbod van binnen- en buitenschools onderwijs, sport en cultuur wordt verrijkt en beter op elkaar wordt afgestemd.

STERKE REGIONALE CENTRA

Voor veel voorzieningen zijn bewoners van Achtkarspelen aangewezen op de regionale centra. Het is dan ook van groot belang dat deze kernen hun verzorgende functie kunnen blijven vervullen. Dit komt zowel ten goede aan de bewoners van de omgeving die de voorzieningen op een redelijke afstand houden, als aan de kernen Buitenpost en Surhuisterveen zelf die door behoud van de koopkrachtbinding van de omgeving hun centra op peil houden. Om deze reden is het gemeentelijke beleid gericht op bovenevenredige groei van de regionale centra en investeert de gemeente in opwaardering en herstructurering van deze centra. Ook in Harkema wordt ingezet op een belangrijke herstructurering en opwaardering van het dorps hart.

COMMERCIËLE VOORZIE- NINGEN FACILITEREN

De gemeente speelt in de mogelijkheden om commerciële voorzieningen te behouden slechts een zeer bescheiden rol. Voorzieningen voor de eerste levensbehoeften, zoals supermarkten zijn belangrijk, maar ook nu al niet meer in iedere kern aanwezig. Voor zover mogelijk zal de gemeente initiatieven voor commerciële voorzieningen faciliteren. Marktpartijen en bewoners worden uitgenodigd om

te komen met vernieuwende concepten gericht op de bereikbaarheid van voorzieningen die voorzien in de eerste levensbehoeften.

Het beleid is gericht op het behouden van een basisschool per kern. In veel kernen zijn op dit moment nog meerdere scholen aanwezig. Vanwege de ontgroening is het mogelijk dat er een overcapaciteit ontstaat. De gemeente zal hierover tijdig de discussie openen. Samenvoeging van scholen is in die gevallen een goed denkbare oplossing. Met name in het gebied rond Kollum en Buitenpost wordt een sterke positie van het middelbaar onderwijs nagestreefd om met name de midden-groepen (o.m. gezinnen met oudere kinderen) naar de gemeente te trekken en aan de gemeente te binden. Het station is hierbij een extra pluspunt.

ONDERWIJS

De gemeente heeft contact met diverse opleidingen om het aanbod in de gemeente te versterken. Tijdens de totstandkoming van de structuurvisie is het idee geopperd om te onderzoeken of in het gebied Kollum-Buitenpost een propedeusejaar kan worden aangeboden voor MBO+ of HBO. Gezien de strategische ligging van Buitenpost ten opzichte van Leeuwarden en Groningen biedt dit mogelijkheden om mensen, die van de opleidingsmogelijkheden gebruikmaken, langer in de regio te houden.

In aansluiting hierop wordt door de gemeente in overleg met bedrijven en onderwijsinstellingen gekeken naar de mogelijkheid om het vakonderwijs te versterken en leerwerkplekken te stimuleren. Het gaat om vakonderwijs dat aansluit bij de lokale en regionale werkgelegenheid. Met name vanuit het dorp Harkema is hiervoor belangstelling getoond. Begin 2012 zijn de resultaten van het onderzoek 'Arbeidsmarkt & Onderwijs' gepresenteerd waarin concrete aanbevelingen worden gedaan.

Het beleid is gericht op het behoud van een sportplek per dorp. Het totale aanbod aan sportaccommodaties zal echter moeilijk te handhaven zijn. Het samenwerken binnen en tussen kernen zal op dit gebied zeker aan de orde zijn in de planperiode van de structuurvisie. Het behoud van het overdekte zwembad in Buitenpost staat onder druk en alternatieven voor het behoud van een toegankelijke zwemvoorziening voor de inwoners van Achtkarspelen zullen worden onderzocht. Hierbij kunnen ook combinaties ontstaan met commerciële voorzieningen zoals een centrum voor fitness en fysiotherapie. Dit soort publiek-private biedt kansen voor het behoud van voorzieningen.

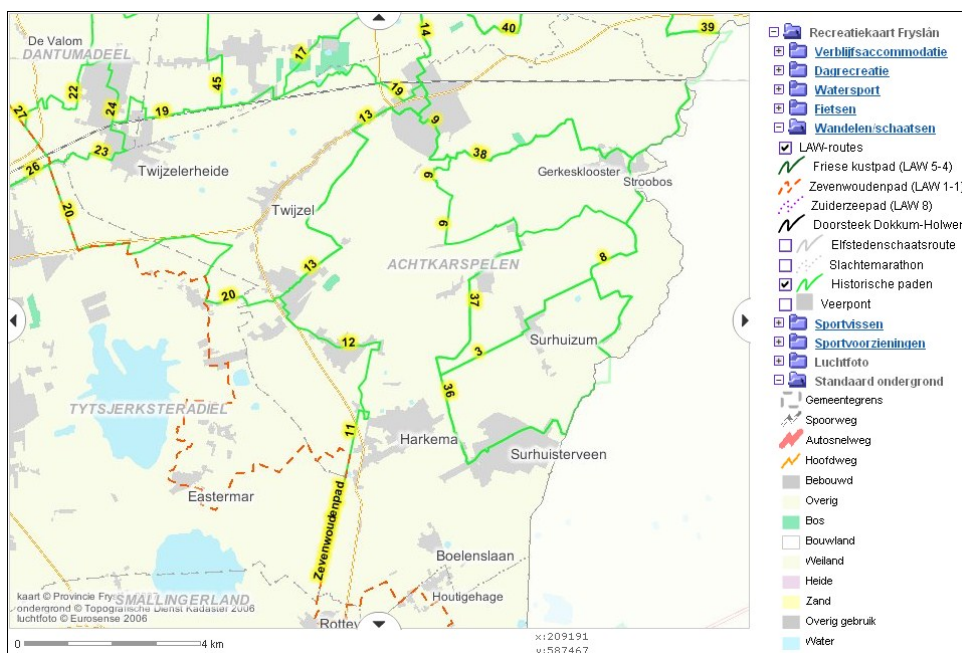
SPORTVOORZIENINGEN

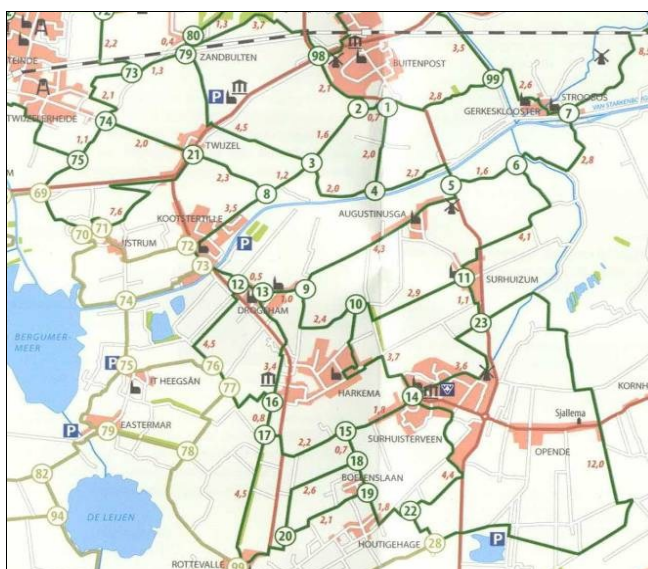
Basiscombinatie van school, ontmoetingsplek en sportplek in elk dorp

Koppeling voorzieningen biedt kansen

Bestaande wandelroutes (Bron: Provinsje Fryslân)

Bestaande fietsroutes (Bron: Provinsje Fryslân)

Recreatie en toerisme

De doelstellingen voor het thema toerisme en recreatie:

- Het beter beleefbaar en ervaarbaar maken van het prachtige landschap;
- Het verbeteren van de kennis van de natuur (natuureducatiecentrum);
- Het samenwerken met de regio m.n. bij het vermarkten en bij de afstemming van netwerken in de Noardlike Fryske Wâlden;
- Het versterken van dagrecreatieve netwerken;
- Het ondersteunen van initiatieven in de sfeer van toerisme en recreatie;
- Het streven naar een evenwichtige balans tussen horecavoorzieningen en dagrecreatieve mogelijkheden.

Recreatie en toerisme

De gemeente ligt in een prachtig landschap dat volop kansen biedt voor recreatie en toerisme. Het aantal recreatieve voorzieningen in de gemeente is echter beperkt, ook ten opzichte van het aanbod in de buurgemeenten. Verder is dat wat er is lang niet altijd bekend en kan marketing en promotie worden verbeterd. In de basisvariant wordt juist de kleinschaligheid van het toeristisch-recreatieve aanbod als kracht gezien. Versterking kan binnen dit kleinschalige karakter plaatsvinden.

Promotie van het landschap begint met educatie. De gemeente wil de komst van een natuurspeelplaats met een Natuur en Milieu Educatie centrum in de gemeente ondersteunen (zie het in deze paragraaf benoemde informatiecentrum Noardlike Fryske Wâlden). Hiermee wordt het bijzondere karakter van de omgeving, zowel voor de eigen inwoners als voor bezoekers, onder de aandacht gebracht.

EDUCATIE

Er wordt ingezet op het vermarkten van het toeristisch-recreatieve product in samenwerking met de regio. Deze vermarkting is een onderdeel van het project Vital Rural Area. Met regiomarketing wordt de regio zelf op de kaart gezet, dus nadrukkelijk niet, of niet alleen, het vermarkten van producten uit de regio. Dit onderdeel van het project betreft:

MARKETING VAN DE REGIO

- Met strategische partners opzetten en uitvoeren van een regiomarketing-plan en creatie van een merk/imago;
- Gebruik van het merk/imago;
- Herkenning van het merk/imago.

Inmiddels is de regiomarketingcampagne 'Dwaande' van start gegaan.

De gemeente zal het dagrecreatief routenetwerk verder versterken. De gemeente richt zich daarbij op wandelpaden, fietspaden, kanoroutes, ruiterspaden en menpaden. Dit zijn vormen van dagrecreatie die goed op het halfopen landschap van

DAGRECREATIE

Achtkarspelen aansluiten. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de samenhang van routes met andere dagrecreatieve voorzieningen, met het station en met het landelijk netwerk van wandel- en fietspaden.

Verder wil de gemeente een recreatiestrand realiseren bij de zandwinput bij Skûlenboarch (Heechsân).

INFORMATIECENTRUM NOARDLIKE FRYSK WÂLDEN

Een centraal natuureducatiecentrum kan voor de verschillende routes als startpunt fungeren. De gemeente ziet graag een 'bezoekerscentrum' ontwikkeld worden; het liefst in relatie tot het Nationale Landschap Noardlike Fryske Wâlden. De gemeente acht in beginsel de locatie van 'De Kruidhof' in Buitenpost daarvoor geschikt. Het themapark 'De Spitkeet' kan daarbij een aanvullende voorziening zijn. Deze dagrecreatieve voorzieningen passen goed bij de kleinschaligheid en de cultuurhistorische identiteit van het gebied en sluiten aan op de behoefte van rustzoekers en cultuurminnaars.

KLEINSCHALIGE ONTWIKKELINGEN

Het versterken van het recreatieve netwerk vormt een uitnodiging aan ondernemers om zich op de wensen van recreanten en toeristen te richten. Ondernemers kunnen op de dagrecreatieve routes aansluiten en zich richten op fiets- of paardenverhuur. Er kunnen combinatietochten worden aangeboden voor bijvoorbeeld kanoën, fietsen en wandelen. De in de gemeente voorkomende themaparken, dobben, pingoruïnes, kwekerijen en hoveniersbedrijven bieden mogelijkheden voor thematische tochten waarop ondernemers kunnen aanhaken.

De rijkdom aan elzensingels en houtwallen kan een aanknopingspunt zijn. Vroeger werd het hout ook gebruikt om er voorwerpen uit te snijden. Een houtatelier of het aanbieden van workshops zou hierop in kunnen spelen.

VERBLIJFSRECREATIE

Op het gebied van de verblijfsrecreatie ziet de gemeente mogelijkheden mits deze over het algemeen een kleinschalig karakter houden. De verblijfsrecreatieve voorzieningen in de gemeente zijn momenteel beperkt. De gemeente acht de ontwikkeling van kleinschalige overnachtingsmogelijkheden passend. Daarbij kan gedacht worden aan Bêd & Brochje, (mini)campings en recreatieappartementen in bestaande opstallen bij agrarische bedrijven en voormalige agrarische bedrijven.

Het streven moet zijn om met kleinschalige verblijfsrecreatieve voorzieningen samen een totaal concept neer te zetten. Een grote 'trekker' is daarbij niet nodig en ook niet echt gewenst. Dat zou teveel afbreuk doen aan de kleinschaligheid van het landschap. Wel worden kansen gezien voor iets grootschaliger ontwikkelingen op het gebied van de verblijfsrecreatie bij Skûlenboarch (planvorming in samenwerking tussen provincie en de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel) en eventueel bij Buitenpost en Surhuisterveen. Deze beide dorpen zijn in het Streekplan aangewezen als regionaal centrum, waar de provincie - evenals bij de specifieke recreatiekernen - ruimte biedt voor dit soort ontwikkelingen. De gemeente zal zelf niet als ontwikkelende partij optreden, maar zal nieuwe ontwikkelingen in dit segment faciliteren.

In het buitengebied en in kernen is het gewenst dat kleinschalige horecavoorzieningen ontstaan of hun openingstijden en aanbod aanpassen aan de recreant. Ook kunnen mogelijkheden ontstaan voor stallings- en overnachtingsmogelijkheden ten behoeve van recreanten met paarden en is er ruimte voor kleinschalige verkoop van streek eigen producten bij agrarische bedrijven.

HORECA

Bestaande plannen Lits-Lauwersmeerroute
(zuidelijk deel is afgerond)

De gemeente heeft de ambitie een vaarroute van De Leijen, naar het Prinses Margrietkanaal, bij Gerkesklooster/Stroobos en/of naar Gaarkeuken/Hoendiep tot stand te laten komen. De route biedt een alternatief voor de toeristische vaarroute van De Leijen naar het Lauwersmeergebied en ontlast het Prinses Margrietkanaal. Indien De Leijen via Harkema en Surhuisterveen verbonden kan worden met Gerkesklooster ontstaat een prachtig vaarrondje waaraan de dorpen voorzieningen en initiatieven kunnen koppelen.

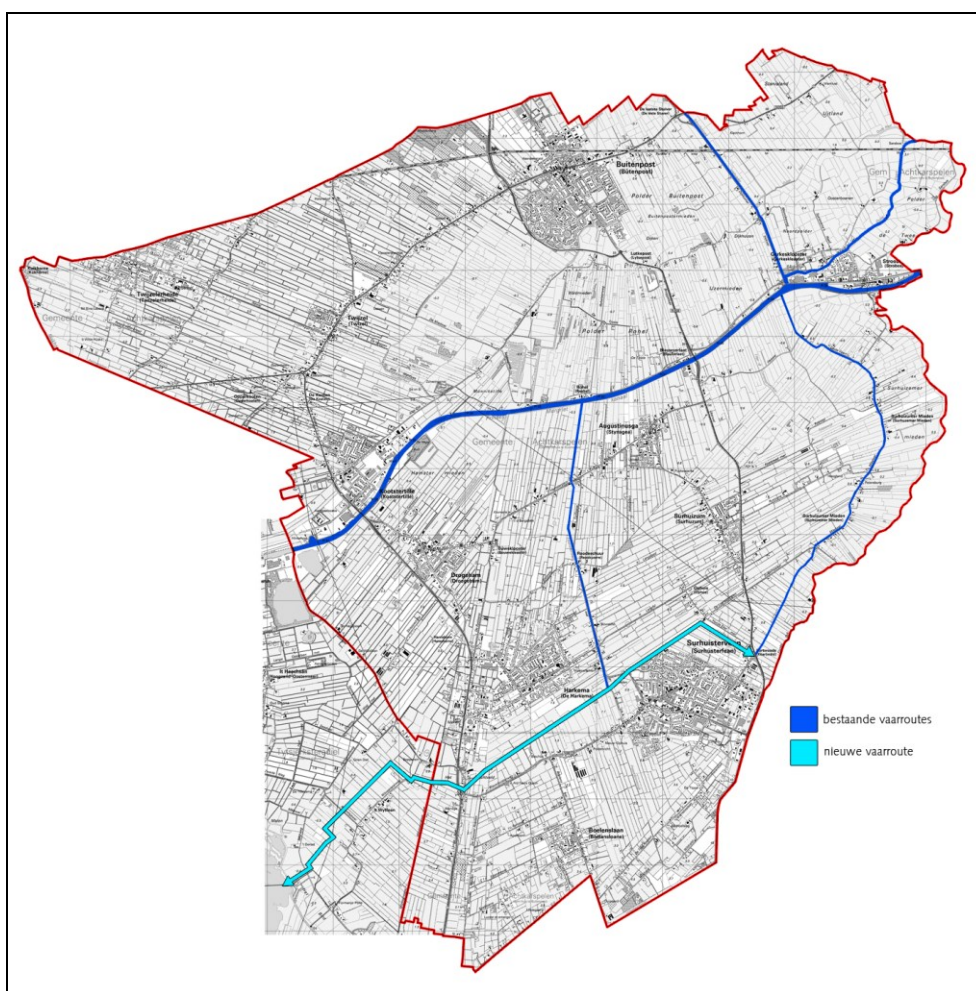
VAARPLAN

Vaarmogelijkheden kunnen verder worden versterkt

Het landschap geeft volop mogelijkheden voor recreatieve routes

Recreatie en toerisme: het vaarplan

M o b i l i t e i t

De doelstellingen voor het thema mobiliteit:

- Een veilig en doelmatig netwerk van wegen en paden;
- Uitvoering bestaande verbeteringsplannen aan het wegennet;
- Prioriteren en financieel afwegen van overige plannen op basis van bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid;
- Actualiseren, verbreden en uitvoeren van het fietspadenplan ten behoeve van verbetering van het fiets-, voet-, ruiter-, en menpadennetwerk;
- Ondersteunen van de bereikbaarheid van woon- en werkfuncties en voorzieningen voor alle doelgroepen;
- Opwaardering van het stationsgebied Buitenpost;
- Aandringen op optimaliseren van spoorverbinding Groningen/Leeuwarden en aansluitend openbaar vervoer vanaf het station;
- Ondersteuning initiatieven inventief kleinschalig openbaar vervoer.

Mobiliteit

Achtkarspelen kent een goede bereikbaarheid via de weg, het spoor en het water. Mobiliteit en veiligheid zijn belangrijke factoren in de leefbaarheid. Projecten op het gebied van wegen en de aanpassing van wegen zijn echter kostbaar en de invloed van de gemeentelijke overheid op het openbaar vervoer is beperkt. Middelen moeten daarom zo strategisch mogelijk worden ingezet.

Gelden om wegen aan te leggen of herin te richten, moeten uitgaan naar de verbetering van wegen waar bereikbaarheids-, leefbaarheids- of veiligheidsproblemen aanwezig zijn. De uitvoering van bestaande in het Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan (PVVP) opgenomen plannen heeft daarbij prioriteit.

Deze bestaande plannen zijn:

- Opwaardering De Koaten (N369) (2013);
- Opwaardering Scheiding (N358) (2014);
- Herinrichting traverse kom Twijzel (N355) (2013).

BESTAANDE PROJECTEN
WEGVERKEER

Mogelijk nieuwe projecten in de infrastructuur zijn sterk afhankelijk van de mogelijkheden om hiervoor de financiële middelen vrij te kunnen maken. In de structuurvisie zijn de volgende mogelijke toekomstige projecten opgenomen.

NIEUWE PROJECTEN
WEGVERKEER

De aanleg van een zuidelijke rondweg om Surhuisterveen is een voornemen dat ook al in het vigerende structuurplan opgenomen was. Dit blijft een belangrijk

RONDWEG
SURHUISTERVEEN

streven hoewel op dit moment nog onvoldoende economische dragers voor deze ontwikkeling bestaan.

ONTSLUITING OASTKERN KOOTSTERTILLE	De ontsluiting van het bedrijventerrein Oastkern in Kootstertille is al geruime tijd punt van discussie. Er is een studie verricht naar de verbeteringsmogelijkheden van de verkeersafwikkeling in het dorp. Uit dit onderzoek is gebleken dat een rondweg de meest veilige ontsluiting van het bedrijventerrein oplevert. Er is echter geen zicht op financiering ten laste van de gemeente en geen zicht op medewerking van de provincie. De gemeenteraad van Achtkarspelen heeft hierover het volgende besloten: A. Op dit moment op basis van de huidige situatie geen rondweg aan te leggen; B. Bij de opstelling van een nieuw PVVP en de planvorming rondom bedrijventerrein Skûlenboarch-Westkern de verkeerssituatie met betrekking tot Kootstertille samen met de provincie opnieuw te analyseren. Laatstbedoelde planvorming ontwikkelt zich niet in een richting waaraan extra argumenten ontleend kunnen worden voor de aanleg van een rondweg om Kootstertille. De ontsluiting van het bedrijventerrein Skûlenboarch zal, zoals het nu staat, plaatsvinden door middel van een nieuw wegtracé langs de zuidoever van het Prinses Margrietkanaal. Het nieuwe watergebonden bedrijventerrein is geprojecteerd aan de westzijde van het huidige industrieterrein Kootstertille-Westkern en zal over de gelijknamige weg ontsloten worden via de bestaande rotonde bij Kootstertille naar de N369. Om deze reden wordt een rondweg om Kootstertille niet in de planperiode van de structuurvisie voorzien.
VERBETERING WEGEN EN OPENBARE RUIMTE	In het algemeen wil de gemeente prioriteiten in gewenste verbeteringen van wegen en openbare ruimten bepalen aan de hand van de volgende criteria: - bereikbaarheids-, leefbaarheids- of veiligheidsproblemen; - verbetering van centra in de grote en middelgrote kernen ter ondersteuning van de verblijfskwaliteit en aantrekkingskracht van voorzieningen.
VOOR ALLE DOELGROEPEN	De gemeente wil bijzondere aandacht uit laten gaan naar de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor alle doelgroepen. Dit betekent dat de toegankelijkheid voor ouderen en gehandicapten bij herinrichtingen aandachtspunt is. Bij de ontwikkeling van het stationsgebied in Buitenpost zal een levensloopgeschikte inrichting van de openbare ruimte onderwerp van de planvorming zijn.
FIETSPADENPLAN	Voor de mobiliteit en bereikbaarheid vindt de gemeente veilige fietsroutes zeer belangrijk. Veel scholieren en werkforenzen maken hier dagelijks gebruik van. De uitvoering van het fietspadenplan, dat is opgesteld om deze utilitaire fietsroutes te optimaliseren, zal dan ook worden gecontinueerd.
STATION EN OPENBAAR VERVOER	In het Sociaal Economisch Masterplan Noordoost Fryslân pleiten de regiogemeenten gezamenlijk voor een algehele verdubbeling en elektrificatie van de spoorlijn Leeuwarden-Groningen om zodoende een ‘vertramming’ mogelijk te maken.

Daarmee wordt bereikt dat alle tussenliggende haltes (door sneller afremmende en optrekkende treinstellen) aangedaan kunnen worden, zonder dat dit ten koste gaat van de reistijd. Hierdoor kan de ontsluiting van het tussengelegen gebied optimaal tot zijn recht komen.

Het is de bedoeling dat een gezamenlijke visie wordt opgesteld voor de stationslocaties aan de lijn Leeuwarden-Groningen. De gemeente Achtkarspelen is vooruitlopend op de intergemeentelijke visie, al enige tijd bezig met het project van het opwaarderen van de stationsomgeving in Buitenpost. Parkeergelegenheid wordt hier verruimd en de bereikbaarheid van het station wordt verbeterd.

Voor het openbaar vervoer per bus is de gemeente belangenbehartiger richting de provincie/busmaatschappijen. In die rol zal de gemeente er alles aan doen om het huidige niveau van busverbindingen te behouden en zo mogelijk te verbeteren. Bij dit laatste gaat de aandacht uit naar openbaar vervoer in de avonden en de verbetering van de noord-zuid aansluiting bij het station van Buitenpost. Vraaggericht openbaar vervoer kan daarbij mogelijk een oplossing bieden.

Kleinschalige inventieve plannen voor vervoer kunnen juist voor de kleine kernen oplossingen bieden voor het gemis aan voorzieningen. Gedacht kan worden aan het gecombineerd vervoer van kinderen naar een nabijgelegen kern waarin een voorziening voor handen is, die in het dorp zelf niet meer bestaat. Ook kan gedacht worden aan vervoer van ouderen naar grotere kernen op bijvoorbeeld een marktdag of tijdens evenementen. De dorpen zouden hier de vraagzijde in beeld moeten brengen en belangstellenden op een lijst moeten plaatsen. De gemeente kan dan aan de basis een coördinerende en stimulerende rol spelen waarna het beheer weer door bewoners zelf getrokken wordt.

KLEINSCHALIGE
INITIATIEVEN

Opwaardering centra (hier uitvoering herinrichting Buitenpost)

Kleinschalige vormen van openbaar vervoer

Natuur, landschap en milieu

De doelstellingen voor het thema landschap, natuur en milieu:

- De landschappelijke en natuurlijke waarden worden gekoesterd;
- Ontwikkelingen zijn mogelijk en wenselijk en worden als kans gebruikt om de bestaande waarden zo mogelijk te versterken;
- Inzet op een schone en veilige omgeving;
- Inzet op versterking van het duurzaamheidsprofiel door het geven van het goede voorbeeld, door stimulering en door het geven van informatie;
- Nastreven van de ambities en uitvoeren van de geplande eerste stappen uit de beleidsnotitie 'Duorsum yn de Wâlden'.

Natuur en landschap

Natuur- en landschapswaarden zijn een belangrijke troef in de gemeente. Deze waarden moeten zoveel mogelijk behouden blijven en waar mogelijk worden versterkt. Dit is een ambitie van de gemeente die correspondeert met de uitgangspunten van het Nationaal Landschap. De gemeente legt hierbij de nadruk op een dynamische benadering. Ontwikkelingen kunnen juist een kans zijn om de landschapswaarden duurzaam te behouden en zelfs te versterken.

Versterking van het landschap door ontwikkeling betekent:

- Bij alle uitleggebieden voor wonen en werken in het Nationale Landschap moet ten minste in de randen een bijdrage worden geleverd aan de landschappelijke en ecologische kwaliteit van de omgeving;
- Bij uitleggebieden voor wonen worden aanwezige landschapselementen zoveel mogelijk behouden;
- Bij schaalvergrotings- en functieveranderingslocaties in het buitengebied moet ten minste in de randen een bijdrage worden geleverd aan de landschappelijke en ecologische kwaliteit van de omgeving.

VERSTERKING VAN HET
LANDSCHAP DOOR
ONTWIKKELING

Het belang van het landschap komt onder andere terug in de 'Landschapsvisie Noardlike Fryske Wâlden' van de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Kollumerland c.a., Tytsjerksteradiel en Smallingerland. Het project Noardlike Fryske Wâlden draait kort samengevat om het samenspel tussen ruimtelijke kwaliteit en landbouwkundig functioneren. Op gemeentelijk niveau zal dit een plek krijgen in het proces rondom het bestemmingsplan en de structuurvisie voor het buitengebied.

KENNIS EN BELEVING
VAN HET LANDSCHAP

Het landschap in Achtkarspelen is uniek. Vaak is het zo dat bewoners, die al jaren in dit landschap wonen, het unieke karakter het minst ervaren. Zij zijn er immers al zo mee vertrouwd. Het besef van de bijzondere waarden van het gebied en de mogelijkheden om het gebied ook daadwerkelijk te beleven, zijn daarom een belangrijke basis voor het draagvlak voor het behouden van die waarden. Bij het hoofdstuk toerisme en recreatie is hier (o.m. met doelen ten aanzien van een natuureducatiecentrum en ten aanzien van het dagrecreatieve netwerk) op ingegaan.

NATUURWAARDEN

Bij nieuwe ontwikkelingen zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de natuurwaarden. Dit gebeurt door een zorgvuldige toepassing van de wettelijke verplichtingen tot onderzoek, mitigatie en compensatie. Daarnaast wordt ook gekeken naar kansen om natuurwaarden te vergroten; zoals het uitrusten van nieuwe of te renoveren bebouwing met nestpannen. Bij het gemeentelijke verlichtingsplan zal een goede balans worden gezocht tussen verkeersveiligheid, ecologische belangen en duurzaamheid/energiebesparing.

Gebruik maken van de ruimtelijke waarden die er zijn

Aandacht voor landschap en natuur bij schaalvergroting en functieverandering in het buitengebied

SCHONE EN VEILIGE
OMGEVING

Milieu

Uitgangspunt is een schone en veilige omgeving. De gemeente integreert dit uitgangspunt in het beleid voor het netwerk van wegen en paden en de vormgeving van de openbare ruimte. Ook komt dit uitgangspunt tot uiting in een zorgvuldige toepassing van de wet en regelgeving op milieugebied. Deze onderwerpen zijn verder uitgewerkt in het hoofdstuk mobiliteit (hoofdstuk 9) en in het hoofdstuk milieu (hoofdstuk 12).

BEWUST OMGAAN MET
ENERGIE, GROND- EN
AFVALSTOFFEN

De gemeente wil bewust omgaan met energie, grond- en afvalstoffen. Het duurzaamheidsbeleid van de gemeente is neergelegd in de beleidsnotitie 'Duorsum yn de Wâlden'. In deze beleidsnotitie is onderscheid gemaakt tussen ambities voor de lange termijn en prioriteiten:

Ambities 2020

People

- Herkenbare en vooruitstrevende inspirerende voorbeeldfunctie voor ondernemers, bewoners en werknemers;
- Een duurzaam ondernemersklimaat;
- Bij ontwikkelen en uitvoeren van beleid niet alleen rekening houden met 'hier en nu' maar ook met 'daar en later'.

Planet

- Een CO₂-neutrale organisatie; compensatie van CO₂-emissie is overbodig;
- Een CO₂-reductie van 30% voor de hele gemeente in 2020.

Profit

- Duurzaamheid als basisvoorwaarde voor alle inkoop, aanbestedingen en contracten;
- Stabiele economische ontwikkeling gericht op menselijk welzijn;
- In 2015 koopt de gemeente al haar producten duurzaam in.

Prioriteiten

Communicatie

- Optimaliseren communicatie Duurzaamheid;
- Uitbouwen en opwaarderen Natuur en Milieu Educatie (NME);
- Aanhaken bij landelijke acties energiebesparing.

Bouwen en wonen

- Duurzame gemeentelijke gebouwen (bij onderhoud en verbouwingen wordt in de keuze van materialen duurzaamheid meegenomen en uitgegaan van energiebesparing);
- Stimuleren duurzaam bouwen particulieren door gratis duurzaamheidsadvies op maat;
- Energiebesparing bestaande woningbouw (door afspraken met corporaties);
- Ontwikkelen duurzame woonwijken.

Duurzame energie

- Gemeentelijke CO₂-monitor om de bestaande uitstoot in beeld te brengen;
- Minimapakket 'duurzame energie' (gratis energiebespaaradvies in combinatie met energiebesparende materialen);
- Duurzame energie uit landschap (project 'Energie uit hout', waarbij landschapsonderhoud wordt gestimuleerd en een inkomstenbron voor boeren wordt gegenereerd door het op gang brengen van houtstromen, en/of een vergistinginstallatie bij Westkern-Kootstertille).

Duurzaam ondernemen

- Duurzaam ondernemen stimuleren.

In aanvulling op het bovenstaande zijn bovendien de volgende uitgangspunten in deze structuurvisie benoemd:

- Meewerken aan sloop en herbouw van woningen en bedrijfsgebouwen met het oog op duurzaam vastgoed;
- Meewerken aan de verbetering van de bestaande woningen door middel van een duurzaamheidslening. Deze lening maakt het voor particuliere eigenaren mogelijk om tegen aantrekkelijke voorwaarden en een lage rente geld te lenen voor het treffen van energiebesparende maatregelen in en aan de eigen woning;

- In beeld brengen energie- en afvalstromen bij bedrijven en stimuleren samenwerking (koplopersproject);
- Ondernemers uitdagen om met duurzame oplossingen te komen bij ontwikkeling van nieuwe gebouwen/gebieden;
- Ontwikkeling van intensief ruimtegebruik in de omgeving van het station en opwaardering van het stationsgebied in Buitenpost;
- Stimulering van koppeling van functies/voorzieningen;
- Bij herinrichtingen van openbare ruimte gebruikmaken van duurzame materialen en met een duurzaam beheer als uitgangspunt;
- Coördineren en stimuleren inventieve kleinschalige vormen van vervoer.

Beleid per dorp 11

De dorpen binnen Achtkarspelen hebben ieder hun eigen karakteristiek; lintdorpen met een afwisseling van fraaie boerderijen en eenvoudige woningen met doorkijkjes naar het achterliggende gebied. Heidedorpen met van oorsprong een verspreid patroon van vaak kleine en eenvoudige huizen. Een terpdorp met de kenmerkende ronde vorm en spinvormige wegenstructuur. Ook zijn er fors gegroeide dorpen waar de nieuwere bebouwing ten opzichte van de oude structuren overheerst. Kwaliteiten zijn vooral te vinden in de oudere delen van de dorpen, in de raakpunten met het landschap en in de veelal ruime opzet van de nieuwere bebouwing. Verschillende kwaliteiten vragen ook om toegespitst beleid. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het locatiebeleid per dorp voor de aspecten wonen, werken, voorzieningen en verkeer. De teksten zijn een concrete uitwerking van de algemene visie per kern. Er is alleen nader ingegaan op zaken in het plan die gespecificeerd moeten worden. Ieder thema is daarom niet bij iedere kern behandeld. Voor de thema's die bij een kern niet aan de orde komen, wordt kortheidshalve verwezen naar het algemene structuurvisiebeleid in hoofdstuk 1 tot en met 10.

In deze structuurvisie is voor iedere kern een kaart opgenomen met het locatiebeleid per dorp. Voor woningbouwplannen waarvan de uitvoering in de nabije toekomst (naar verwachting voor 2016) gaat plaatsvinden, is een (gesloten) vlak weergegeven. Plekken waarvoor de beoogde functie wel bekend is, maar de exacte uitwerking nog niet, zijn als 'geprojecteerd' aangegeven. Deze plekken zullen naar verwachting pas na 2016 aan de orde komen. Als laatste zijn er mogelijke ontwikkelingslocaties aangegeven, waarvan niet bekend is of deze tot uitvoering zullen komen. Deze locaties, waarvan de ontwikkeling als woonlocatie nog onzeker is, zijn met een ster (studiegebied) of een pijl (uitbreidingsrichting) aangegeven. De ster geeft de locatie aan, de pijl geeft de ontwikkelingsrichting aan. Een soortgelijke systematiek is toegepast voor de ontwikkeling van combinaties van wonen, zorg en/of voorzieningen.

Voor bedrijvigheid is een gesloten paars vlak weergegeven indien er bestemmingsplannen zijn die zonder verdere procedure bouwrechten geven voor de vestiging van bedrijven. In het geval bedrijvigheid door toepassing van een wijzigingsbevoegdheid mogelijk is, zal het betrokken terrein stapsgewijs en voor zover er belangstelling is, worden ontwikkeld. Deze terreinen zijn met een paarse contour weergegeven.

Synchroon aan de systematiek bij het wonen zijn voor bedrijfslocaties waarvan de uitvoerbaarheid nog niet zeker is pijlen en sterren gebruikt. Een ster geeft de globale locatie aan, de pijl geeft de ontwikkelingsrichting aan. Het betreft het gebied Westkern/Skûlenboarch en Surhuisterveen. Tevens betreft het een ontwikkelingsrichting in aansluiting op bestaande bedrijvigheid bij de hoofdkern Buitenpost.

Legenda

	wonen
	wonen geprojecteerd (?: in onderzoek)
	uitbreidingsrichting wonen
	studiegebied wonen
	studiegebied zorgwonen
	voorzieningen en wonen
	studiegebied voorzieningen en wonen
	studiegebied groen/recreatieve voorzieningen
	bedrijven
	bedrijven geprojecteerd
	uitbreidingsrichting bedrijven
	studiegebied bedrijven
	uitbreidingsrichting begraafplaats
	ontwikkeling stationsgebied
	opwaardering voorzieningen
	opwaarderen weg
	herinrichten weg
	rondweg
	te realiseren/te versterken verbinding
	mogelijke rondweg
	provinciaal plan in studie

11.1

Augustinusga/Stynsgea

Augustinusga is een agrarisch en lommerrijk wegdorp dat zich in de Middeleeuwen heeft gevormd. De bebouwing in Augustinusga is vanouds gegroepeerd rond twee doorgaande wegen: It West/Geawei/It Oast en de Skoalikkers. De naoorlogse uitbreiding heeft vooral plaatsgevonden aan de zuidwestkant van het dorp. De laatste uitbreiding vond plaats aan de noordkant van het dorp.

Voor het dorp Augustinusga kent de structuurvisie voor de nabije toekomst geen woningbouwlocatie. Voor eventuele woningbouw is geen woningcontingent beschikbaar. Er is dan ook uitsluitend een uitbreidingsrichting voor wonen aangewezen waarvan de uitvoerbaarheid mede afhankelijk is van het beschikbaar komen van contingent in de toekomst.

De uitbreidingsrichting voor wonen ligt aan de Skoalikkers. Het betreft de afronding in zuidelijke richting van de bestaande woonbebouwing langs deze weg in de vorm van lintbebouwing.

UITBREIDINGSRICHTING
WONEN

11.2

Boelenslaan/Boelensloane

Boelenslaan is nog een relatief jong dorp, ontstaan in een heideontginningsgebied. Langs de Boelenswei ontstond een lintbebouwing die als het ware de ruggengraat vormt van het dorp. De nieuwbouw heeft het dorp een duidelijke dorpskom gegeven. Uitbreiding van het dorp heeft plaatsgevonden in het plangebied De Wiken aan de westkant van het dorp.

Voor de kern Boelenslaan voorziet de structuurvisie in afronding van de bestaande woningbouwplannen. Het bestaande nieuwbouwplan De Wiken wordt conform het vigerende structuurplan afgerond. Ten behoeve van dit woonwijkje komt er een nieuwe aansluiting op de Boelenswei. De vijf woningen die nog kunnen worden gerealiseerd aan het bestaande straatje De Wyk zijn aangegeven met wonen en kunnen in de periode tot 2016 worden gebouwd.

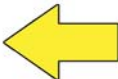
WONEN

Voor de verdere afronding van het dorp is de aanduiding 'wonen geprojecteerd' opgenomen. Deze bebouwing zal in de periode na 2016 aan bod kunnen komen.

WONEN GEPROJECTEERD

BUITENPOST
Legenda

- wonen
- wonen geprojecteerd
(?: in onderzoek)
- uitbreidingsrichting wonen
- studiegebied wonen
- studiegebied zorgwonen
- voorzieningen en wonen
- studiegebied voorzieningen
en wonen
- studiegebied groen/
recreatieve voorzieningen
- bedrijven
- bedrijven geprojecteerd
- uitbreidingsrichting bedrijven
- studiegebied bedrijven
- uitbreidingsrichting
begraafplaats
- ontwikkeling stationsgebied
- opwaardering voorzieningen
- opwaarderen weg
- herinrichten weg
- rondweg
- te realiseren/te versterken
verbinding
- mogelijke rondweg
- provinciaal plan in studie

11.3

Buitenpost/Bûtenpost

Buitenpost heeft zich van een oud agrarisch wegdorp aan de weg Leeuwarden - Groningen ontwikkeld, aanvankelijk als grenspost, later als pleisterplaats tussen de twee steden. Ook groeide Buitenpost uit tot bestuurscentrum van de omgeving. Uitbreiding van het dorp vond aanvankelijk in zuidoostelijke richting plaats. In de afgelopen decennia heeft woningbouw plaatsgevonden in het plangebied Molenerf aan de zuid- en zuidwestkant van het dorp en ten oosten van Lutkepost. Het doorgaande verkeer door het dorp is gaandeweg een steeds zwaardere belasting voor het dorpshart gaan vormen.

Buitenpost kent als regionaal centrum beleidsmatig ruimere mogelijkheden. De realisatie van de oostelijke rondweg en de verdergaande opwaardering van de spoorlijn Leeuwarden - Groningen bieden extra mogelijkheden voor Buitenpost als woon- en werkdorp.

De structuurvisie kent twee locaties voor het wonen. De komende jaren zal woningbouw plaatsvinden in het plan Lutkepost (aangegeven met een gesloten geel vlak). Bij het plan Lutkepost is bovendien voorzien in een 2^e fase welke als geprojecteerd is weergegeven.

WONEN EN WONEN
GEPROJECTEERD

Op andere locaties wordt gestreefd naar een ruimtelijke verbetering. Het gaat hier bijvoorbeeld om de invulling van de plek van het kassencomplex aan de Jellingalaan. Bij deze locatie moet een balans worden gevonden tussen de economische haalbaarheid en het kwaliteitsniveau. Indien dit slaagt krijgt het project de status van een geprojecteerd woongebied.

WONEN GEPROJECTEERD
IN ONDERZOEK

Een strook van het Meijontsmaveld, de locaties aan weerszijden van de weg Lutkepost en de locatie van het garagebedrijf aan de Voorstraat / het Oost zijn als studiegebieden voor wonen aangewezen.

STUDIEGEBIEDEN WONEN

UITBREIDINGSRICHTING WONEN	Vanwege de ambitie om ondersteuning te bieden aan de verzorgende functie van Buitenpost voor de omgeving, de beleidsmatig ruimere mogelijkheden en de gunstige ligging aan regionaal belangrijke infrastructuur, is voor de uitbreiding van het aantal woningen op de langere termijn een duidelijke richting aangegeven. Na voltooiing van de woningbouw op de locatie Lutkepost, en eventueel op de locatie aan de Jeltingalaan, kan woningbouw - afhankelijk van de beschikbaarheid van contingent en de ontwikkeling van de woningvraag - plaatsvinden aan de oostkant van het dorp.
STUDIEGEBIEDEN VOOR- ZIENINGEN EN WONEN	De inrichting van het gebied bij de westelijke entree van het dorp vormt een onderwerp voor nader onderzoek. Een in november 2007 gehouden brainstormsessie resulteerde in de suggestie om hier (naast het inmiddels gerealiseerde Chinees-Indisch restaurant) een sociaal duurzame en energetisch bijzondere invulling tot stand te brengen. Dit zou mogelijk in de sfeer van woningbouw en voorzieningen kunnen gebeuren. Het beschikbare woningbouwcontingent biedt voor het eerste voorshands echter geen ruimte. Daarnaast wordt het gebied vanuit het dorp genoemd als een mogelijke locatie voor een nieuw evenemententerrein. De positie van de in dit gebied aanwezige ijsbaan en de monumentale molen zal bij een nadere verkenning van de mogelijkheden uiteraard meegewogen moeten worden. Buitenpost heeft een uitgesproken functie in de regio op het gebied van het voortgezet en middelbaar onderwijs. De locaties van het Lauwerscollege en de dependance aan de Halbertsmastraat komen voor opwaardering in aanmerking. Deze gebieden zijn als 'studiegebied voorzieningen en wonen' aangegeven.
STUDIEGEBIED ZORG-WONEN	Het wonen in combinatie met zorg is ter plaatse van Haersmahiem voorzien. Op de kaart is dit als 'studiegebied zorgwonen' aangegeven.
ONTWIKKELING STATIONSGBIED	De gemeente streeft in Buitenpost naar de vestiging van arbeids- en/of bezoekersintensieve bedrijven/voorzieningen. Het stationsgebied is hiervoor bij uitstek geschikt. Bij de ontwikkeling van diverse functies in de omgeving van het station dient de planvorming steeds in relatie tot de potenties van het station te worden gezien. Zo zullen er goede loop- en fietsverbindingen moeten worden gerealiseerd en zal in architectuur en detaillering aandacht moeten worden besteed aan de relatie met het station. Ten behoeve van de ontwikkeling van het stationsgebied is op basis van deze uitgangspunten een visie opgesteld. Het gebied is als 'ontwikkeling stationsgebied' weergegeven.
BEDRIJVEN EN UITBREI- DINGSRICHTING BEDRIJVEN	Aansluitend op het stationsgebied biedt het bedrijventerrein ruimte voor ambachtelijke en dienstverlenende bedrijven. De verdere ontwikkeling van dit bedrijventerrein kan in noordoostelijke richting plaatsvinden. De ontsluiting van het bedrijventerrein is sterk verbeterd door de aangelegde oostelijke ontsluitingsweg.
HERINRICHTEN WEG	Met de realisatie van de zuidoostelijke rondweg vervalt de stroomfunctie van het Oost/de Voorstraat/het West. Deze weg wordt heringericht. Daarmee worden de uitstraling van het centrum en de mogelijkheden om er te verblijven verbeterd.

In relatie tot deze herinrichting is tevens een gebied aangegeven, waarbinnen de voorzieningen mogelijk vergroot kunnen worden. Het complex ouderenwoningen Herbranda behoort eveneens tot dit gebied. Deze locatie biedt mogelijkheden voor een verdere versterking van de combinatie van zorg en wonen.

OPWAARDERING VOORZIENINGEN

De Kruidhof is aangegeven als 'studiegebied groen/recreatieve voorzieningen'. Doel is om De Kruidhof in dit gebied verder te versterken. Onder meer door de reeds gerealiseerde educatieve natuurspeelplaats, de voorgenomen vestiging van een Natuur- en Milieueducatiecentrum, toevoegingen in het kunst- en cultuurprogramma en versterking van het karakter van De Kruidhof als re-integratie-omgeving. Ambitie is tevens om de verbindingen tussen het centrum en De Kruidhof en De Kruidhof en het station te versterken. Zo wordt deze belangrijke voorziening beter vindbaar en bereikbaar en worden onderlinge relaties tussen het hart van Buitenpost en deze toeristisch-recreatieve voorzieningen hechter. Bezoekers van het één worden daarbij uitgenodigd om ook het ander te bezoeken.

STUDIEGEBIED
GROEN/RECREATIEVE
VOORZIENINGEN

Het is de verwachting dat in de komende 15 jaar met een uitbreiding van de begraafplaats aan de Jeltingalaan rekening moet worden gehouden. De uitbreidingsrichting van de huidige begraafplaats is weergegeven.

UITBREIDINGSRICHTING
BEGRAAFPLAATS

11.4

Drogeham / Droegeham

Drogeham is ontstaan als een soort brinkdorp. Deze brinkachtige ruimte was gelegen tussen het Tsjerkepaed en de Ike Buorren. Het oorspronkelijke dorpscentrum rondom de kerk 'verhuisde' naar de doorgaande weg. Deze kreeg dan ook de naam De Buorren. Langs deze weg heeft Drogeham zich in de loop der tijd ontwikkeld als lintdorp. Langs de Lytse Wei waren van oudsher al veel boerderijen gevestigd. In de loop der tijd is de bebouwing langs deze weg verdicht. In de loop der jaren is het dorp in zuidelijke richting uitgebreid. Inmiddels zijn de mogelijkheden voor verdere uitbouw in deze richting uitgeput. Belangrijk voor de leefbaarheid van het dorp is de gerealiseerde rondweg om het dorp. Hierdoor is de functie van De Buorren als doorgaande weg verdwenen.

In Drogeham is het plangebied De Ikkers aan de zuidwestkant van het dorp afgegrond. De structuurvisie kent voor het dorp twee plekken waar woningbouw mogelijk kan plaatsvinden.

STUDIEGEBIED WONEN

De eerste potentiële woningbouwlocatie betreft een invulplek ten gevolge van de eventuele verplaatsing van het garagebedrijf aan de Ike Buorren. Daarmee wordt naast een ruimtelijke verbetering ook een milieuhygiënische verbetering beoogd. Een kans bij deze plek is het combineren van het wonen met de voorzieningen-/ ontmoetingsmogelijkheden van het naastgelegen horecabedrijf 'De Ham'.

De tweede locatie betreft een eventuele ontwikkeling van de gronden aan de noordzijde van De Sânnen. De locatie bevindt zich op relatief korte afstand van het centrum en biedt kansen voor een ontwikkeling in de sfeer van woningbouw.

Wanneer sprake is van uitplaatsing van het garagebedrijf aan de Ike Buorren, zoals eerder genoemd, zal deze verplaatsing plaatsvinden naar de westelijke ontsluiting van het dorp op de N369. Deze locatie leent zich goed voor een dergelijk bedrijf en biedt tevens ruimte voor enkele andere lokale bedrijven.

STUDIEGEBIED BEDRIJVEN

11.5

Gerkesklooster - Stroobos/ Gerkeskleaster - Strobos

Gerkesklooster-Stroobos is oorspronkelijk een combinatie van een komdorp dat op een terp is ontstaan met een buurtschap dat is uitgegroeid tot een zelfstandig dorp. In oorsprong was de bebouwing in de twee dorpen in een lang lint langs het Hoendiep geconcentreerd. In latere jaren heeft uitbouw in noordelijke richting plaatsgevonden. De dorpen worden in de volksmond doorgaans in een adem genoemd. Bepalend voor het aanzien van Stroobos en Gerkesklooster is het Prinses Margrietkanaal, waaraan de twee dorpen mede een sterke industriële ontwikkeling danken.

Concrete invulling voor woningbouw heeft recent plaatsgevonden aan de Flaphoek. Deze uitbreiding is thans afgerond. Er wordt niet voorzien in verdere uitbreiding in de sfeer van woningbouw.

WONEN

De huidige PCBO-school voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Een nieuwe brede school binnen een multifunctionele accommodatie is geprojecteerd tussen de twee dorpen in. Ter afronding van dit gebied worden tevens beperkte mogelijkheden voor de bouw van enkele woningen gezien. Dit gebied is daarom aangeduid als 'voorzieningen en wonen'.

VOORZIENINGEN EN
WONEN

De vrijvallende schoollocatie komt in aanmerking voor herontwikkeling en is als 'studiegebied voorzieningen en wonen' aangeduid. Ook in het centrum wordt gestreefd naar een opwaardering en worden mogelijkheden gezien voor voorzieningen in combinatie met wonen. Ook de locatie van het gymnastieklokaal wordt van deze aanduiding voorzien. Ontwikkeling is afhankelijk van een verdergaande ontwikkeling van de MFA (2e fase). Bij het onderzoeken van de mogelijkheden naar woningbouw zal onder andere aandacht moeten worden besteed aan de milieucirkels (geluidszones) rondom de zuivelfabriek en de scheepswerf Barkmeijer.

STUDIEGEBIED VOOR-
ZIENINGEN EN WONEN

ONDERZOEK LOCATIE
WOONBOTEN

De gemeente oriënteert zich op een geschikte locatie voor woonboten binnen haar gemeentegrenzen. Eén van de locaties die in de afweging wordt betrokken, is een locatie aan de oostelijke dorpsrand van Gerkesklooster-Stroobos. Hiervoor zijn in de loop van 2012 de nodige stappen gezet.

HARKEMA
Legenda

wonen

wonen geprojecteerd
(?: in onderzoek)

uitbreidingsrichting wonen

studiegebied wonen

studiegebied zorgwonen

voorzieningen en wonen

studiegebied voorzieningen
en wonen

studiegebied groen/
recreatieve voorzieningen

bedrijven

bedrijven geprojecteerd

uitbreidingsrichting bedrijven

studiegebied bedrijven

uitbreidingsrichting
begraafplaats

ontwikkeling stationsgebied

opwaardering voorzieningen

opwaarderen weg

herinrichten weg

rondweg

te realiseren/te versterken
verbinding

mogelijke rondweg

provinciaal plan in studie

11.6

Harkema/De Harkema

Het huidige Harkema is ontstaan als heidedorp met een sterk verspreide bebouwing. In de laatste vijftig jaar is de bebouwing verdicht en ontstonden nieuwe uitbreidingswijken aan de noord-, noordoost- en zuidkant van het dorp. Het bedrijventerrein ten oosten van de Betonwei maakte een voorspoedige ontwikkeling door: er vestigden zich in de afgelopen periode diverse nieuwe bedrijven.

Voor Harkema voorziet de structuurvisie in eerste instantie in de afronding van de 1^e fase van het plangebied De Singel. Op de middellange termijn is de inzet om ook de 2^e fase van dit plangebied in ontwikkeling te nemen.

WONEN EN WONEN
GEPROJECTEERD

Indien op de langere termijn behoefte aan woningen blijft bestaan kan het gebied ten zuidwesten van De Wide Pet worden ontwikkeld. Vanwege de aanwezigheid van de Baukewyk als belangrijk weidevogelgebied en gelet op de prognose van de woningbehoefte wordt een verdere zuidoostelijke uitbreiding van het plangebied De Wide Pet niet voorgestaan.

UITBREIDINGSRICHTING
WONEN

Het centrumgebied vraagt om een herstructurering. Enkele locaties lenen zich voor inbreiding. Opvallend in dit gebied is de aanwezigheid van de tennisbanen. Er zijn ideeën voor verplaatsing/clustering met andere voorzieningen. Harkema beschikt over een forse sportaccommodatie aan de Fûgelkamp. Wellicht kan hier ruimte worden gevonden. Bij woningbouw in het centrumgebied wordt in de eerste plaats gedacht aan de bouw van woningen voor ouderen.

VOORZIENINGEN
EN WONEN

Met de afronding van het plan Quakkenburg wordt voorzien in ruimte voor lokale bedrijven. Dit bedrijventerrein biedt ruimte voor ambachtelijke en dienstverlenende bedrijven. Dit betreft ook bedrijven die qua aard en schaal in de dorpskern niet goed inpasbaar zijn. Deze bedrijven zullen een binding moeten hebben met het dorp. De geprojecteerde locatie kan op basis van concrete behoefte worden ontwikkeld.

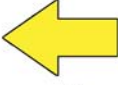
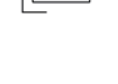
BEDRIJVEN EN BEDRIJVEN
GEPROJECTEERD

ONDERZOEK VERSTERKEN VAKONDERWIJS	Door de gemeente zal in overleg met bedrijven en onderwijsinstellingen gekeken worden naar de mogelijkheid om het vakonderwijs te versterken en leerwerkplekken te stimuleren. Het gaat om vakonderwijs dat aansluit bij de lokale en regionale werkgelegenheid. Met name vanuit het dorp Harkema is hiervoor belangstelling getoond. Als zich reële kansen voordoen, zal ook gekeken worden of een locatie in Harkema tot de mogelijkheden behoort.
STUDIEGEBIED GROEN/RECREATIEVE VOORZIENINGEN	Wanneer sprake is van uitbreiding van het bedrijventerrein zal dit ook landschapelijk worden ingepast. Dit is aangegeven als 'studiegebied groen/recreatieve voorzieningen'. Deze aanduiding is ook opgenomen voor themapark/openluchtmuseum De Spitkeet. De Spitkeet vormt samen met De Kruidhof één van de belangrijkste voorzieningen op toeristisch- recreatief gebied in onze gemeente. De gemeente is met het bestuur in gesprek over de toekomstplannen. In het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied zal een passende en toekomstgerichte bestemming aan De Spitkeet worden gegeven.
UITBREIDINGSRICHTING BEGRAAFPLAATS	Het is de verwachting dat in de komende 15 jaar met een uitbreiding van de begraafplaats aan de Reitsmastrjitte rekening moet worden gehouden. De uitbreidingsrichting van de huidige begraafplaats is weergegeven.
OPWAARDERING VOORZIENINGEN	Er zal onderzoek plaatsvinden naar de mogelijkheden voor permanente huisvesting van het kindercentrum in of in de omgeving van de sporthal. Ook worden de mogelijkheden onderzocht van realisatie van de tennisbanen op de gronden ten noorden van de sporthal.

KOOTSTERTILLE

Legenda

- wonen
- wonen geprojecteerd
(?: in onderzoek)
- uitbreidingsrichting wonen
- studiegebied wonen
- studiegebied zorgwonen
- voorzieningen en wonen
- studiegebied voorzieningen
en wonen
- studiegebied groen/
recreatieve voorzieningen
- bedrijven
- bedrijven geprojecteerd
- uitbreidingsrichting bedrijven
- studiegebied bedrijven
- uitbreidingsrichting
begraafplaats
- ontwikkeling stationsgebied
- opwaardering voorzieningen
- opwaarderen weg
- herinrichten weg
- rondweg
- te realiseren/te versterken
verbinding
- mogelijke rondweg
- provinciaal plan in studie

11.7

Kootstertille/Koatstertille

Kootstertille is ontstaan uit het boerendorp Koaten en een nederzetting bij de brug over het voormalige Kolonelsdiep (de Tille). De ligging aan dit kanaal (later Prinses Margrietkanaal) maakte al vroeg een industriële ontwikkeling mogelijk. Deze ontwikkeling heeft in de afgelopen vijftig jaar een hoge vlucht genomen. Het dorp is in de loop der jaren dan ook sterk gegroeid. Uitbreiding van de woonbebouwing vond in noordelijke richting plaats.

De afgelopen jaren heeft woningbouw plaatsgevonden in het plangebied 'Van Sytzamaloane' aan de noordkant van het dorp. Dit gebied is nagenoeg afgerond. In de structuurvisie worden geen concrete locaties voor woningbouw aangegeven. Door clustering van voorzieningen in een nieuwe MFA komt de locatie van het gymnastieklokaal vrij. De mogelijkheden worden onderzocht om op die locatie enkele woningen te realiseren. Afhankelijk van de ontwikkeling van de woningvraag zouden ook de omliggende gronden ten noorden van de entree van het dorp voor woningbouw kunnen worden ontwikkeld. Voordeel van deze locatie is dat deze nabij het dorpscentrum ligt.

WONEN GEPROJECTEERD

Het nu nog braak liggende gebied ten oosten van het winkelcentrum vraagt om een passende invulling in de sfeer van wonen en/of voorzieningen.

VOORZIENINGEN
EN WONEN

Het dorpshuis aan de Goudtsjebloemstrjitte is aan vervanging toe. Doordat rondom het dorpshuis al sprake is van een clustering van voorzieningen biedt dit een goede aanleiding om de voorzieningen in het gebied in samenhang te beschouwen. Een verdergaande combinatie van functies is hierbij mogelijk. Het gebied is als 'opwaardering voorzieningen' op de kaart aangegeven.

OPWAARDERING
VOORZIENINGEN

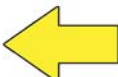
Aan de oostrand van het bedrijventerrein Oastkern is een trainingslocatie voor de survivalclub van Kootstertille aangelegd, waarmee de landschappelijke inpassing van deze zijde van dit industrieterrein tevens op een goede wijze vorm heeft gekregen.

STUDIEGEBIED
GROEN/RECREATIEVE
VOORZIENINGEN

BEDRIJVEN	Binnen de geldende bestemmingsplannen is nog capaciteit aanwezig voor de vestiging van bedrijven.
UITBREIDINGSRICHTING BEDRIJVEN	De verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein Westkern moet in samenhang worden gezien met het nabijgelegen bedrijventerrein Skûlenboarch.
PROVINCIAAL PLAN IN STUDIE	Onder regie van en in samenwerking met de provincie onderzoeken de gemeente Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen de mogelijkheden van een integrale gebiedsontwikkeling rondom Skûlenboarch en Kootstertille-Westkern. Daarbij gaat het om de volgende pijlers: - de aanleg van terreinen voor nieuwe watergebonden (zogenaamde natte) bedrijvigheid; - het verbeteren van de ontsluiting van de huidige bedrijventerreinen, in het bijzonder dat van Skûlenboarch; - het ontwikkelen van recreatie en toerisme in het gebied; - het verder realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door aanleg van een natte ecologische verbingszone; - de aanpassing van de bruggen in de dorpen Skûlenboarch (gemeente Tytsjerksteradiel) en Kootstertille (gemeente Achtkarspelen); deze aanpassing vindt plaats als onderdeel van de opwaardering van het Prinses Margrietkanaal. In het kader van deze gebiedsstudie wordt een Milieu Effect Rapportage (M.E.R.) opgesteld. De uitkomsten, die uit de conceptrapportage naar voren komen, rechtvaardigen tezamen met de bestuurlijke standpunten de verwachting dat: A. er mogelijkheden zijn voor een nieuw watergebonden bedrijventerrein dat in westelijke richting aansluit bij het bedrijventerrein Kootstertille-Westkern; B. het tracé voor een nieuwe ontsluitingsweg ten behoeve van het bedrijventerrein Skûlenboarch zo dicht mogelijk langs de zuidoever van het Prinses Margrietkanaal zal lopen. Het is de bedoeling dat de onder A bedoelde ontwikkeling ruimtelijk mogelijk wordt gemaakt door middel van een provinciaal inpassingsplan (PIP) op grond van de Wet ruimtelijke ordening. Voor de onder B bedoelde ontsluitingsweg zullen beide gemeenten gezamenlijk een bestemmingsplan opstellen. De locatie, waar deze gebiedsontwikkeling zich afspeelt, is globaal op de kaart aangegeven.
OPWAARDEREN WEG	De provincie gaat De Koaten (N369) opwaarderen. Er bestaat een discussie over de ontsluiting van het bedrijventerrein Oastkern. Uit onderzoek is gebleken dat - los van de financiële haalbaarheid - een rondweg de meest veilige ontsluiting van het bedrijventerrein oplevert. Zoals op pagina 54 (Hoofdstuk 9: Mobiliteit) is toegelicht, zijn de kansen op realisering hiervan gering: er is geen zicht op een sluitende financiering en geen zicht op medewerking van de provincie. Om deze reden wordt een rondweg om Kootstertille niet in de planperiode van de structuurvisie voorzien.

SURHUISTERVEEN

Legenda

- wonen
- wonen geprojecteerd
(?: in onderzoek)
- uitbreidingsrichting wonen
- studiegebied wonen
- studiegebied zorgwonen
- voorzieningen en wonen
- studiegebied voorzieningen
en wonen
- studiegebied groen/
recreatieve voorzieningen
- bedrijven
- bedrijven geprojecteerd
- uitbreidingsrichting bedrijven
- studiegebied bedrijven
- uitbreidingsrichting
begraafplaats
- ontwikkeling stationsgebied
- opwaardering voorzieningen
- opwaarderen weg
- herinrichten weg
- rondweg
- te realiseren/te versterken
verbinding
- mogelijke rondweg
- provinciaal plan in studie

11.8

Surhuisterveen/Surhústerfean

Surhuisterveen is een veenontginningsdorp dat omstreeks 1600 is ontstaan en aanvankelijk deel uitmaakte van Surhuizum. Bij vervening en dorpsvorming hebben doopsgezinden een belangrijke rol gespeeld. De ligging aan de Feanster Feart heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de plaats tot één van de twee grote kernen van Achtkarspelen.

Het veenontginningsverleden van Surhuisterveen komt tot uitdrukking in de van oorsprong langgerekte structuur van het dorp. In de afgelopen vijftig jaar is Surhuisterveen, mede onder invloed van de opkomst van diverse ondernemingen, sterk gegroeid, zowel in zuidelijke als in noordelijke richting.

Verdere woningbouw vindt plaats in het plan Vierhuisterweg en het plan Nije Jirden Zuid. Als gevolg van de concentratie van sportvoorzieningen bij de Vierhuisterweg is voor de oude tennisbaanlocatie een plan ontwikkeld voor de bouw van starterswoningen. Door verplaatsing van de ijsbaan kan verder woningbouw plaatsvinden in het plangebied Nije Jirden Zuid. De verdere afronding van dit plan is afhankelijk van een eventuele verplaatsing van houthandel Schuilenga. Dit gebied komt in aanmerking voor woningbouw eventueel gecombineerd met (zorg)voorzieningen.

WONEN EN
WONEN GEPROJECTEERD

In het centrum van Surhuisterveen zijn mogelijkheden voor woningbouw op diverse invullocaties. Met name voor ouderen vormt het centrum een aantrekkelijk woongebied.

STUDIEGEBIED
ZORGWONEN

Bij deze invullocaties kan het wonen worden gecombineerd met zorg, of zoals bij het voormalige Dalstraterrein met voorzieningen.

VOORZIENINGEN EN
WONEN

Surhuisterveen kent als regionaal centrum binnen het provinciale beleid ruimere mogelijkheden. De gemeente heeft de ambitie om de verzorgende functie van Surhuisterveen voor de omgeving te versterken. Op de langere termijn kan woningbouw plaatsvinden in het gebied ten zuidoosten van het plan Surhuisterveen Zuid. Vanwege het kleinschalige landschap zijn woningen in dit gebied goed inpas-

STUDIEGEBIED WONEN

baar. Aanvullende woonbebouwing is alleen mogelijk wanneer dit gebied op een goede wijze kan worden ontsloten.

STUDIEGEBIED GROEN	Bij de bouw van deze nieuwe zuidelijke woonwijk is op den duur een koppeling mogelijk met de ontwikkeling van een nieuw industrieterrein en de aanleg van een groenvoorziening van formaat (dorpsbos). Als scheiding tussen het nieuwe woongebied en het bedrijventerrein kan de te handhaven open bebouwing aan de Warreboslaan fungeren.
TWEEDE ONTSLUITING LAUWERSKWARTIER	De aanleg van een zuidelijke rondweg om Surhuisterveen blijft op het wenselijkste van de gemeente staan, hoewel de financiering hiervan voorlopig het struikelblok zal blijven nu van woningbouw aan deze zijde van het dorp voorlopig geen sprake zal zijn. Wel is op korte termijn de noodzaak van een tweede ontsluiting van het bedrijventerrein Lauwerskwartier aan de orde. Een dergelijke ontsluiting dient zodanig vorm gegeven te worden dat deze het beginpunt gaat vormen van een eventueel op de langere termijn aan te leggen rondweg. De provincie staat hier niet afwijzend tegenover, maar heeft er op gewezen dat de kosten van een dergelijke aansluiting (en een eventuele rondweg op de langere termijn) voor rekening van de gemeente komen. Indien de Heidelaan en het Wildveld hier tevens bij aangehaakt zouden kunnen worden, vervallen twee rechtstreekse aansluitingen op de N358 en is er in de ogen van de gemeente ook sprake van een provinciaal belang.
BEDRIJVEN	Vanwege de grote vraag naar bedrijfskavels in Surhuisterveen en de gunstige ligging van het gebied ligt een uitbreiding van het bedrijventerrein Lauwerskwartier in de rede. De geprojecteerde uitbreiding voorziet in de behoefte voor de komende jaren.
STUDIEGEBIED BEDRIJVEN	Een 'sprong' over de Warreboslaan kan na verloop van tijd noodzakelijk worden. Dit gebied is als studiegebied bedrijven aangeduid. Wanneer hiervan sprake is, zal dit niet als uitbreiding van het bedrijventerrein Lauwerskwartier worden ingericht, maar als zelfstandig plan.
UITBREIDINGSRICHTING BEGRAAFPLAATS	Het is de verwachting dat in de komende 15 jaar met een uitbreiding van de begraafplaats rekening moet worden gehouden. De uitbreidingsrichting van de huidige begraafplaats is weergegeven.

11.9

Surhuizum / Surhuzum

Surhuizum is een agrarisch streekdorp van middeleeuwse oorsprong. Kenmerkend is het halfopen bebouwingsbeeld langs de Doarpsstrjitte. Door de nieuwbouw van woningen aan de oostkant van deze straat heeft het dorp een dorpskom gekregen.

In Surhuizum zijn geen concrete woningbouwmogelijkheden voor de termijn tot 2016 opgenomen. Wel zijn er twee locaties in studie.

WONEN

Om woningbouw meer rondom het eigenlijke dorpscentrum in de omgeving van de Nederlands Hervormde kerk te concentreren, kan op termijn een kleine uitbreiding plaatsvinden aan de noordwestkant van het dorp. Dit gebied is aangewezen als studiegebied wonen.

STUDIEGEBIED WONEN

In het kader van intensief ruimtegebruik en mogelijkheden om binnenstedelijk te bouwen wordt ook gekeken naar de omgeving van het dorpshuis. Een wens van het dorp is om hier goede parkeervoorzieningen te realiseren. Aanvankelijk was het de bedoeling om deze parkeervoorziening te realiseren door opbrengsten uit woningbouw. De ontwikkelende partij heeft zich echter teruggetrokken. De gemeente heeft de ambitie om deze omgeving te ontwikkelen en zo middelen te creëren om de parkeervoorziening en een goede ontsluiting te realiseren. Dit zal gebeuren in nauw overleg met het dorp (beginspraak).

STUDIEGEBIED VOOR-
ZIENINGEN EN WONEN

11.10

Twijzel/Twizel

Twijzel is van oorsprong een boeren streekdorp aan de verbindingsweg van Leeuwarden naar Groningen. Het dorp heeft door woningbouw ten westen van het lint een kleine dorpskom gekregen. Het dorp wordt doorsneden door de drukke provinciale weg de N355. De voorgenomen herinrichting van deze weg zal de leefbaarheid verbeteren.

De komende jaren zal het plan De Boppelânnen worden ontwikkeld. Gelet op de prognose van de woningbehoefte worden in de structuurvisie geen mogelijkheden voor verdere dorpsuitbreiding gezien. In het dorp komen enkele (voormalige) agrarische bedrijven voor. Deze boerderijen bieden wellicht mogelijkheden voor de ontwikkeling van kleinschalige woonconcepten.

WONEN

Vanuit de gemeente is een aantal personen uit Twijzel gevraagd mee te werken aan een initiatief van de provincie en na te denken over de wijze waarop het dorp Twijzel ook in de toekomst voor jongeren en ouderen een leefbaar dorp kan blijven. Onder de werktitel 'het ondernemende dorp' is nagedacht welke ontwikkelingen, ter behoud of verbetering van de minimaal noodzakelijke voorzieningen, de komende jaren in Twijzel plaats zouden moeten vinden. Hiertoe is door de werkgroep een plan opgesteld.

HET ONDERNEMENDE DORP

Om het huidige voorzieningenpeil te behouden/op te waarderen en te versterken zijn de volgende samenhangende ideeën opgevat:

- Realiseren kunstgrasveld op bestaande sportaccommodatie met nieuwe gezamenlijke kantine-/kleedvoorziening en parkeerruimte waardoor huidige sportactiviteiten geclusterd kunnen worden. Hierdoor komt het huidige korfbalveld vrij voor andere ontwikkelingen waardoor bovenstaande mogelijk (deels) kan worden bekostigd.
- Clusteren van de twee basisscholen in een Multifunctionele Accommodatie (MFA) naast het nieuwe kunstgrasveld of een aansprekende locatie elders.
- Geschikt maken van de huidige korfbalvelden voor woningbouw of MFA.

- Realiseren (starters)woningen en/of (senioren)appartementen op de huidige schoollocaties en/of op de plek waar zich thans gedateerde ouderenwoningen bevinden.
- Ontwikkelen van de gronden waar momenteel de ouderenwoningen staan.

De gemeente staat in beginsel positief ten opzichte van de door de Werkgroep genoemde initiatieven. Deze zijn namelijk passend binnen de uitgangspunten van de structuurvisie. De gemeente is benieuwd naar de concrete uitwerking van de initiatieven door de werkgroep en zal ook zelf actief de mogelijkheden bekijken. Kansen worden vooral gezien wanneer sprake is van het clusteren van de twee basisscholen in het dorp waardoor ook op lange termijn kwalitatief goed onderwijs in het dorp kan worden gewaarborgd.

HERINRICHTEN WEG

De provinciale weg N355 (Optwizel) is een drukke weg die het dorp in tweeën splitst. Ter vergroting van de verkeersveiligheid heeft de provincie een herinrichting van de weg in voorbereiding welke bovendien de ruimtelijke kwaliteit zal verbeteren en zal bijdragen aan de versterking van de leefbaarheid.

11.11

Twijzelerheide/Twizelerheide

De bebouwing in het voormalige heidedorp Twijzelerheide is van oorsprong ruimtelijk sterk gespreid. In de laatste decennia is de bebouwing verdicht en is een echte dorpskom ontstaan. Uitbreiding heeft plaatsgevonden in zowel oostelijke als zuidelijke richting. Twijzelerheide is qua ligging nauw verbonden met de dorpen De Westereen in de gemeente Dantumadiel en Zwagerbosch in de gemeente Kol-
lumerland c.a.

Twijzelerheide heeft in het vigerende bestemmingsplan nog een woningbouw-
mogelijkheid aan de Tuorrebout en de Wetterroas. De komende jaren zullen kavels
worden uitgegeven in dit gebied.

WONEN

Een studiegebied wonen is opgenomen in het gebied Doarpstrjitte, Fokke Zwaag-
manbuorren en het Swaddepaed. Mogelijk komt dit gebied op de lange termijn in
aanmerking voor de realisering van enige woningen. Op dit moment is echter voor
deze buitenstedelijke locatie geen contingent aanwezig om hierin te voorzien.

STUDIEGEBIED WONEN

Een locatie aan de Bjirkewei komt in aanmerking voor een passende herinvulling in
de sfeer van wonen (en eventueel voorzieningen).

STUDIEGEBIED VOORZIE-
NINGEN EN WONEN

Bij het plangebied De Swadde is in het verleden uitgegaan van een verdere ont-
wikkeling van dit gebied in noordelijke richting. De komende jaren worden hier
geen mogelijkheden voor gezien. Op de langere termijn kan nog een afronding
plaatsvinden van het plan De Swadde aan de noordzijde van het dorp.

UITBREIDINGSRICHTING
WONEN

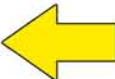
Legenda

wonen

wonen geprojecteerd
(?: in onderzoek)

uitbreidingsrichting wonen

studiegebied wonen

studiegebied zorgwonen

voorzieningen en wonen

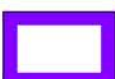
studiegebied voorzieningen
en wonen

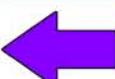
studiegebied groen/
recreatieve voorzieningen

bedrijven

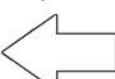
bedrijven geprojecteerd

uitbreidingsrichting bedrijven

studiegebied bedrijven

uitbreidingsrichting
begraafplaats

ontwikkeling stationsgebied

opwaardering voorzieningen

opwaarderen weg

herinrichten weg

rondweg

te realiseren/te versterken
verbinding

mogelijke rondweg

provinciaal plan in studie

Milieu

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de milieuaspecten die van toepassing zijn op de ontwikkelingen die in het plan zijn opgenomen. Allereerst worden hierbij de doelstellingen van beleid weergegeven. Vervolgens wordt ingegaan op de maatregelen die getroffen moeten worden bij de uitwerking van de projecten.

Ecologie

Vanuit Europa is de bescherming van soorten en gebieden geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. In Nederland is de natuurwetgeving verankerd in de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

Voor de gebiedsbescherming is vooral de locatiekeuze van ontwikkelingen van belang. In de beschrijving van de locatiekeuze in hoofdstuk 7 en 10 is daarom op verschillende plaatsen ingegaan op de aandachtspunten die beschermde gebieden vormen.

Voor wat betreft de soortenbescherming zijn specifieke maatregelen tijdens de planrealisatie vaak meer van belang. Afhankelijk van de plaatselijke situatie zijn de volgende specifieke maatregelen denkbaar om de natuurwaarden te beschermen:

- Verstorende werkzaamheden uitvoeren buiten gevoelige perioden (buiten broedseizoen, buiten voortplantingsseizoen, buiten overwinteringstijd).
- Ervoor zorgen dat bij het droogleggen van sloten geen vissen, amfibieën en andere waterfauna achterblijven, bijvoorbeeld door de dieren weg te vangen en in een naburige watergang uit te zetten.
- Maatregelen nemen om grondgebonden soorten (amfibieën, zoogdieren) geen schade toe te brengen door smalle aan- en afvoerwegen en vaste passerplaatsen te gebruiken.
- Belangrijke stand- en verblijfplaatsen van soorten markeren en indien mogelijk isoleren en sparen.
- Zorgvuldig werken om de kans op het ontstaan van permanente effecten te verkleinen, bijvoorbeeld door grondtekorten in natte gebieden op een zorgvuldige wijze te herstellen.

Voor zowel de beschermde gebieden als de beschermde soorten kunnen de plannen zelfs 'planwinst' opleveren, wanneer de natuurwaarden in een vroeg stadium bij het opstellen van het stedenbouwkundig ontwerp worden betrokken.

Archeologie

Op 1 september 2007 is de Wet op de archeologische monumentenzorg in werking getreden, waarmee het verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving is vertaald. Het uitgangspunt van de wet is: archeologische waarden waar nodig beschermen, zonder meer maatschappelijke lasten in het leven te roepen dan strikt

noodzakelijk. Onderzoek dient in het kader van de planvorming plaats te vinden volgens de Archeologische Monumentenzorg (AMZ), de zogenaamde AMZ cyclus.

Dit proces bestaat uit de volgende stappen:

1. Bureauonderzoek;
2. Inventariserend veldonderzoek;
3. Selectie en waardering.

De provincie Fryslân heeft ten behoeve van de eerste stap in de AMZ cyclus een cultuurhistorische waardenkaart (FAMKE) opgezet. Op deze kaart is voor vrijwel de hele provincie per locatie aangegeven wat de archeologische verwachtingswaarden zijn. Daarbij worden twee verschillende perioden onderscheiden; de periode steentijd-bronstijd en de periode ijzertijd-middeleeuwen. Voor de dorpen is per dorp voor deze beide perioden de verwachting weergegeven. Uit de kaarten blijkt dat uitgezonderd Boelenslaan ieder dorp één of meer plannen kent, waarbij nadere aandacht aan archeologie moet worden besteed. Voor deze plannen kunnen stap 2 en 3 van de AMZ cyclus doorlopen worden.

Waterparagraaf

Vanwege het grotere belang van het water in de ruimtelijke ordening, wordt van waterschappen een eerdere en sterkere betrokkenheid bij het opstellen van ruimtelijke plannen verwacht. In ruimtelijke plannen dient een beschrijving te worden opgenomen van de wijze waarop rekening wordt gehouden met de waterhuishouding. In deze paragraaf wordt daarom aandacht besteed aan de uitgangspunten voor het water in de structuurvisie.

Waterwet

De Waterwet, die per 22 december 2009 van kracht is geworden, heeft gezorgd voor een ingrijpende bundeling van de wetgeving op het gebied van water. Daarnaast heeft het Nationaal Waterplan (NWP), waarvan de eerste versie tegelijk met de Waterwet is verschenen, een formele rol in de ruimtelijke ordening. Het eerste Nationaal Waterplan is een structuurvisie op basis van zowel de Waterwet als op de Wet ruimtelijke ordening en is opgesteld voor de planperiode 2009-2015.

Waterhuishoudingsplan 2010 - 2015

In het Waterhuishoudingsplan (WHP) van de provincie Fryslân staat hoe de provincie vorm wil geven aan het waterbeheer in de periode 2010-2015. In het Waterhuishoudingsplan worden de hoofdlijnen van het te voeren waterbeleid vastgelegd. Soms heeft dat ruimtelijke gevolgen. In dit plan is sprake van aanvulling en nadere invulling van het huidige Streekplan. Deze ruimtelijke aspecten van het waterbeleid geven het Waterhuishoudingsplan het karakter van een Structuurvisie, overeenkomstig het bepaalde in artikel 4.4, eerste lid van de Waterwet en artikel 2.2, tweede lid van de Wet op de ruimtelijke ordening.

Het Waterhuishoudingsplan 2010-2015 is structuurvisie voor:

- de exacte reserveringszones voor de primaire waterkeringen;
- de regionale waterkeringen als waterstaatkundige objecten in bestemmingsplannen;

- de ruimtelijke maatregelen tegen wateroverlast en voor de waterkwaliteit;
- de ruimtelijke inpassing van de grondwaterbeschermingsgebieden;
- de aspecten die gemeenten bij de toepassing van de Watertoets in acht nemen.

De ruimtelijke maatregelen tegen wateroverlast en voor de waterkwaliteit zijn gericht op twee principes. Dit zijn de tritsen:

- vasthouden, bergen en afvoeren;
- schoonhouden, scheiden en zuiveren.

De trits 'vasthouden, bergen en afvoeren' houdt in dat overtollig water zoveel mogelijk bovenstrooms wordt vastgehouden in de bodem en in het oppervlaktewater. Vervolgens wordt zo nodig het water tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en pas als vasthouden en bergen te weinig opleveren, wordt het water afgevoerd. Bij 'schoonhouden, scheiden en zuiveren' gaat het erom dat het water zoveel mogelijk schoon wordt gehouden. Vervolgens worden schoon en vuil water zoveel mogelijk gescheiden en als laatste, wanneer schoonhouden en scheiden niet mogelijk is, komt het zuiveren van verontreinigd water aan bod.

Om de effecten van ruimtelijke ingrepen tijdig te signaleren, is de watertoets een verplicht onderdeel van ruimtelijke planvorming. De watertoets is een procesinstrument dat tot doel heeft de belanghebbenden op het gebied van water, al in het beginstadium bij de ruimtelijke planvorming te betrekken. Dit moet leiden tot een waterparagraaf in ruimtelijke plannen, waaruit blijkt wat het effect van het plan op de waterhuishouding is. In dit kader is als voorbereiding op het vervaardigen van de structuurvisie en naar aanleiding van de overlegreactie contact gezocht met Wetterskip Fryslân. In dit overleg is geconstateerd dat het Wetterskip zich goed kan vinden in de uitgangspunten van de structuurvisie. Daar waar locaties voor uitbreidingen uit waterhuishoudkundig oogpunt minder gunstig waren gesitueerd; was er met het Wetterskip al in eerdere instantie overeenstemming bereikt hoe eventuele waterhuishoudkundige problemen konden worden voorkomen.

Bodem

Bij het opstellen van ruimtelijke plannen is het de vraag of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het toekomstige gebruik van die bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Het uitgangspunt hierbij is dat aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet (bijvoorbeeld graafwerkzaamheden). Het gaat hierbij om de milieukundige bodemkwaliteit, dus de aanwezigheid van verontreinigingen zoals zware metalen (bijvoorbeeld zink, koper, lood), polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), minerale olie of andere organische stoffen, zoals bestrijdingsmiddelen.

In het kader van het landelijke project 'Landsdekkend Beeld Bodemverontreiniging' is in 2003 en 2004 in Fryslân een (vrijwel) provinciedekkende inventarisatie uitgevoerd naar bodemlocaties waarvan op grond van historische gegevens het vermoeden bestond dat er sprake van bodemverontreiniging zou kunnen zijn, de

zogenaamde ‘verdachte’ locaties. Al deze gevonden locaties zijn in een database verzameld. Tevens zijn bodemonderzoeksrapporten, die bij de gemeenten en de provincie aanwezig zijn, ingevoerd in de gemeentelijke bodeminformatiesystemen. De meeste locaties leveren geen onaanvaardbaar risico op en kunnen worden aangepakt wanneer er nieuwbouw, wegaanleg of eigendomsoverdracht plaatsvindt. De verdachte locaties zijn op de Signaleringskaart (mogelijke) bodemverontreinigingen van de provincie weergegeven. In de bijlage is per dorp een overzicht gegeven van de mogelijk verontreinigde locaties. Uit dit overzicht blijkt dat bij de plannen voor de dorpen Boelenslaan, Buitenpost, Drogeham, Gerkesklooster-Stroobos, Harkema, Kootstertille, Surhuisterveen en Surhuizum het aspect bodemkwaliteit in de vervolgplanvorming aanvullende aandacht verdient. Een bepaalde mate van bodemverontreiniging hoeft overigens in veel gevallen niet direct een probleem op te leveren. In veel gevallen zal historisch onderzoek inzake de betreffende verdachte locatie kunnen uitwijzen of er voldoende aanleiding is om ook bodemonderzoek te laten uitvoeren. Met een oriënterend bodemonderzoek en/of een nader bodemonderzoek kan vastgesteld worden of er inderdaad sprake is van bodemverontreiniging, en zo ja, in welke mate en van welke omvang. Op basis van een nader onderzoek kan de provincie bepalen of er een noodzaak is tot gedeeltelijke of gehele sanering van de locatie en of er beveiligingsmaatregelen getroffen moeten worden. Daarbij zal ook de huidige en/of toekomstige bestemming en het gebruik van de locatie een rol spelen bij de vraag uit welke saneringsvarianten kan worden gekozen.

Geluidhinder

Bij het ontwikkelen van een nieuw ruimtelijk plan is het belangrijk rekening te houden met geluidsbronnen en de mogelijke hinder of overlast daarvan voor mensen. Door middel van scheiding van geluidsbronnen en geluidsgevoelige bestemmingen kan hinder worden voorkomen. Een belangrijke basis voor de ruimtelijke afweging in het kader van het aspect geluid is de Wet geluidhinder. Deze wet biedt geluidsgevoelige bestemmingen (zoals woningen) bescherming tegen geluidhinder van wegverkeerlawaaï, spoorweglawaaï en industriewlawaaï door middel van zonering. Naast het wettelijke kader, moet in het kader van een ‘goede ruimtelijke ordening’ ook gezorgd worden voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Door middel van de locatiekeuze van woongebieden is de eerste basis gelegd voor een goed woon- en leefklimaat. Bij de locaties die zich binnen een zone van de Wet geluidhinder bevinden, zal echter wel door middel van akoestisch onderzoek de aanvaardbaarheid aangetoond moeten worden. Hinder van infrastructuur of bedrijven is bij een aantal locaties als aandachtspunt genoemd. In de planvorming kan door een slimme situering van bepaalde bestemmingen (door bijvoorbeeld een afschermende werking voor andere geluidsgevoelige bestemmingen) een goed akoestisch woon- en leefklimaat gecreëerd worden.

Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing). Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wet

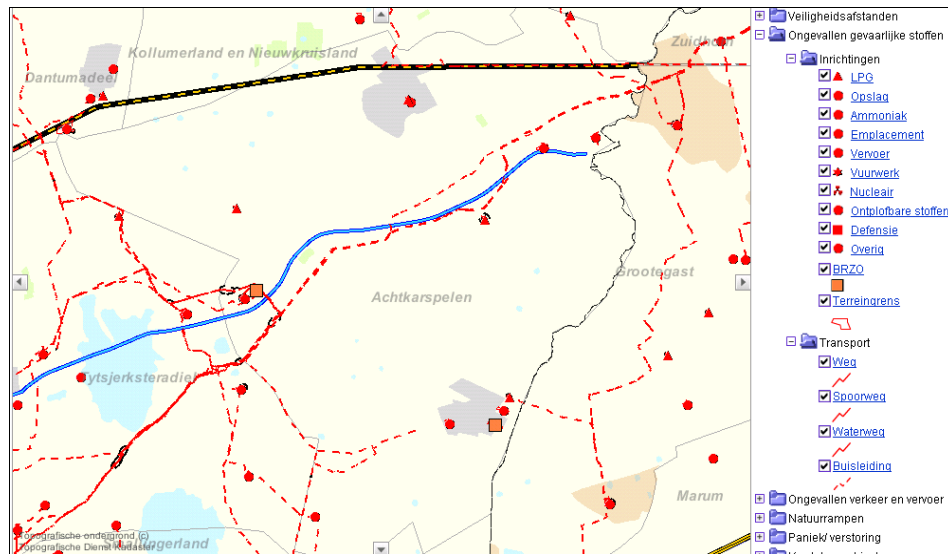
milieubeheer in werking getreden. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit. Ook projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. Een project dat een verslechtering van de luchtkwaliteit van 1% of minder veroorzaakt, valt onder de groep 'niet in betekenende mate'. Het kabinet acht projecten die 1% aan de bestaande concentraties toevoegen aanvaardbaar. De reden hiervoor is dat deze 1% binnen een jaar gecompenseerd zal worden door de trendmatige verbetering van de luchtkwaliteit, zodat per saldo geen verslechtering optreedt. De projecten moeten in eerste instantie worden getoetst of zij in betekenende mate van invloed kunnen zijn op de luchtkwaliteit. Als vuistregel kan gehanteerd worden dat een project dat een verkeerstoename van minder dan 700 motorvoertuigen per etmaal genereert, niet in betekenende mate van invloed kan zijn. Wanneer een project meer verkeer genereert zal een luchtkwaliteitonderzoek uitgevoerd moeten worden. Gegeven de omvang van de opgenomen projecten en de goede luchtkwaliteit in de omgeving wordt een dergelijk onderzoek een overschrijding van de grenswaarden niet verwacht.

Externe veiligheid

Externe veiligheid heeft betrekking op situaties waar een ongeval kan plaatsvinden met gevaarlijke stoffen, waardoor mensen - die verder niets met de risicodragende activiteit te maken hebben -om het leven zouden kunnen komen. Het gaat enerzijds om het risico in combinatie met kans en effect.

Risicobronnen worden gevormd door inrichtingen en door transportroutes. Beide zijn op de landelijke risicokaart aangegeven. Op het onderstaande kaartfragment worden de risicovolle inrichtingen en transportroutes weergegeven.

Bij de realisatie van de projecten is het uitgangspunt dat er geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten binnen de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} van de inrichtingen of transportroutes voorkomen.

Ook moet in het kader van het groepsrisico een afweging plaatsvinden over:

- mogelijke alternatieven;
- mogelijke risicoreducerende maatregelen;
- de mogelijkheden van zelfredzaamheid van personen in de omgeving van de risicobron (ontvluchting);
- de mogelijkheden van bestrijdbaarheid van een incident of ramp.

Uitvoering 13

De voorliggende structuurvisie is tot stand gekomen in een interactief proces. De visie zet beleidslijnen uit en schetst een beeld van de gemeente over pakweg 15-20 jaar. Het beleid vindt zijn doorwerking in diverse plannen en het geschetste toekomstbeeld komt geleidelijk tot stand door uitvoering van projecten die voortvloeien uit de structuurvisie. Omdat er uitgebreid over de visie is gesproken zijn gaandeweg ideeën opgepakt. Dit betekent dat er ook projecten aan de structuurvisie verbonden zijn, die al zijn opgestart of uitgevoerd.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de doorwerking in vervolgplannen en projecten. Deze zijn gerangschikt op thema in de volgorde waarin ze ook in de hoofdstukken van deze structuurvisie zijn benoemd en aan de hand van de per hoofdstuk benoemde doelen. Er is per thema aangegeven hoe de doelen worden uitgewerkt en in welke projecten deze doelen terugkomen. Daarbij is in de kolom 'Status/planning' aangegeven of het project al is opgepakt en, zo niet, wanneer uitwerking van het project is gepland.

13.1

Wonen

Doel structuurvisie	Wijze van uitwerking	Project	Status/planning
Aantrekkelijke woongemeente	Werkt door in het totale beleid van de gemeente ten aanzien van wonen, werken, voorzieningen, recreatie, natuur, landschap en milieu	Aanpak verpaupering	Start 2012
Mogelijkheid voor een gehele wooncarrière in Achtkarspelen	Woonzorgcentra in samenwerking met corporaties, marktpartijen, zorgaanbieders	Stationsomgeving Buitenpost	Lopend
		Studiegebied zorgwonen Surhuisterveen	Start uitvoer 2013
		Herstructurering centrum Harkema	Start uitvoer 2012
	Toepassing domotica	Vital Rural Area: toepassing nieuwe technologieën om zorgbehoevenden langer thuis te kunnen laten wonen	Lopend
	Realisatie starterswoningen	Plan 'De Opslach' in Surhuisterveen Onderzoek (in het kader van de Woonvisie) naar mogelijkheden om hier ook in andere dorpen inhoud aan te geven	Afgerond Lopend
Een goed op de vraag afgestemde woningvoorraad en extra inzet op een woningvoorraad die aantrekkelijk is voor de categorie tot 45 jaar	Bij transformatie- en nieuwbouwprojecten toezien op het bouwen voor de juiste doelgroepen door onderbouwing volkshuisvestelijk programma	Woonvisie Transformatie- en nieuwbouwprojecten	Vaststelling 2013 continu
	Continue monitoring van aanbod en vraag	Woonvisie	Vaststelling 2013
		Monitoring woningbouwprogrammering	Jaarlijks
Groei optimaal benutten	Actieve rol bij planontwikkeling	Ontwikkelen woningbouwlocaties (kaveluitgifte). Concreet gepland tot 2016 zijn de locaties*: - De Wyk (Boelenslaan) - Lutkepost (Buitenpost) - Afronding 1 ^{ste} fase De Singel (Harkema) - Vierhuisterweg en Nije Jirden Zuid (Surhuisterveen) - De Boppelannen (Twijzel) - Tuorrebout/Wetterroas (Twijzelerheide)	Continu
Duurzame kwaliteit van woningen en woonomgeving bevorderen	Stimulering ombouw woningen naar duurzame woningen	Duurzame particuliere verbouw-Helpende Hân (advies + duurzaamheidslening)	2012 en verder
	Nadruk op inbreiding	Diverse locaties*	Continu
	Aantrekkelijke woonomgeving	Aanpak verpaupering	Start 2012
Extra aandacht voor marketing en afstemming binnen de regio	Overleg binnen de regio en met corporaties	Herijking regionale woningbouwafspraken	2012

* De mogelijkheden van uitbreiding zijn beperkt. Er wordt ingezet op het behoud van een aantrekkelijke woonomgeving. De aandacht gaat daarbij actief uit naar het onderzoeken van de mogelijkheid tot inbreiding op diverse locaties, zoals de dependance van het Lauwerscollege aan de Halbertsmastraat en de locatie van het garagebedrijf aan de Voorstraat (Buitenpost), de locatie van het garagebedrijf in Drogeham, de vrijkomende schoollocatie en de locatie in het centrum van Gerkesklooster, ontwikkeling van centrumgebied Harkema en verspreid liggende locaties in het centrum van Surhuisterveen (locaties NNAB, Partion, locatie houthandel Schuilenga), omgeving dorps huis Surhuizum, centrumplan Kootstertille en een locatie aan de Bjrkewei in Twijzelerheide.

13.2

Werken

Doel structuurvisie	Wijze van uitwerking	Project	Status/planning
Aantrekkelijke gemeente om te ondernemen en te werken	Werkt door in het totale beleid van de gemeente ten aanzien van wonen, werken, voorzieningen, recreatie, landschap en milieu	Ondernemersprijs	Lopend
		Uitgeven ondernemend Achtkarspelen	Lopend
		Campagne Noordoost Fryslân - Echt mooi (Dwaande)	Lopend
Een positieve grondhouding voor initiatieven uit de markt	Werkt door in het totale beleid van de gemeente	Voorlichtingsbijeenkomsten voor startende ondernemers i.s.m. regiogemeente en KvK	Continu Regelmatig
Uitgifte bedrijfsterrein aansluitend bij markt-vraag	Convenant bedrijventerreinen	2 ^e fase Lauwerskwartier Surhuisterveen Realiseringsonderzoek 2 ^e ontsluiting Lauwerskwartier	Uitgifte vanaf 2013 2012/2013
		Provinciaal Inpassingsplan (PIP) nat bedrijventerrein Skûlenboarch Westkern	Procedure 2011-2013/2014
Realisering van strategische projecten in de HS, PM en BK zones	Sociaal Economisch Masterplan Noordoost Fryslân	Gebiedsontwikkeling stationslocatie Buitenpost	2011-2016
		Gebiedsontwikkeling Skûlenboarch-Westkern	
		Bundelingsgebied Clusterkernen Kollum-Buitenpost	
Brede werkgelegenheid en versterken zakelijke dienstverlening en zorg	Positieve grondhouding t.o.v. uitbreiding zorgvoorzieningen	Woonvisie	Vaststelling 2013
	Versterken van Midden en Kleinbedrijf	Vital Rural Area	Lopend
Extra inzet op werkgelegenheid in groeisectoren (binden mensen in de leeftijdscategorie tot 45 jaar)	Leren en werken Noordoost	De werkplaats Noordoost (vakopleiding Harkema)	-
	Glasvezel	Zie onder 'Verbeterde toegang digitale voorzieningen'	-
Mogelijkheden voor toerisme en recreatie benutten	Zie hoofdstuk Recreatie en toerisme	-	Continu
Verbeterde toegang digitale voorzieningen	Verglazing regio 'Noordoost Digitaal'	- Businessplan - Fiber to the home - Visieontwikkeling digitale dienstverlening	2012/2013
Stimuleren duurzaam ondernemen	Bevorderen duurzame bedrijfsvoering en samenwerking bedrijven	Koploperproject	Lopend
	Voorkomen van leegstand bedrijfspanden	Aanpak verpaupering	Start 2012

13.3

Voorzieningen

Doel structuurvisie	Wijze van uitwerking	Project	Status/planning
Behoud breed aanbod voorzieningen, zo goed mogelijk bereikbaar	Werkt door in algemeen gemeentelijk beleid, zie ook de overige in deze tabel genoemde doelen	-	-
	Toepassing van moderne technologieën om bereikbaarheid voorzieningen te optimaliseren	Vital Rural Area/Virtueel loket Twijzelerheide	Lopend
	Onderzoek mogelijkheden om op een rendabele manier een voor de inwoners van Achtkarspelen toegankelijke overdekte zwemvoorziening te behouden	Onderzoek toekomst zwembad Buitenpost/Visieontwikkeling voor omgeving zwembad	Lopend
Alle kernen basisschool, ontmoetingsplek en sport- of speelveld	Werkt door in het algehele beleid ten aanzien van accommodaties	-	-
Clustering/combinaties van voorzieningen	Actief mogelijkheden onderzoeken van clustering om toekomst van voorzieningen zoveel als mogelijk te waarborgen	MFA Gerkesklooster	Start bouw 2012
		Dorpshuis Kootstertille	2011-2013
		'Het ondernemende dorp' Twijzel	2011-2013
Meer dan evenredige inzet woon- en werkfuncties hoofdkernen	Zie paragraaf wonen en werken	-	-
Opwaardering centra drie grootste kernen	Opwaardering centrum Surhuisterveen	Torenplein	Afgerond
	Opwaardering centrum Buitenpost	Herinrichting Voorstraat	2012-2014
	Opwaardering centrum Harkema	Ontwikkeling centrumplan	Start bouw 2012
Versterken onderwijs	Leren en werken Noordoost	De werkplaats Noordoost (vakopleiding Harkema)	

13.4

Recreatie en toerisme

Doel structuurvisie	Wijze van uitwerking	Project	Status/planning
Beter beleefbaar en ervaarbaar maken van natuur&landschap	Werkt door in algehele beleid ten aanzien van accommodaties	-	-
Verbeteren van kennis natuur & landschap	Op trochreis - Visie Centrum Noardlike Fryske Wâlden	Onderzoek locatie informatiecentrum Noardlike Fryske Wâlden bijv. bij Kruidhof/IJstijdenmuseum	2012-2013
	Sociaal Economisch Masterplan	Ontwikkeling Transferia (informatiepunten bij bestaande attractiepunten)	2012/2013
Samen met regio vermarkten Noardlike Fryske Wâlden	Regiomarketing	Campagne Noordoost Fryslân - Echt mooi (Dwaande)	Lopend
Versterken dagrecreatieve netwerken	Wandel-/fiets-/ruiterpaden en kanoroutes	Herziening en uitvoering fiets-/wandel-/ ruiterspadenplan	Lopend
	Gebiedsontwikkeling Skûlenboarch Westkern	Dagrecreatieve voorziening	In onderzoek
	Regionale aanpak - waterrecreatie	Visieontwikkeling	2011-2013
Ondersteunen initiatieven toerisme en recreatie	Werkt door in grondhouding ten aanzien van initiatieven	-	-
	Functieveranderingsbeleid bestemmingsplan buitengebied	Kadernota + bestemmingsplan buitengebied	2011-2013
	Gebiedsontwikkeling Skûlenboarch Westkern	Verblijfsrecreatieve voorziening	In onderzoek
Balans horecavoorzieningen (openingstijden) en dagrecreatieve mogelijkheden.	Werkt door in grondhouding ten aanzien van initiatieven	-	-
	Functieveranderingbeleid bestemmingsplan buitengebied	Kadernota + bestemmingsplan buitengebied	2011-2013

13.5

Mobiliteit

Doel structuurvisie	Wijze van uitwerking	Project	Status/planning
Veilig en doelmatig netwerk van wegen en paden	Werkt door in algemeen beleid van de gemeente bij prioritering en uitwerking van plannen voor wegen en paden	Realiseringsonderzoek 2 ^e ontsluiting bedrijventerrein Lauwerskwartier S'veen	2012-2014
Uitvoering bestaande plannen wegnnet	-	Opwaarderen De Koaten (N369)	2013
		Opwaarderen Scheiding (N358)	2014
		Herinrichting traverse door kom Twijzel (N355)	2013
		Herinrichting Voorstraat Buitenpost	2012-2014
Verbetering van het fietspadennetwerk	Wandel-/fiets-/ruiterpaden en kanoroutes	Herziening en uitvoering fiets-/wandel-/ ruiterspadenplan	Lopend
Bereikbaarheid voor alle doelgroepen	Aandachtspunt bij herinrichtingen	Levensloopbestendig inrichten openbare ruimte	Continu
Opwaarderen stationsgebied Buitenpost	SEM - Visieontwikkeling gebruik spoorweg (incl. stationslocaties)	Gebiedsontwikkeling stationslocatie Buitenpost	Lopend
	Stationsvisie Buitenpost		
Optimaliseren openbaar vervoer	Vasthouden aan wens verdubbeling en elektrificatie spoor	-	-
	Aandringen op verbeteren aansluitend OV vanaf station	Verknoping mobiliteitssystemen (provincie)	2013-2016

13.6

Natuur, landschap en milieu

Doel structuurvisie	Wijze van uitwerking	Project	Status/planning
Landschappelijke en natuurlijke waarden behouden en versterken	Werkt door in het algemene beleid van de gemeente	Landschapsvisie	Gereed
	Kaders vastleggen in het bestemmingsplan Buitengebied	Kadernota + bestemmingsplan Buitengebied	2011-2013
	Draagvlak en participatie verhogen door educatie	Onderzoek informatiecentrum Noardlike Fryske Wâlden bijv. bij Kruidhof / IJstijdenmuseum	2012-2013
		Ontwikkeling Transferia (informatiepunten bij bestaande attractiepunten)	2012/2013
	Zorgvuldige toepassing van verplichting tot onderzoek, mitigatie en compensatie van natuurwaarden	Landschapsinventarisatie	2011-2012
		Bestemmingsplan Buitengebied	2011-2013
	Zoeken naar balans tussen veiligheid en natuurbelang bij gemeentelijk verlichtingsplan	Gemeentelijk verlichtingsplan	2012
Ontwikkelingen als kans om waarden te versterken	Werkt door in het algemene beleid van de gemeente	-	-
	Specifiek uit te werken in de regelgeving van het bestemmingsplan Buitengebied	Kadernota Bestemmingsplan Buitengebied	2011-2013
Schone en veilige omgeving	Zorgvuldige toepassing van wettelijke regelgeving op milieugebied bij plantoetsing en verlenen omgevingsvergunning	-	-
		-	-
	Integreren in beleid en uitvoering t.a.v. de leefomgeving	Levensloop bestendig inrichten openbare ruimte Gemeentelijk verlichtingsplan	2011-2014 2012
Versterking van het duurzaamheidsprofiel	Nastreven ambities en uitvoeren van geplande stappen uit beleidsnotitie 'Duorsum yn de Wâlden'	Uitbouw en opwaarderen Natuur- en Milieueducatie (diverse activiteiten)	Lopend
		Duurzame particuliere verbouw - Helpende Hân (advies + duurzaamheidslening)	Lopend
		Stimuleren duurzaam ondernemen (koploperproject)	Lopend
		Stimuleren duurzaam energiegebruik: - CO ² monitor - minimapakket	Periodiek Afgerond
	SEM - Aanpak duurzaam Noordoost	Energie uit hout in de NFW	2011-2013

B i j l a g e n

Bijlage 1:

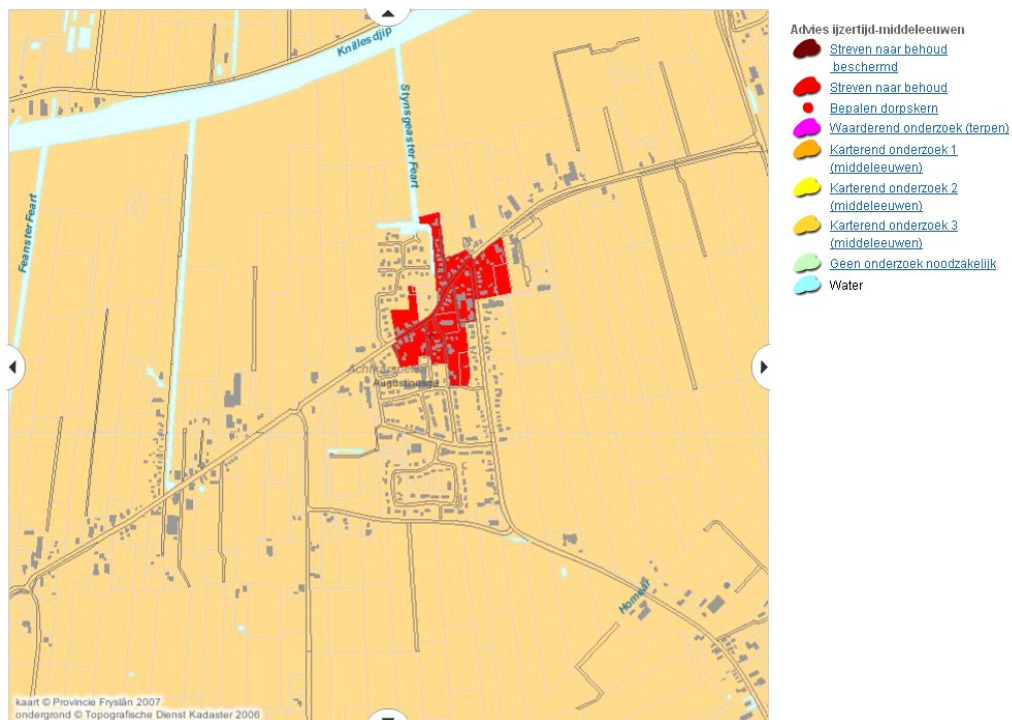
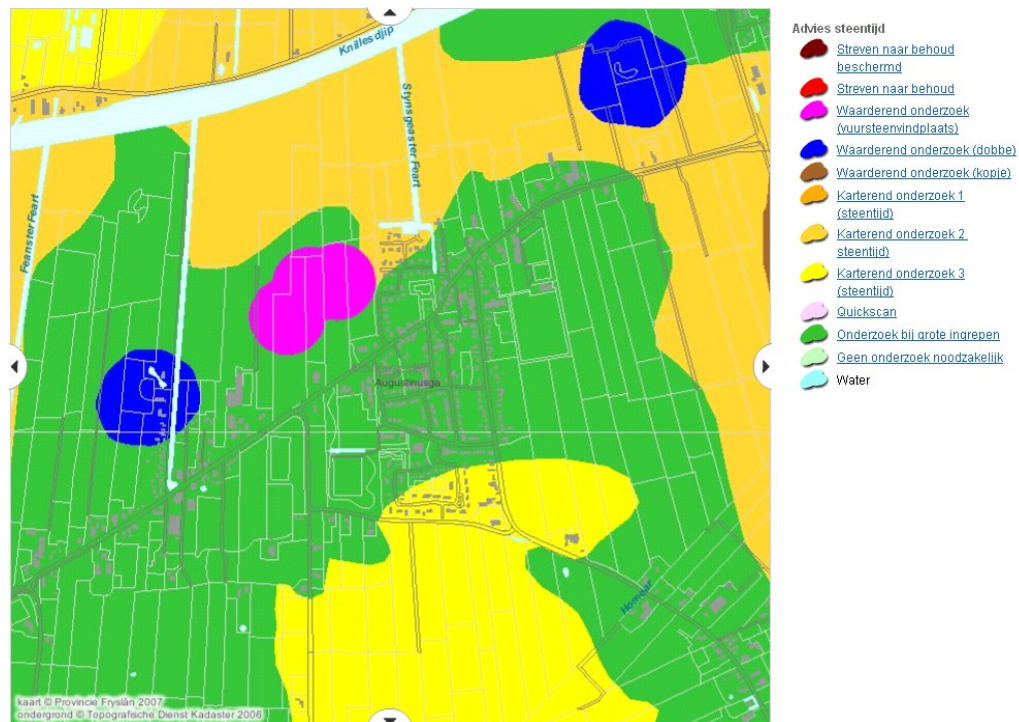
Weergave SWOT van de brainstormavonden

De Gemeente in de regio Achtkarspelen

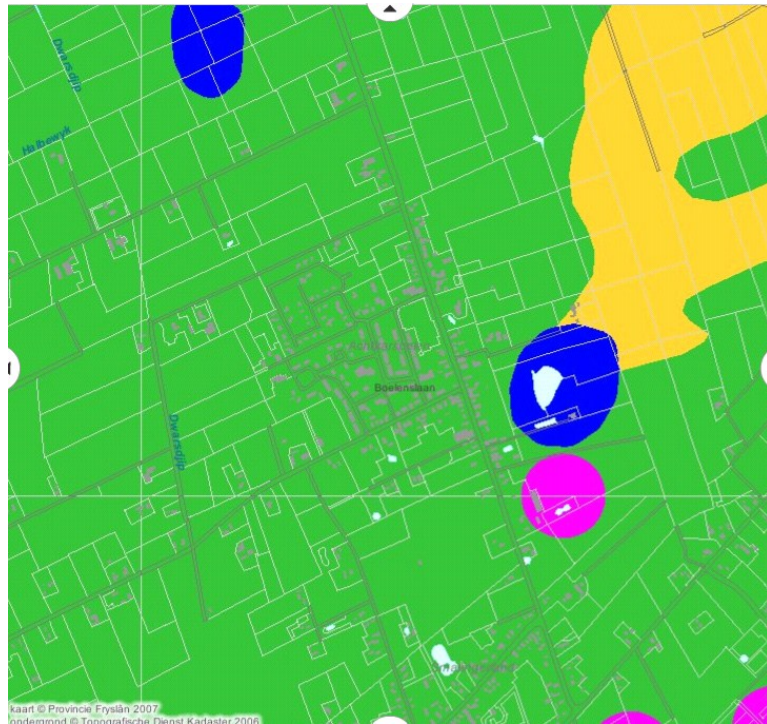
Sterk: Sociale samenhang verenigingsleven en sport Relatief grote dorpen (trad.) Werkgelegenheid Ondernemingszin Mooi landschap/natuur IJstijdenmuseum/Kruidhof/Spitkeet Station/spoor Prinses Margrietkanaal Nabijheid A7 Onderwijs	Zwak: Onvoldoende woningen voor senioren Onvoldoende woningen voor starters Traditionele bedrijven vinden vaak moeilijk goed personeel De werkgelegenheid is eenzijdig Er is m.u.v. het spoor onvoldoende openbaar vervoer (na 21:00 uur in noord-zuid richting) Er is nauwelijks horeca
Kans: Bouwen voor senioren Bouwen voor starters Zorg + wonen Werk + wonen Ook zorg in kleine dorpen Koppelingen functies Samenwerking/-voeging accommodaties Vervoer kinderen kleine -> grote dorpen Vaarplan uitvoeren Communicatie en P.R. rond toerisme/recreatie Meer horeca Meer overnachtingsmogelijkheden, zoals Bed & brochje Relatie regio (Kruidhof/Esonstad) Stem opleiding af op vraag van de (trad.) bedrijvigheid die er is Sommigen: Grotere toeristische trekker Hergebruik leegstaande panden voor bedrijvigheid/recreatie Koppeling functies boven het niveau van het eigen dorp Stimulering duurzaamheid biedt kansen voor werkgelegenheid in de bouw bij teruglopende nieuwbouwmogelijkheden	Bedreiging: Accommodaties sluiten Wegtrekken ouderen/jongeren naar grotere dorpen of uit de gemeente Sluiten voorzieningen voor kleine kinderen in kleine dorpen Minder vrijwilligers Terugloop van het verenigingsleven Afhaken sponsors t.g.v. afname bedrijvigheid/middenstand

Bijlage 2: Archeologie

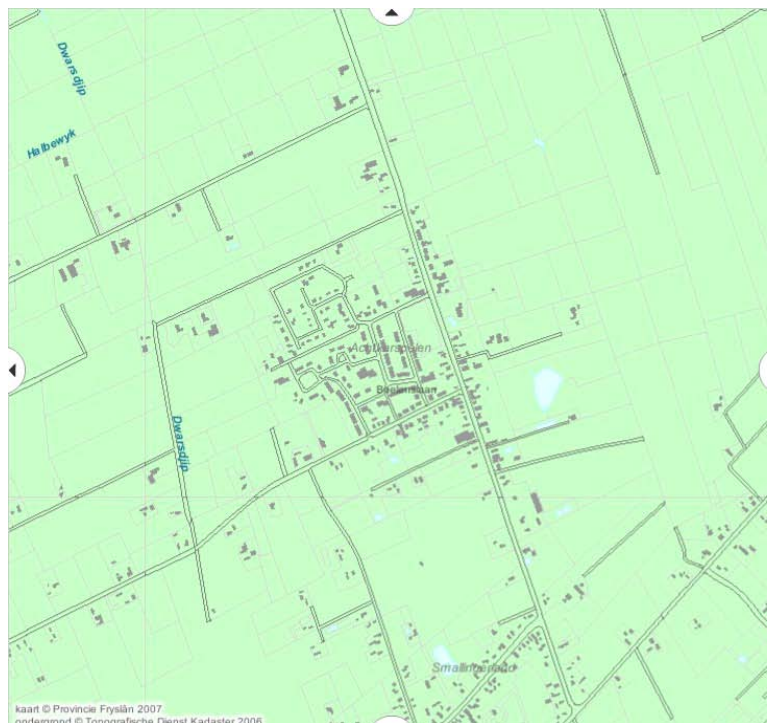
Augustinusga/Stynsgea

Boelenslaan/Boelensloane

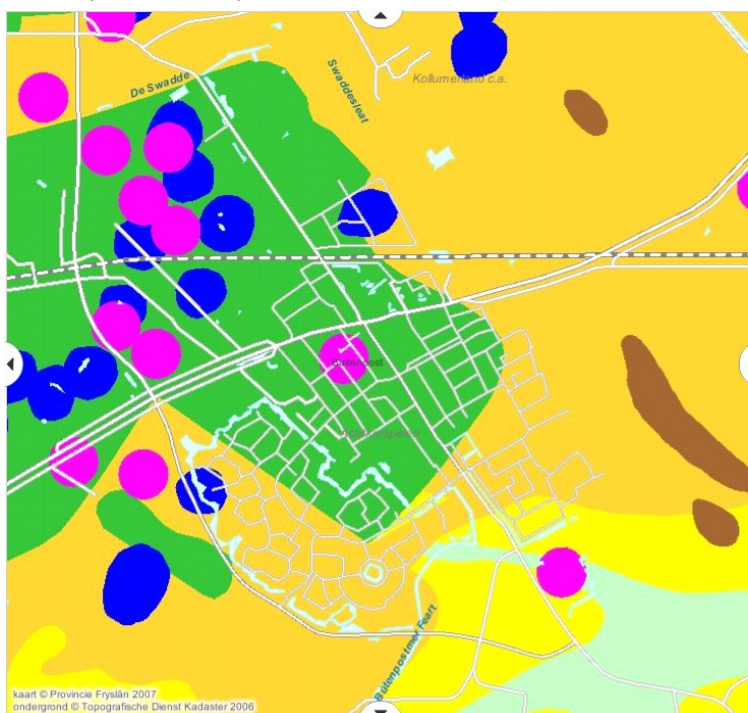

- Advies steentijd
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Waarderend onderzoek \(vuursteenvindplaats\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(dobbe\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(koppie\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(steentijd\)](#)
 - [Quicksan](#)
 - [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

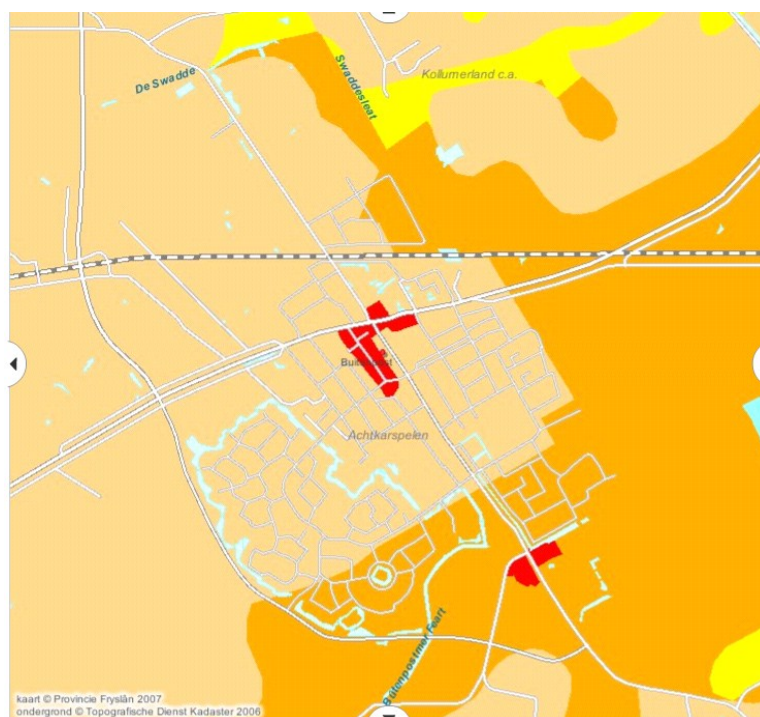
- Advies ijzertijd-middeleeuwen
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Bepalen dorpskern](#)
 - [Waarderend onderzoek \(terpen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

Buitenpost/Bûtenpost

Advies steentijd

- [Streven naar behoud beschermd](#)
- [Streven naar behoud](#)
- [Waarderend onderzoek \(vuursteenvindplaats\)](#)
- [Waarderend onderzoek \(dobbe\)](#)
- [Waarderend onderzoek \(kopie\)](#)
- [Karterend onderzoek 1 \(steentijd\)](#)
- [Karterend onderzoek 2 \(steentijd\)](#)
- [Karterend onderzoek 3 \(steentijd\)](#)
- [Quicksan](#)
- [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
- [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
- [Water](#)

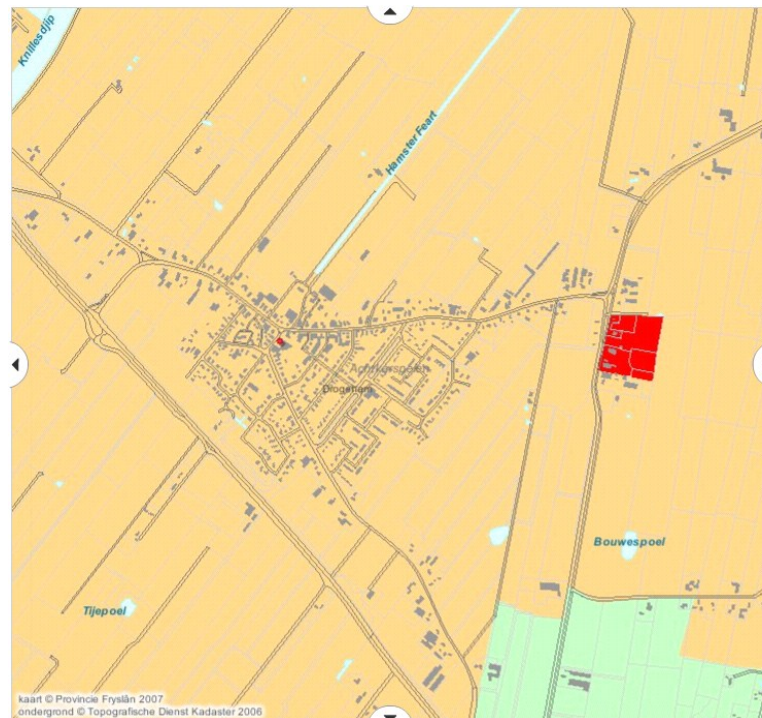
Advies ijzertijd-middeleeuwen

- [Streven naar behoud beschermd](#)
- [Streven naar behoud](#)
- [Bepalen dorpskern](#)
- [Waarderend onderzoek \(terpen\)](#)
- [Karterend onderzoek 1 \(middeleeuwen\)](#)
- [Karterend onderzoek 2 \(middeleeuwen\)](#)
- [Karterend onderzoek 3 \(middeleeuwen\)](#)
- [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
- [Water](#)

Drogeham/Droegeham

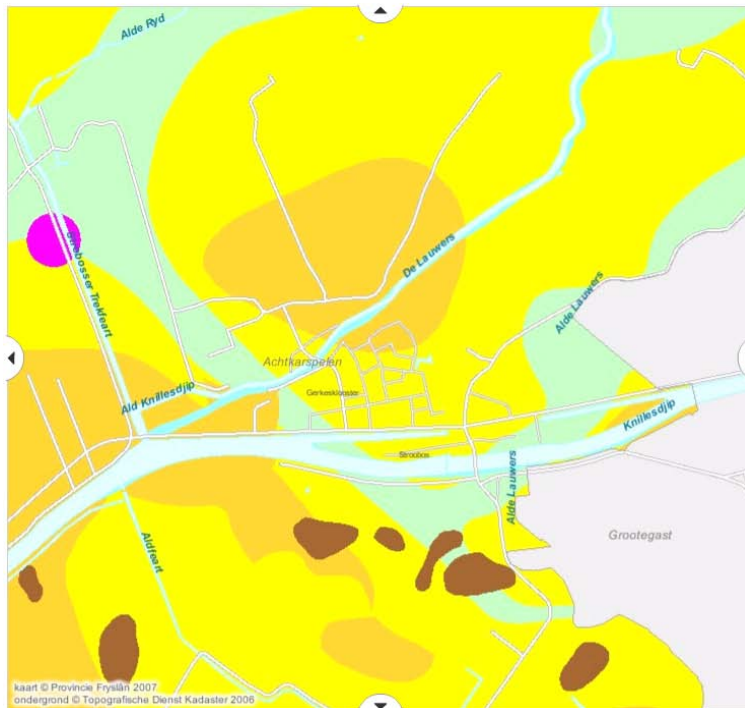

- Advies steentijd**
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Waarderend onderzoek \(vuursteenvindplaats\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(dobbe\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(kopie\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(steentijd\)](#)
 - [Quickscan](#)
 - [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

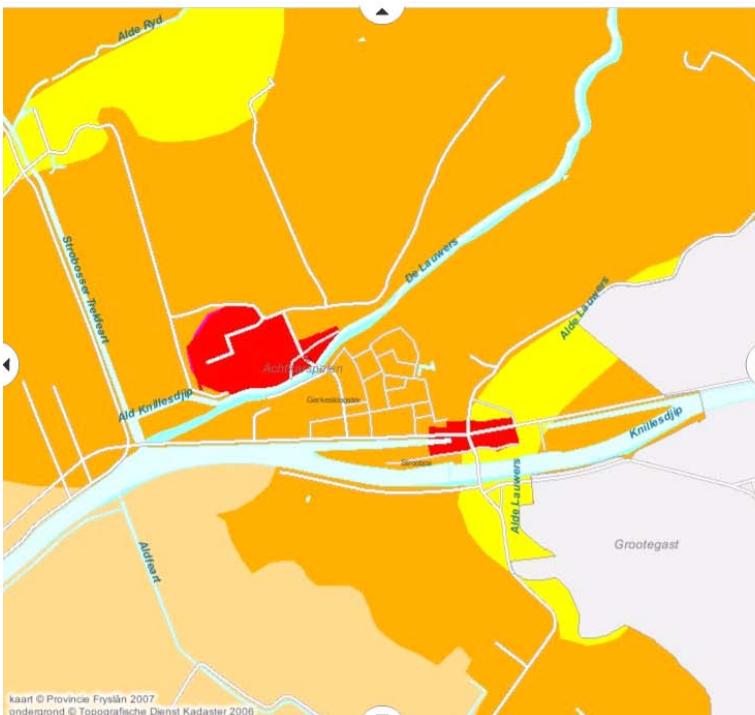

- Advies ijzertijd-middeleeuwen**
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Bepalen dorpskern](#)
 - [Waarderend onderzoek \(terpen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

Gerkesklooster - Stroobos/Gerkeskleaster - Strobos

- Advies steentijd**
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Waarderend onderzoek \(vuursteenvindplaats\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(dobbe\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(kopie\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(steentijd\)](#)
 - [Quickscan](#)
 - [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

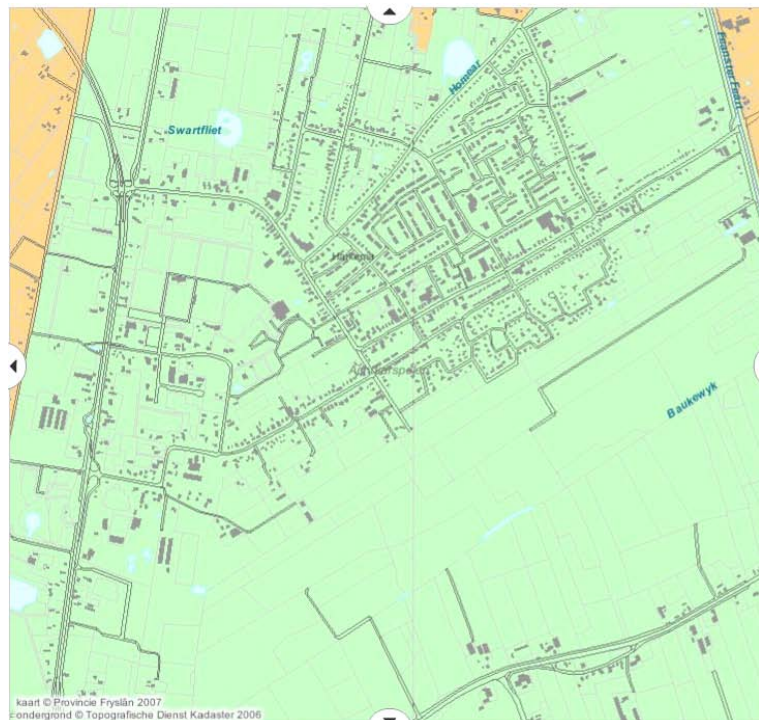

- Advies ijzertijd-middeleeuwen**
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Bepalen dorpskern](#)
 - [Waarderend onderzoek \(terpen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

Harkema/De Harkema

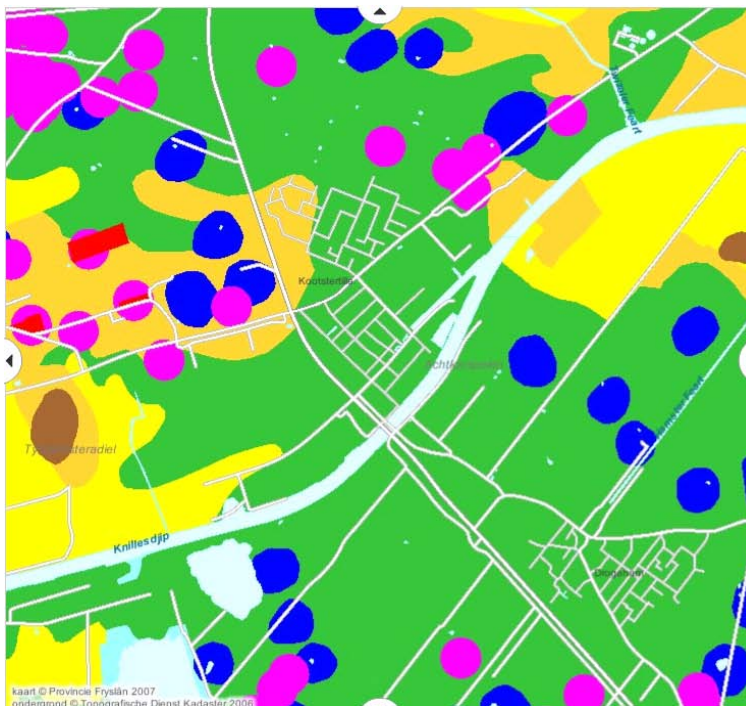

- Advies steentijd**
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Waarderend onderzoek \(vuursteenvindplaats\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(dobbe\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(kopie\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(steentijd\)](#)
 - [Quickscan](#)
 - [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

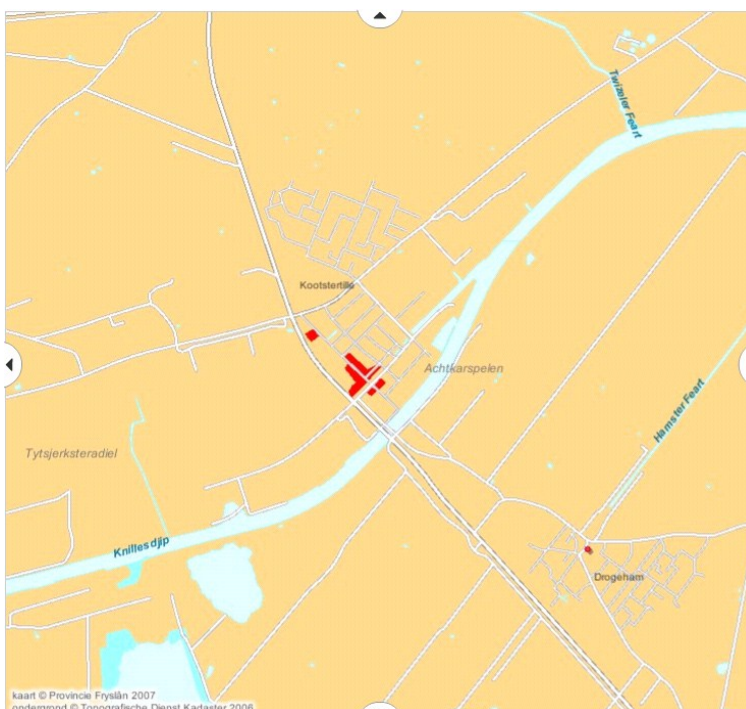
- Advies ijzertijd-middeleeuwen**
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Bepalen dorpskern](#)
 - [Waarderend onderzoek \(terpen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

Kootstertille/Koatstertille

Advies steentijd

- [Streven naar behoud beschermd](#)
- [Streven naar behoud](#)
- [Waarderend onderzoek \(vuursteenvindplaats\)](#)
- [Waarderend onderzoek \(dobbe\)](#)
- [Waarderend onderzoek \(kopie\)](#)
- [Karterend onderzoek 1 \(steentijd\)](#)
- [Karterend onderzoek 2 \(steentijd\)](#)
- [Karterend onderzoek 3 \(steentijd\)](#)
- [Quickscan](#)
- [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
- [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
- [Water](#)

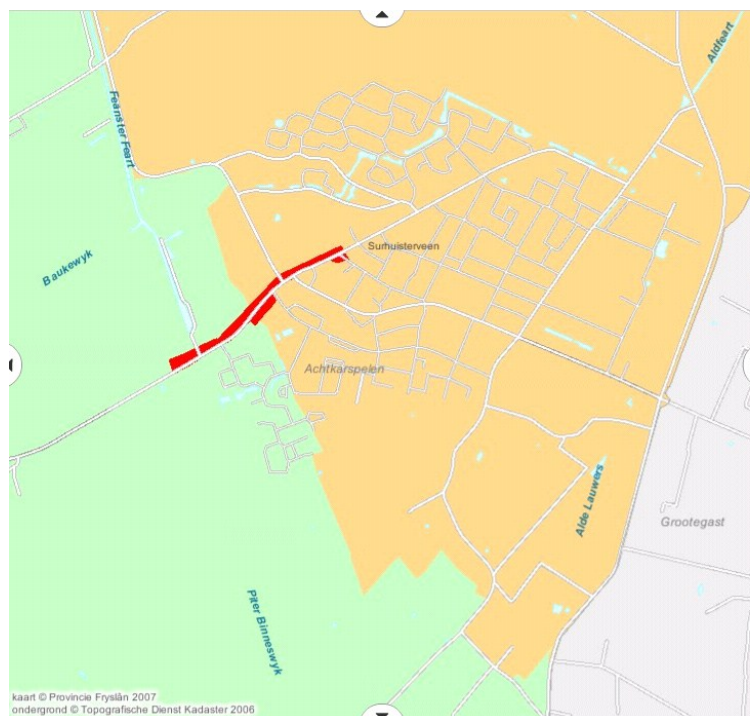
Advies ijzertijd-middeleeuwen

- [Streven naar behoud beschermd](#)
- [Streven naar behoud](#)
- [Bepalen dorpskern](#)
- [Waarderend onderzoek \(terpen\)](#)
- [Karterend onderzoek 1 \(middeleeuwen\)](#)
- [Karterend onderzoek 2 \(middeleeuwen\)](#)
- [Karterend onderzoek 3 \(middeleeuwen\)](#)
- [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
- [Water](#)

Surhuisterveen/Surhústerfean

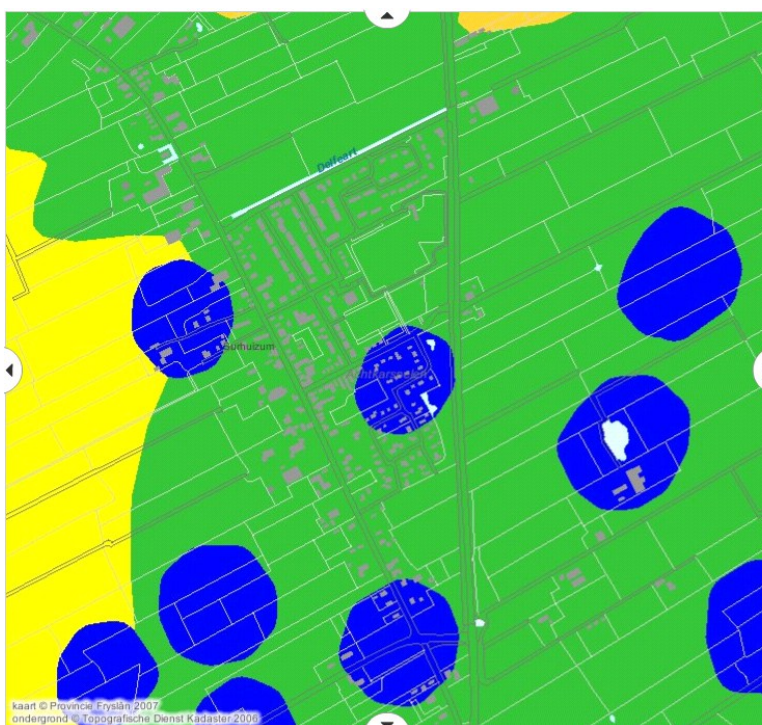

- Advies steentijd**
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Waarderend onderzoek \(vuursteenvindplaats\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(dobbe\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(koppie\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(steentijd\)](#)
 - [Quickscan](#)
 - [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

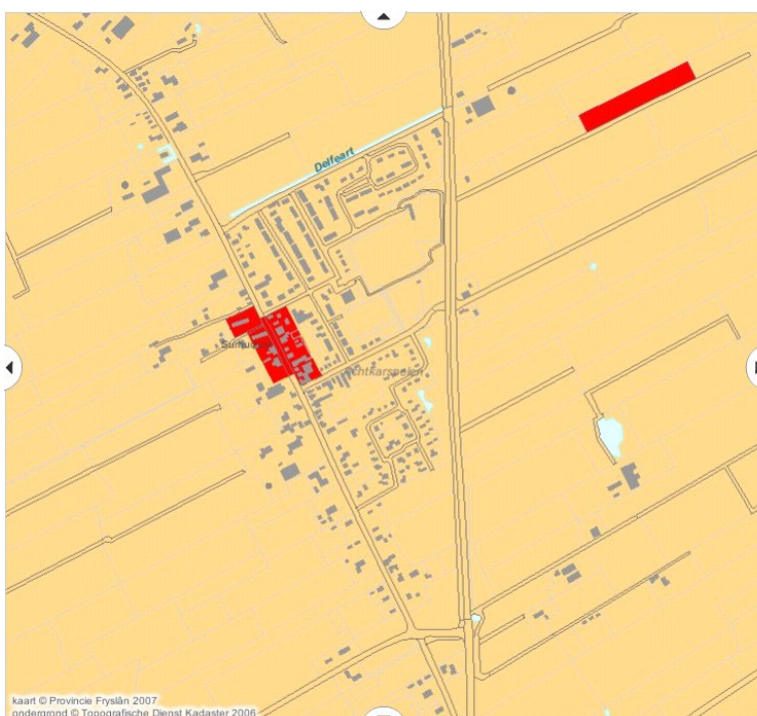
- Advies ijzertijd-middeleeuwen**
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Benalen dorpskern](#)
 - [Waarderend onderzoek \(terpen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

Surhuizum/Surhuzum

Advies steentijd

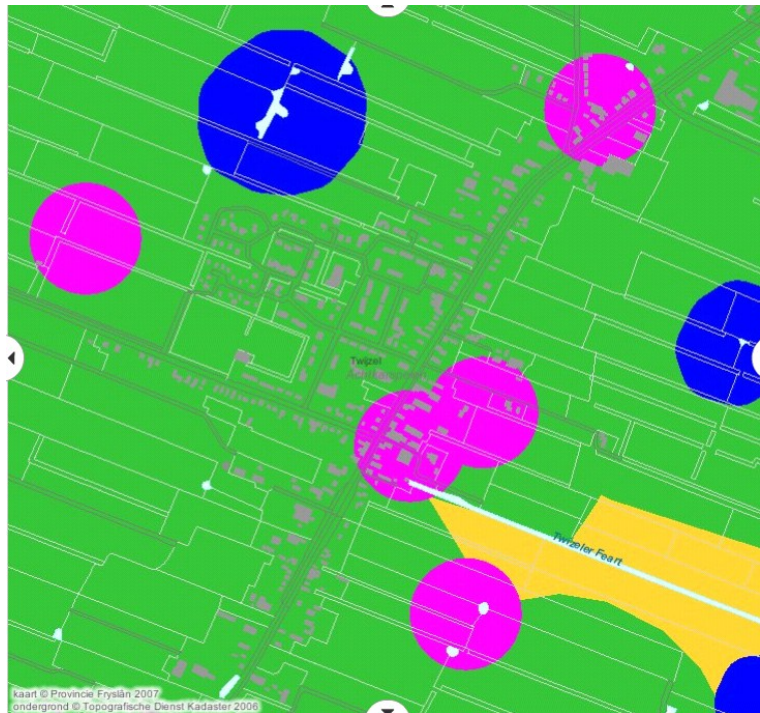
- [Streven naar behoud beschermd](#)
- [Streven naar behoud](#)
- [Waarderend onderzoek \(vuursteenvindplaats\)](#)
- [Waarderend onderzoek \(dobbe\)](#)
- [Waarderend onderzoek \(kopie\)](#)
- [Karterend onderzoek 1 \(steentijd\)](#)
- [Karterend onderzoek 2 \(steentijd\)](#)
- [Karterend onderzoek 3 \(steentijd\)](#)
- [Quickscan](#)
- [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
- [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
- [Water](#)

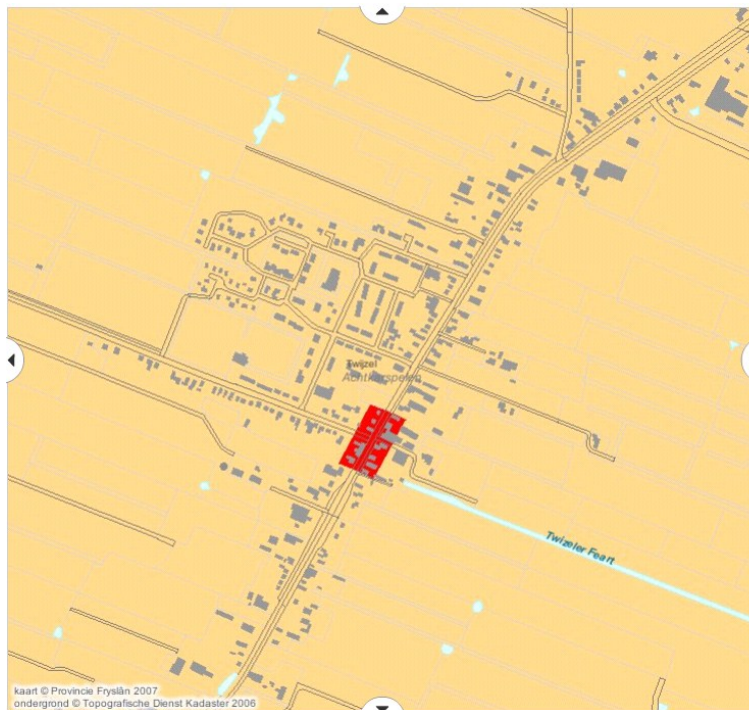
Advies ijzertijd-middeleeuwen

- [Streven naar behoud beschermd](#)
- [Streven naar behoud](#)
- [Bepalen dorpskern](#)
- [Waarderend onderzoek \(terpen\)](#)
- [Karterend onderzoek 1 \(middeleeuwen\)](#)
- [Karterend onderzoek 2 \(middeleeuwen\)](#)
- [Karterend onderzoek 3 \(middeleeuwen\)](#)
- [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
- [Water](#)

Twijzel/Twizel

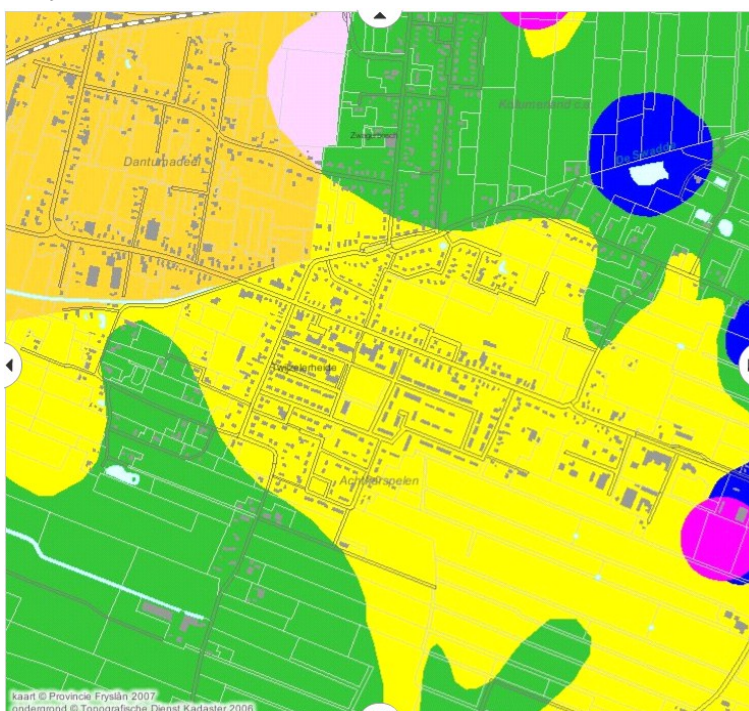

- Advies steentijd**
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Waarderend onderzoek \(vuursteenwindplaats\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(dobbe\)](#)
 - [Waarderend onderzoek \(kopie\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(steentijd\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(steentijd\)](#)
 - [Quickscan](#)
 - [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

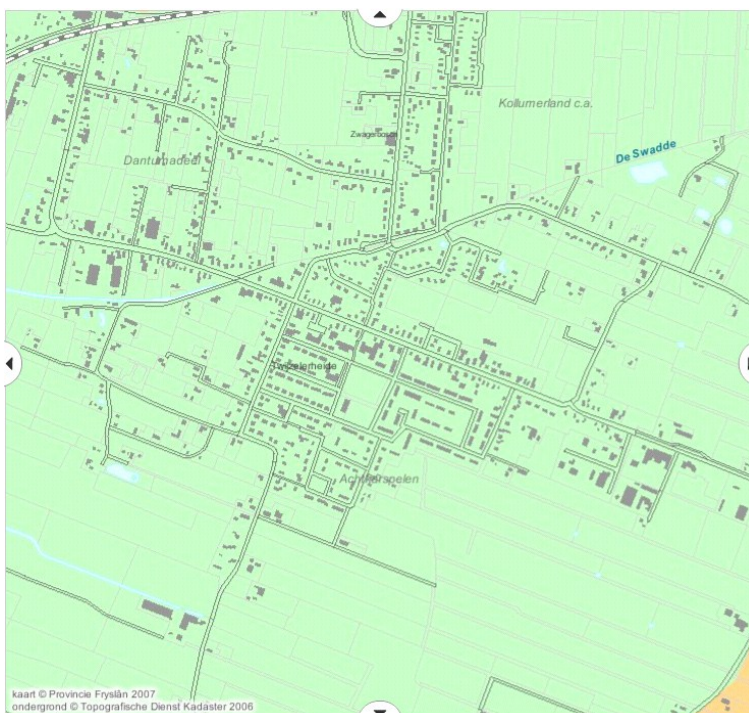
- Advies ijzertijd-middeleeuwen**
- [Streven naar behoud beschermd](#)
 - [Streven naar behoud](#)
 - [Bepalen dorpskern](#)
 - [Waarderend onderzoek \(terpen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 1 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 2 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Karterend onderzoek 3 \(middeleeuwen\)](#)
 - [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
 - [Water](#)

Twijzelerheide/Twizelerheide

Advies steentijd

- [Streven naar behoud beschermd](#)
- [Streven naar behoud](#)
- [Waarderend onderzoek \(vuursteenwindplaats\)](#)
- [Waarderend onderzoek \(dobbe\)](#)
- [Waarderend onderzoek \(kopie\)](#)
- [Karterend onderzoek 1 \(steentijd\)](#)
- [Karterend onderzoek 2 \(steentijd\)](#)
- [Karterend onderzoek 3 \(steentijd\)](#)
- [Quicksan](#)
- [Onderzoek bij grote ingrepen](#)
- [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
- [Water](#)

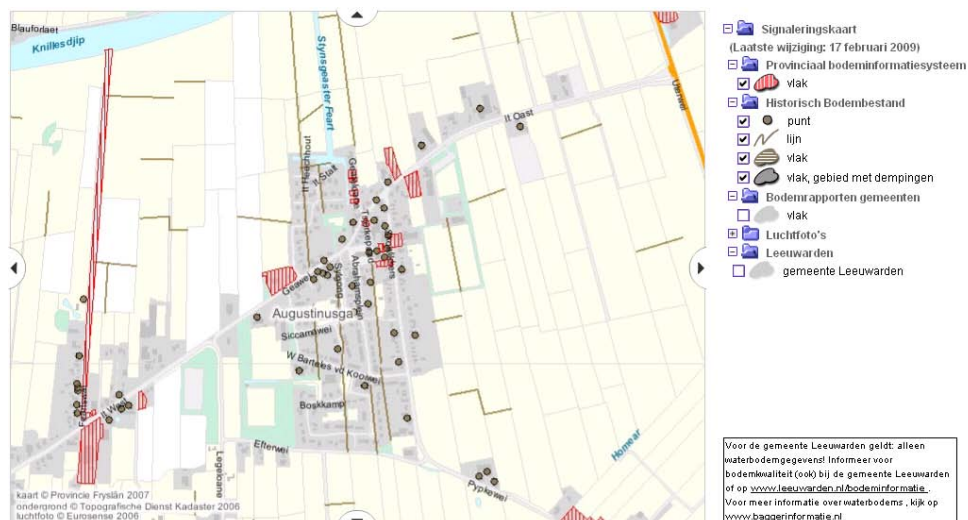

Advies ijzertijd-middeleeuwen

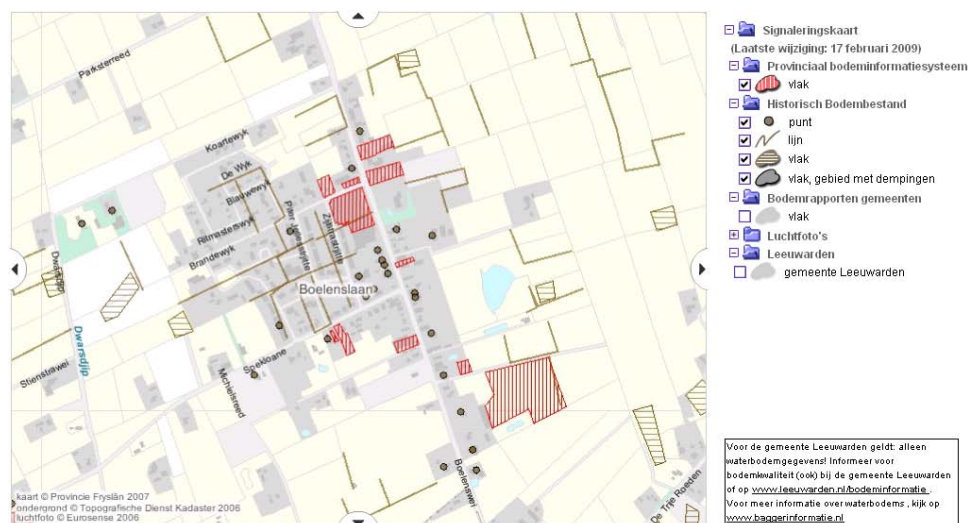
- [Streven naar behoud beschermd](#)
- [Streven naar behoud](#)
- [Bepalen dorpsskern](#)
- [Waarderend onderzoek \(terpen\)](#)
- [Karterend onderzoek 1 \(middeleeuwen\)](#)
- [Karterend onderzoek 2 \(middeleeuwen\)](#)
- [Karterend onderzoek 3 \(middeleeuwen\)](#)
- [Geen onderzoek noodzakelijk](#)
- [Water](#)

Bijlage 3: Bodem

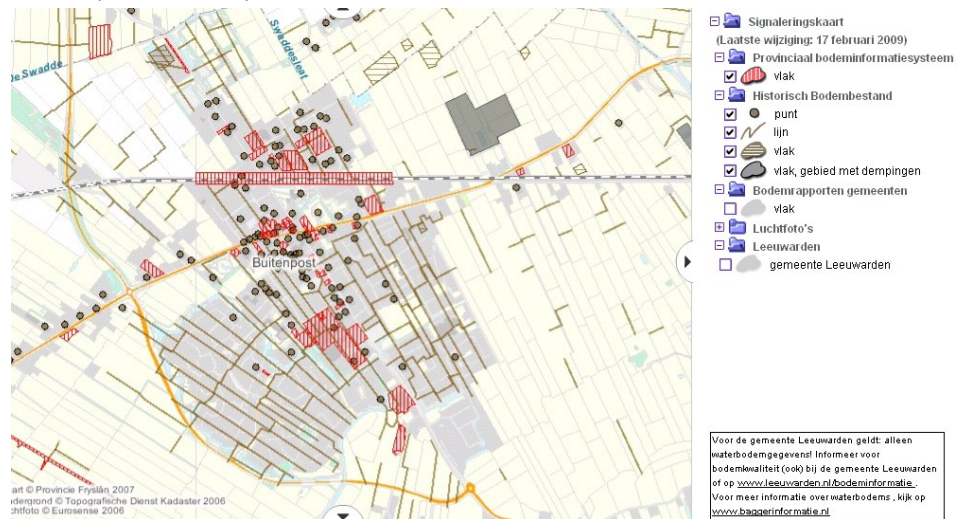
Augustinusga/Stynsgea

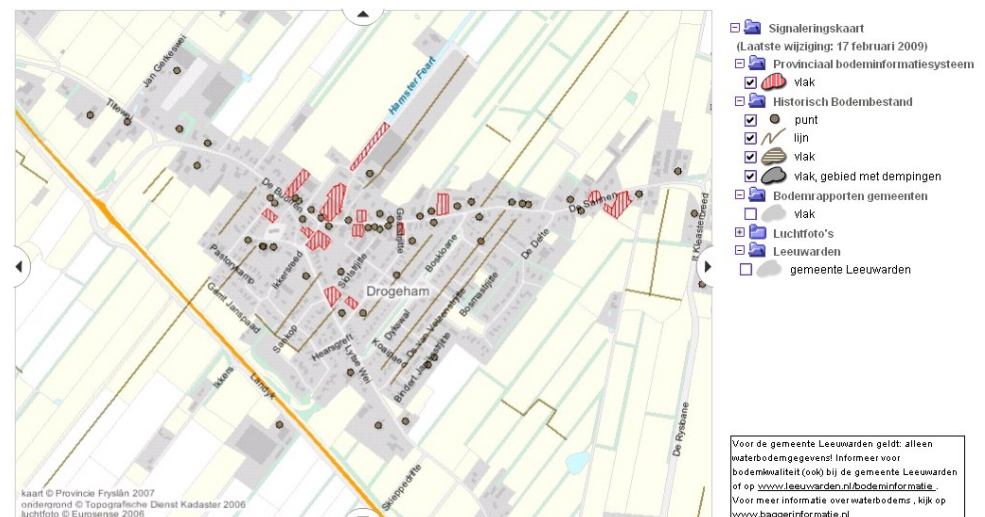
Boelenslaan/Boelensloane

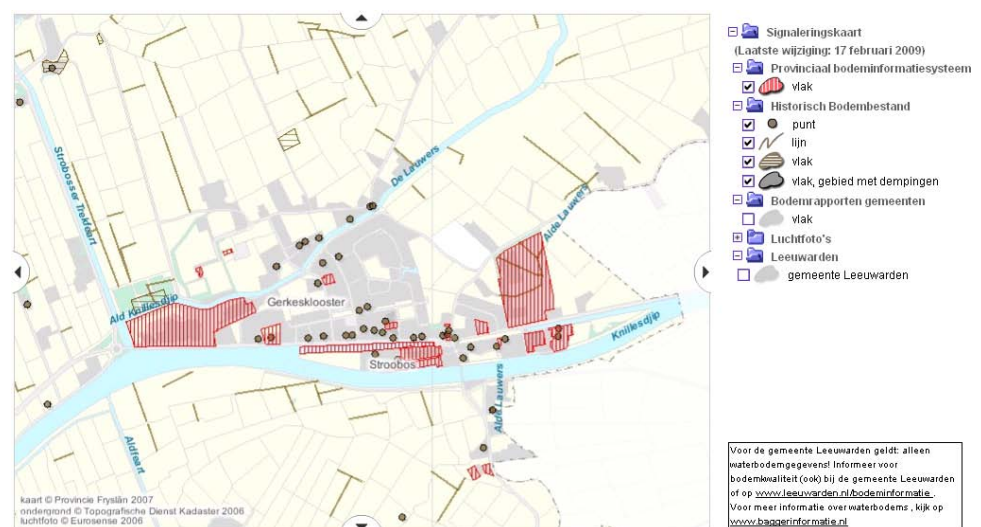
Buitenpost/Bûtenpost

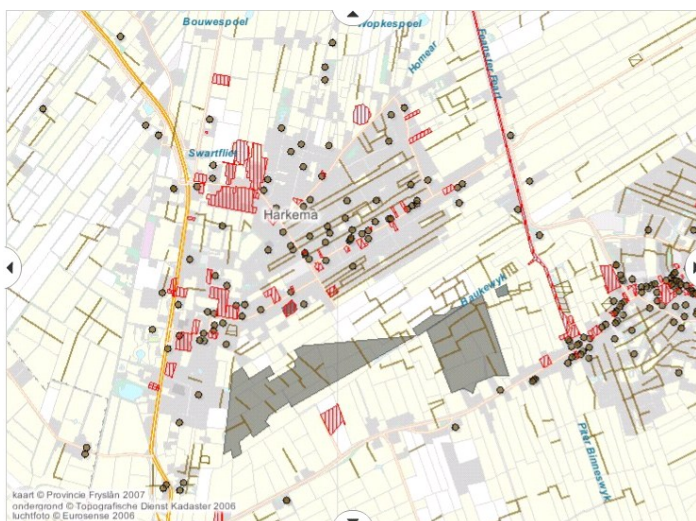
Drogeham/Droegeham

Gerkesklooster - Stroobos/Gerkeskleaster - Stroobos

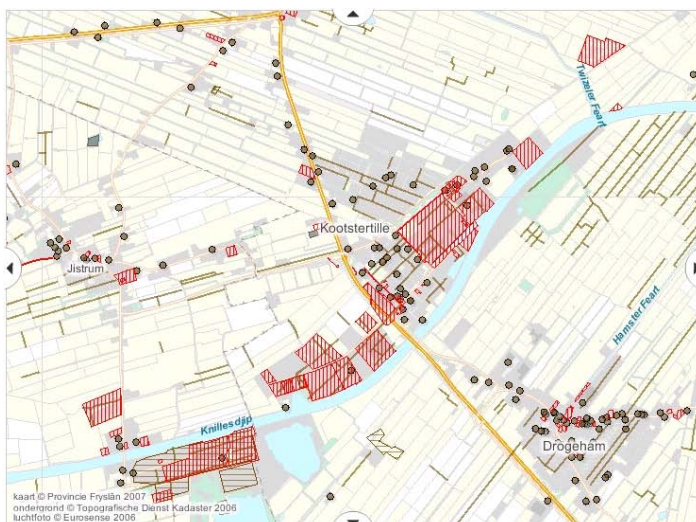
Harkema/De Harkema

- ☐ Signaleringskaart (Laatste wijziging: 17 februari 2009)
- ☐ Provinciaal bodeminformatiesysteem
 - ☒ viak
 - ☒ Historisch bodembestand
 - ☒ punt
 - ☒ lijn
 - ☒ viak
 - ☒ viak gebied met dempingen
- ☐ Bodemrapporten gemeenten
 - ☐ viak
- ☐ Luchtfoto's
- ☐ Leetwaarden
 - ☐ gemeente Leeuwarden

Voor de gemeente Leeuwarden geldt: alleen waterbodemegegevens! Informeer voor bodemkwaliteit (ook) bij de gemeente Leeuwarden of op www.leeuwarden.nl/bodeminformatie. Voor meer informatie over waterbodems, kijk op www.baggerinformatie.nl

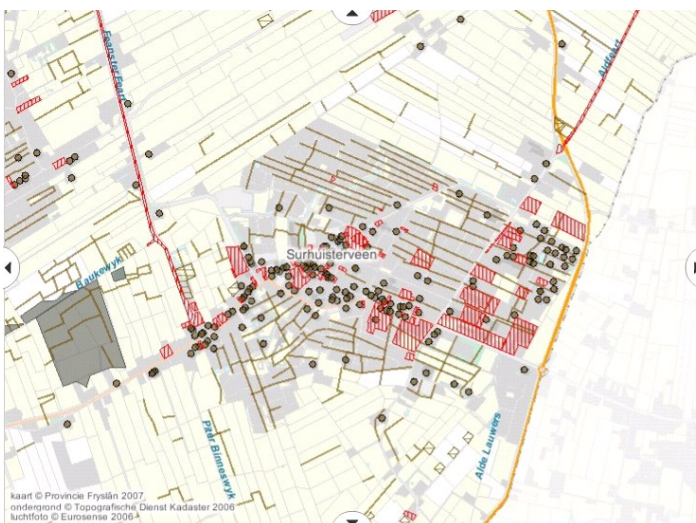
Kootstertille / Koatstertille

- ☐ Signaleringskaart
(Laatste wijziging: 17 februari 2009)
- ☐ Provinciaal bodeminformatiesysteem
- ☒ vlak
- ☒ Historisch Bodembestand
 - ☐ punt
 - ☒ lijn
 - ☒ vlak
 - ☒ vlak, gebied met dempingen
- ☐ Bodemrapporten gemeenten
 - ☐ vlak
- ☐ Luchtfoto's
- ☐ Leeuwarden
 - ☐ gemeente Leeuwarden

Voor de gemeente Leeuwarden geldt: alleen waterbodemeigenaren! Informeer voor bodemkwaliteit (ook) bij de gemeente Leeuwarden of op www.leeuwarden.nl/bodem informatie. Voor meer informatie over waterbodems, kijk op www.baggerinformatie.nl

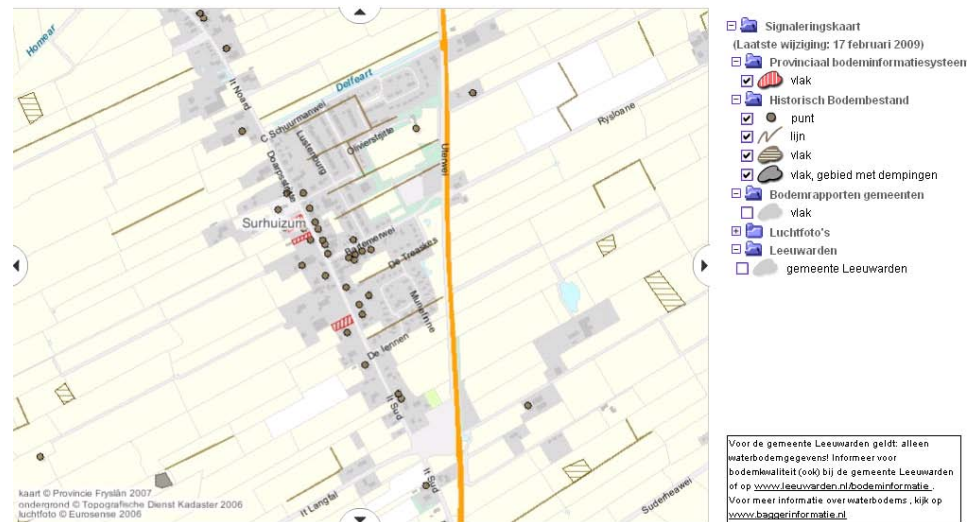
Surhuisterveen / Surhústerfean

- ☐ Signaleringskaart
- (Laatste wijziging: 17 februari 2009)
- ☐ Provinciaal bodeminformatiesysteem
- ☒ viak
- ☒ Historisch Bodembestand
- ☐ punt
- ☒ lijn
- ☐ viak
- ☒ viak, gebied met dempingen
- ☒ Bodemapporten gemeenten
- ☐ viak
- ☐ Luchtfoto's
- ☐ Leeuwarden
- ☐ gemeente Leeuwarden

Voor de gemeente Leeuwarden geldt: alleen waterbodemegevens! Informeer voor bodemkwaliteit (ook) bij de gemeente Leeuwarden of op www.leeuwarden.nl/bodem informatie. Voor meer informatie over waterbodems, kijk op www.baggerinformatie.nl

Surhuizum / Surhuzum

Twijzel / Twizel

Twijzelerheide / Twizelerheide

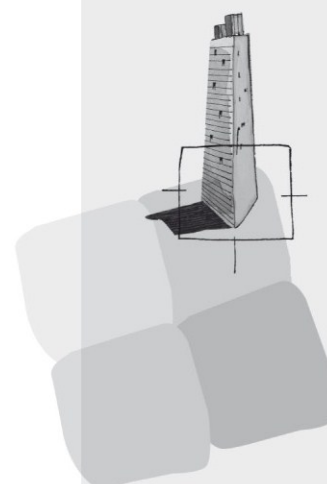
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Achtkarspelen

Rapport
BügelHajema Adviseurs b.v.

Projectleiding
Mevrouw M. Teensma
BügelHajema Adviseurs b.v.

Projectnummer
005.00.01.13.04

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort